

Hallituksen esitys eduskunnalle Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Jordanian hašemiittisen kuningaskunnan välisen Euro-Välimeri-ilmailusopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Jordanian hašemiittisen kuningaskunnan välisen Euro-Välimeri-ilmailusopimuksen sekä lain sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja väliaikaisesta soveltamisesta. Sopimus on sekasopimus, jonka määräykset kuuluvat osittain unionin ja osittain jäsenvaltioiden toimivaltaan.

Sopimuksen voimaansaattaminen tukee hallituksen kärkihanketta säädösten sujuvoittamisesta. Sopimus edistää Suomen kilpailukykyä elinkeinoelämän ja yrittäjyyden edellytyksiä parantamalla sekä avaa uusia mahdollisuuksia lentoliikenteelle Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja Jordanian välillä.

Sopimuksen nojalla kummankin osapuolen lentoliikenteen harjoittajat voivat tarjota palvelujaan kaupallisten periaatteiden mukaisesti sekä kilpailla tasapuolisilla edellytyksillä yhdenmukaistettua sääntelyä noudattaen. Sopimuksessa vahvistetaan uusia järjestelyjä unionin ja Jordanian väliselle yhteistyölle koskien lentoliikenteen turvallisuutta, ilmailun turvaamista, ilmailukäytön hallintaa ja ympäristökysymyksiä.

Liikenneoikeuksia vapautetaan sitä mukaa, kun Jordania on muokannut omia säädöksiään vastaamaan Euroopan unionin ilmailualan lainsäädäntöä. Sopimus ei kuitenkaan vapauta liityntälentoja edelleen muihin kolmansiin maihin kuin muihin Välimeren ilmailualueen maihin, Länsi-Balkanin yhteisen ilmailualueen maihin, Islantiin, Liechtensteiniin, Norjaan ja Sveitsiin. Lentojen hinnoittelua koskevat rajoitukset poistetaan. Lisäksi lentoyhtiöiden väliset sopimukset yhteistunnusten käytöstä ja leasingista sallitaan.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti kun sopimus tulee Suomen osalta voimaan.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 JOHDANTO	3
2 NYKYTILA	4
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	4
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	5
4.1 Taloudelliset ja yritysvaikutukset	5
4.2 Ympäristövaikutukset	5
4.3 Muut vaikutukset	5
5 ASIAN VALMISTELU	5
6 VÄLIAIKAINEN SOVELTAMINEN	6
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	7
1 SOPIMUKSEN SISÄLTÖ JA SEN SUHDE SUOMEN LAINSÄÄDÄNTÖÖN	7
2 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT	20
3 VOIMAANTULO.....	20
4 EDUSKUNNAN SUOSTUMUKSEN TARPEELLISUUS JA KÄSITTELYJÄRJESTYS.....	21
4.1 Toimivallanjako Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden välillä.....	21
4.2 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus	25
4.3 Käsittelyjärjestys.....	27
LAKIEHDOTUS	28
Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Jordanian hašemiittisen kuningaskunnan välisen Euro-Välimeri-ilmailusopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta.....	28
SOPIMUSTEKSTI	29

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Euroopan unionin nykyistä lentoliikennettä koskevaa ulkosuhdepolitiikkaa linjaavat vuonna 2002 Euroopan unionin tuomioistuimen antamat ns. Open Skies -tuomiot (asiat C-466/98, C-467/98, C-468/98, C-469/98, C-471/98, C-472/98, C-475/98 ja C-476/98). Tuomiot velvoittivat muuttamaan jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden väliset kahdenväliset lentoliikennesopimukset unionin oikeuden mukaisiksi. Tuomiot merkitsivät myös lentoliikennesopimusten tekemistä yhä enenevässä määrin unionin ja kolmannen maan kesken. Tuomioiden mukaan lentoliikennettä on pidettävä unionin yhteistä etua koskevana alana ja jäsenvaltioiden on otettava tämä huomioon neuvotellessaan kansainvälisiä lentoliikennesopimuksia. Sopimuksen kattamista aloista säädetään kansallisesti ilmailulaissa (864/2014), Liikenteen turvallisuusvirastosta annetussa laissa (863/2009) ja lentoasemaverkosta ja maksuista annetussa laissa (210/2011). Lait täydentävät laaja-alaista EU-sääntelyä. Sopimusta koskeva unionilainsäädäntö on listattuna sopimuksen liitteessä.

Euroopan unionin tuomioistuin on katsonut, että unionilla on yksinomainen toimivalta tiettyjen lentoliikennesopimuksiin liittyvien kysymysten osalta. Unionin sääntely sopimuksen kattamalla alalla on varsin laajaa. Liikenneoikeuksia koskeva toimivalta on kuitenkin kansallista.

Koska sopimusten kohteena oleva asia kuuluu osittain unionin ja osittain jäsenvaltioiden toimivaltaan, Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat antaneet asetuksen (EY) N:o 847/2004 jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välisten lentoliikennesopimusten neuvottelemisesta ja täytäntöönpanosta (jäljempänä ulkosuhdeasetus). Asetuksella on perustettu jäsenvaltioiden ja komission välinen yhteistyömenettely sen varmistamiseksi, että jäsenvaltioiden kolmansien maiden kanssa tekemät kahdenväliset lentoliikennesopimukset ovat sopusoinnussa unionin lainsäädännön kanssa.

Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Jordanian välinen Euro-Välimeri-ilmailusopimus on osa EU:n lähialueidensa kanssa yhteisen ilmailualueen perustamiseen tähtäävää hanketta, jonka tarkoituksena on asteittainen lentoliikennemarkkinoiden avaaminen EU:n jäsenvaltioiden ja sen lähialueiden välillä. Lopullisena tavoitteena on yhteisen ilmailualueen perustaminen. Markkinoiden avautumisen ehtona on lähialueiden ilmailua koskevan EU-lainsäädännön implementointi osaksi kansallista lainsäädäntöä. Sääntelyiden lähentyminen tuo uusia toimintamahdollisuuksia yrityksille ja enemmän valinnan mahdollisuuksia kuluttajille. Markkinoiden avautuminen ja sääntelyn yhtenäistyminen tapahtuvat samanaikaisesti, jotta turvataan tasapuoliset kilpailumahdollisuudet, sekä taataan riittävä lentoturvallisuuden, ilmailun turvaamisen ja ympäristönormien taso.

Sopimusneuvottelut aloitettiin Jordanian kanssa vuonna 2008. Neuvoteltavan sopimuksen mallina toimi Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden tekemä Euro-Välimeri-ilmailusopimus Marokon kanssa (HE 163/2007 vp). Sopimusta sovelletaan Suomen osalta väliaikaisesti sen voimaantuloon saakka (SopS 65/2008). EU:n ja sen jäsenvaltioiden sekä Jordanian välinen sopimus parafoitiin vuonna 2010. Sopimus allekirjoitettiin osapuolten välillä Brysselissä 15 päivänä joulukuuta 2010.

Euroopan unioni on lisäksi neuvotellut lentoliikennesopimukset Israelin ja Moldovan kanssa, joita ei ole vielä kansallisesti hyväksytty ja voimaansaatettu Suomessa. Liikenne- ja viestintäministeriössä on parhaillaan valmistelussa myös hallituksen esitykset koskien EU:n, sen jäsenvaltioiden sekä Israelin välistä ilmailusopimusta, ja EU:n, sen jäsenvaltioiden sekä Moldovan välistä ilmailusopimusta.

2 Nykytila

Euroopan unionin ja eteläisten Välimeren maiden välinen Euro-Välimeri-kumppanuus käynnistyi vuonna 1995 Barcelonan prosessissa, jonka seurauksena Euroopan unioni on tehnyt niin sanotun assosiaatiosopimuksen Jordanian kanssa. Assosiaatiosopimus kattaa poliittisen ja taloudellisen yhteistyön sekä yhteiskunnalliset kysymykset. Assosiaatiosopimuksessa asetetaan yhteistyötavoitteeksi parantaa Jordanian liikenteellisiä valmiuksia ja saattaa alan käytännöt vastaamaan yhteisössä noudatettuja toimintamalleja.

Jordanian kanssa tehty sopimus täydentää osaltaan kesäkuussa 2006 allekirjoitettua sopimusta yhteisen eurooppalaisen ilmailualueen perustamisesta, joka tähtää yhteisen ilmailualueen luomiseen EU:n ja naapurivaltioiden kanssa. Eduskunta on hyväksynyt sopimuksen 4 päivänä joulukuuta 2004 ja sitä on alettu soveltamaan valtioneuvoston asetuksella (36/2013) väliaikaisesti Suomen osalta 15 päivästä huhtikuuta 2013 alkaen.

Euroopan unioni on tehnyt Jordanian kanssa niin sanotun horisontaalisen lentoliikennesopimuksen (EUVL 12.3.2008 L 68/15), jolla mahdollistettiin EU:n lentoliikenteen harjoittajien lentää Jordanian ja minkä tahansa EU:n jäsenvaltion välillä. Sopimuksella poistetaan kansallisuusrajoitukset jäsenvaltioiden ja Jordanian välisistä kahdenvälisistä lentoliikennesopimuksista.

Suomella on voimassa oleva kahdenvälinen lentoliikennesopimus Jordanian kanssa vuodelta 1979. Aiempi kahdenvälinen sopimus jää voimaan ja tämä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Jordanian kanssa tehty sopimus korvaa aiemman sopimuksen siltä osin kuin sopimukset ovat päällekkäiset. Liikenneoikeudet edelleen kolmansiin maihin (ns. viidennen vapauden liikenneoikeudet) siltä osin kuin Euroopan unionin ja Jordanian välinen sopimus ei niitä koske, jäävät siis voimaan (Sopimuksen 26 artikla).

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Jordanian välisen ilmailusopimuksen tavoitteena on asteittainen markkinoiden avaaminen ja Jordanian kaupallista lentoliikennettä koskevan lainsäädännön saattaminen yhteensopivaksi EU-lainsäädännön kanssa. Tavoitteena on luoda tasapuoliset lentoliikennemarkkinoille pääsyn edellytykset osapuolille ja yhteisen ilmailualueen perustaminen unionin jäsenvaltioiden ja Jordanian välille. Markkinoiden avaamisen tavoitteena on laajentaa lentoliikennemarkkinoita ja saada markkinat vastaamaan paremmin käyttäjien eli matkustajien ja rahdinkuljettajien tarpeita.

Yhteisen ilmailualueen perustan muodostaa Euroopan unionin erityisesti lentoliikennemarkkinoita koskeva lainsäädäntö, joka on tarkemmin yksilöity sopimukset kolmannessa liitteessä. Sopimuksen täytäntöönpano edellyttää siirtymäaikaisten käyttämistä.

Sopimuksella pyritään edistämään kuluttajansuojasta vuonna 1999 tehtyä eräiden kansainvälistä ilmakuljetusta koskevien sääntöjen yhtenäistämistä koskevaa yleissopimusta (Montrealin yleissopimus, HE 184/2002 vp).

Sopimuksella perustetaan sekakomitea, jonka tehtävänä on hallinnoida sopimusta, sen täytäntöönpanoa ja tulkintaa sekä sen soveltamiseen liittyviä kysymyksiä.

Esityksen tavoitteena on hyväksyä Euro-Välimeri-ilmailusopimus Suomen osalta. Kyseinen kansallinen hyväksyminen on edellytys sopimuksen voimaantulolle. Sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ehdotetaan saatettavaksi voimaan blankettilailla.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset ja yritysvaikutukset

Sopimuksen myötä olemassa olevien kahdenvälisen lentoliikennesopimusten sisältämien omistusta ja määräysvaltaa koskevien rajoitusten lieventämisen tuloksena syntyy investointimahdollisuuksia ja pääoman liikkuvuus paranee. EU:n komission vuonna 2012 teettämän tutkimuksen mukaan vastaavanlaisen EU:n ja Marokon välisen sopimuksen väliset taloudelliset hyödyt olivat vuosina 2006 – 2011 yhteensä yli 3,5 miljardia euroa. Lentoliikenteen arvioitiin kasvaneen huomattavasti ja markkinoille ilmaantuneen uusia reittejä ja lentoyhtiöitä, joiden seurauksena kilpailu on lisääntynyt ja lippujen hinnat ovat laskeneet. EU:n ja Jordanian välisellä sopimuksella voidaan arvioida olevan samankaltaisia vaikutuksia, erityisesti, jos tilanne Lähi-idän alueella rauhoittuu.

4.2 Ympäristövaikutukset

Sopimuksella pyritään suojelemaan ympäristöä kehittämällä ja täytäntöön panemalla kansainvälistä lentoliikennepolitiikkaa ja tunnustamalla suvereenien valtioiden oikeus antaa ympäristön suojelua koskevaa sääntelyä.

Markkinoiden avautumisen seurauksena EU:n ja Jordanian välisen lentoliikenteen oletetaan kasvavan, mikä muun muassa lisää lentomelun määrää sekä lisää kasvihuonepäästöjä.

4.3 Muut vaikutukset

Sopimuksen voimaansaattaminen tukee hallituksen kärkihanketta säädösten sujuvoittamisesta. Sopimus edistää kilpailukykyä elinkeinoelämän ja yrittäjyyden edellytyksiä parantamalla sekä avaa uusia mahdollisuuksia lentoliikenteelle EU:n, Suomen ja Jordanian välillä.

Esityksellä ei ole merkittäviä vaikutuksia viranomaisten toimintaan eikä kansallisen tason organisaatio- tai henkilöstövaikutuksia.

5 Asian valmistelu

Neuvosto myönsi komissiolle neuvottelumandaatin marraskuussa 2007 (E-kirjelmä 15.4.2004, EU/2004/0657). Neuvottelut saatiin päätökseen ja sopimusteksti parafoitiin 17 päivänä maaliskuuta 2010. Neuvosto teki 15 päivänä lokakuuta 2010 päätöksen sopimuksen allekirjoittamisesta ja väliaikaisesta soveltamisesta (EUVL 25.3.2011 L 79/1). Tasavallan presidentti myönsi allekirjoitusvaltuudet 2 päivänä joulukuuta 2010. Sopimus allekirjoitettiin Brysselissä 15 päivänä joulukuuta 2010.

Hallituksen esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä virkatyönä. Esitysluonnoksesta on pyydetty lausunnot ulkoasiainministeriöltä, oikeusministeriöltä sekä Liikenteen turvallisuusvirastolta ja lentoliikennepolitiikan neuvottelukunnan jäsenenä olevilta organisaatioilta. Lausunnoissa todettiin, että sopimukset ovat elinkeinoelämän edun mukaisia ja niiden vaikutus kilpailukykyyn on myönteinen. Lausunnonantajat suhtautuivat myönteisesti sopimuksen hyväksymiseen ja voimaansaattamiseen. Lausunnot on huomioitu esityksen jatkovalmistelussa.

Finnair Oyj totesi lausunnossaan pitävänsä sopimusta tervetulleena ja pitävänsä liberaaleja sopimuksia liikenneyhteyksien parantamisen sekä hallinnollisen taakan vähentymisen vuoksi hyvänä. Finnair katsoi olevansa tyytyväinen siitä, että sopimuksessa on vapaat määräykset reitin alku- ja päätepisteen pysähdyksistä ECAA- ja Euromed-maissa, mutta pitävänsä valitettavana, ettei sopimus mahdollista päätepisteestä "edelleen oleviin paikkoihin" lentämistä eli ilmailun viidennen vapauden käyttämistä.

Keskuskauppakamari totesi lausunnossaan suhtautuvansa myönteisesti esitykseen ja kannattavansa sopimuksessa esitettyä lentoliikennemarkkinoiden asteittaista avaamista EU:n jäsenvaltioiden sekä lähialueiden välillä. Keskuskauppakamari totesi, että sopimuksella yhtenäistetään ja selkeytetään säädösympäristöä, mikä helpottaa lentoliikennealalla toimivien yritysten toimintaa. Liikenneoikeuksien vaiheittainen vapauttaminen ja markkinoiden pääsyn rajoitteiden poistaminen myös tukevat yritysten kasvua, kilpailua ja tasapuolisia kaupallisia toimintamahdollisuuksia, joten sopimus on elinkeinoelämän edun mukainen.

Liikenteen turvallisuusvirasto piti esitystä asianmukaisena. Viraston näkemykset on otettu huomioon hallituksen esityksissä jo valmisteluvaiheessa, joten virastolla ei ollut muuta lausuttavaa.

Oikeusministeriö sekä ulkoasiainministeriö esittivät lausunnoissaan esitysteknisiä huomioita, jotka kaikki on otettu huomioon esityksen jatkovalmistelussa.

Puolustusministeriöllä ei ollut lausuttavaa esityksestä.

Sisäministeriö totesi, että sillä ei ole lausuttavaa lentoliikennesopimuksesta, mutta se pitää tärkeänä, että lentoliikenteen lisääntymisen ja sujuvoitumisen yhteydessä kiinnitetään huomiota kansainvälisten toimijoiden kykyyn ja haluun toimia lainvalvontaviranomaisten yhteistyö- ja tiedonvaihtokumppaneina myös rikostorjuntatarkoituksessa.

Valtiovarainministeriö esitti lausunnossaan huomioita vero- ja tullivapauksia koskevien sopimusartiklojen yksityiskohtaisiin perusteluihin ja esityksen eduskunnan suostumuksen tarpeellisuutta koskevaan jaksoon verotusta ja tulleja koskevan artiklan osalta. Täydennysehdotukset on kaikki huomioitu jatkovalmistelussa.

Ympäristöministeriö kiinnitti lausunnossaan huomiota ilmailusopimuksen vaikutuksiin lentomelun haittavaikutusten hallinnassa ja katsoi, että sopimus ei tule muuttamaan melun haittavaikutusten hallinnan osalta nykyistä tilannetta, joten se puoltaa sopimuksen hyväksymistä ja voimaansaattamista.

6 Väliaikainen soveltaminen

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 218 artiklan 5 kohdan mukaan neuvosto voi komission ehdotuksesta päättää unionin tekemän sopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta ennen sen voimaantuloa.

Euroopan unionin neuvosto on 15 päivänä lokakuuta 2010 tehnyt päätöksen EU:n ja sen jäsenvaltioiden sekä Jordanian välisen sopimuksen allekirjoittamisesta ja väliaikaisesta soveltamisesta yhdessä neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden edustajien kanssa (2012/708/EU, EUVL L 321, 28.11.2012, s. 1). Päätöksen 2 artiklan mukaisesti unioni ja sen jäsenvaltiot soveltavat sopimusta sen voimaan tulon saakka väliaikaisesti, jollei osapuolten mahdollisista sisäisistä menettelyistä ja/tai kansallisesta lainsäädännöstä muuta johdu, sitä päivää seuraavan kuukauden ensimmäisestä päivästä, jona on päivätty viimeinen niistä noo-

teista, joilla osapuolet ovat ilmoittaneet toisilleen sopimuksen väliaikaisen soveltamisen edellyttämien menettelyjen päätökseen saattamisesta.

Suomen perustuslaki ei sisällä nimenomaista säännöstä kansainvälisten sopimusten väliaikaisesta soveltamisesta. Jos sopimus sisältää esimerkiksi lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä, on väliaikaisen soveltamisen katsottu edellyttävän eduskunnan hyväksymistä ja voimaansaattamissäädestä. Koska Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden ja Jordanian välistä ilmaialuetta koskeva sopimus sisältää eräitä lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä, vaatii sopimus eduskunnan hyväksymisen. Sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset on yksilöity tarkemmin jäljempänä eduskunnan suostumuksen tarpeellisuutta käsittelevässä jaksossa.

Osapuolet voivat sopia sopimuksen 29 artiklan 2 kohdan mukaisesti sen väliaikaisesta soveltamisesta sitä päivää seuraavan kuukauden ensimmäisestä päivästä, joka on aikaisempi seuraavista ajankohdista: i) päivä, jona on päivätty viimeinen niistä nooteista, joilla osapuolet ilmoittavat toisilleen sopimuksen väliaikaisen soveltamisen edellyttämien menettelyjen päätökseen saattamisesta, tai ii) osapuolten mahdollisten sisäisten menettelyjen ja/tai lainsäädännön mukaisesti päivä, jona on kulunut 12 kuukautta sopimuksen allekirjoittamisesta.

Suomessa sopimusta on tarkoitus soveltaa väliaikaisesti ennen sen lopullista voimaantuloa. Väliaikaisesta soveltamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella hallituksen lakiesityksen 2 §:n mukaisesti.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Sopimuksen sisältö ja sen suhde Suomen lainsäädäntöön

1 artikla. Määritelmät. Artiklassa määritellään sopimuksessa käytetyt keskeiset käsitteet.

Sopimuksen I osasto sisältää sopimuksen taloudelliset määräykset mm. lupien ja oikeuksien myöntämisen ja epäämisen, investoinnit, kilpailuympäristön, tullit ja verot.

2 artikla. Liikenneoikeudet.

Artiklan 1 kohdan mukaan, ellei I liitteessä toisin määrätä, kumpikin sopimuspuoli myöntää toiselle sopimuspuolelle seuraavat oikeudet, joiden mukaisesti kyseisen sopimuspuolen lentoyhtiöt voivat harjoittaa kansainvälistä lentoliikennettä:

- a) oikeus lentää laskeutumatta toisen sopimuspuolen alueen yli;
- b) oikeus laskeutua toisen sopimuspuolen alueelle ei-kaupallisessa tarkoituksessa, toisin sanoen muussa tarkoituksessa kuin matkustajien, rahdin tai postin ottamiseksi tai jättämiseksi;
- c) kun tarjotaan sovittua lentoliikennepalvelua määrätyllä reitillä, oikeus laskeutua toisen sopimuspuolen alueelle kansainvälisen liikenteen matkustajien, rahdin ja/tai postin ottamiseksi tai jättämiseksi joko erikseen tai yhdessä;
- d) muut tässä sopimuksessa määritellyt oikeudet.

Artiklan 2 kohdan mukaan sopimuksen määräysten ei voida tulkita oikeuttavan a) Jordanian lentoliikenteen harjoittajia ottamaan jäsenvaltion alueella matkustajia, matkatavaroita, rahtia ja/tai postia kuljetettavaksi korvausta tai maksua vastaan johonkin toiseen kohteeseen kyseisen jäsenvaltion alueella, tai b) Euroopan yhteisön lentoliikenteen harjoittajia ottamaan Jordanian

alueella matkustajia, matkatavaroita, rahtia ja/tai postia korvausta tai maksua vastaan kuljetettavaksi.

3 artikla. *Lupien myöntäminen.* Artiklan 1 kohdan mukaan saatuaan toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajalta liikennöintilupaa koskevan hakemuksen osapuolen toimivaltaisten viranomaisten on myönnettävä asiaankuuluva lupa mahdollisimman pienellä menettelyihin liittyvällä viiveellä edellyttäen, että artiklan alakohdissa määrätyt edellytykset täyttyvät. Artiklan a alakohdan mukaan lentoliikenteen harjoittajan päätoimipaikka on Jordaniassa ja se on saanut Jordanian sovellettavan lainsäädännön mukaisen liikenneluvan, lentoliikenteen harjoittaja on Jordanian jatkuvan ja tehokkaan viranomaisvalvonnan alainen sekä lentoliikenteen harjoittaja on joko suoraan tai osake-enemmistön kautta Jordanian ja tai sen kansalaisten omistuksessa ja tosiasiallisessa määräysvallassa. Artiklan b alakohdan mukaan lentoliikenteen harjoittajan päätoimipaikka on Euroopan unionin jäsenvaltion alueella Euroopan unionista tehdyn sopimuksen mukaisesti ja se on saanut liikenneluvan, lentoliikenteen harjoittaja on lentotoimintaluvan myöntämisestä vastaavan Euroopan unionin jäsenvaltion jatkuvan ja tehokkaan viranomaisvalvonnan alainen ja asianomainen ilmailuviranomainen on selkeästi määritelty sekä lentoliikenteen harjoittaja on jäsenvaltioiden ja/tai jäsenvaltioiden kansalaisten tai muiden liitteessä IV lueteltujen valtioiden ja/tai niiden kansalaisten omistuksessa joko suoraan tai osake-enemmistön kautta. Artiklan c alakohdan mukaan lentoliikenteen harjoittajan tulee täyttää niihin lakeihin ja määräyksiin perustuvat ehdot, joita kansainvälisestä lentoliikenteen toiminnasta vastaava toimivaltainen viranomainen normaalisti soveltaa. Artiklan d alakohdan liikennöintiluvan myöntämisen edellytyksenä on myös, että sopimuksen 13 artiklan (lentoturvallisuus) ja 14 artiklan (lentoliikenteen turvaaminen) määräykset ovat voimassa ja niitä sovelletaan. Suomessa säännökset liikennöintiluvan myöntämisestä ovat ilmailulain 6 luvussa.

4 artikla. *Lupien epääminen, peruuttaminen kokonaan tai tilapäisesti tai rajoittaminen.* Artiklan 1 kohdan mukaan kummankin osapuolen toimivaltaisilla viranomaisilla on oikeus evätä tai peruuttaa kokonaan tai tilapäisesti toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajan liikennöintiluvat tai rajoittaa niitä taikka muulla tavoin rajoittaa sen toimintaa sen mukaan kuin artiklan alakohdissa määrätään. Artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan lupien epäämisen tai peruuttamisen ehtona on Jordanian lentoliikenteen harjoittajien osalta, että lentoliikenteen harjoittajan päätoimipaikka ei ole Jordaniassa ja se ei ole saanut Jordanian sovellettavan lainsäädännön mukaista liikennelupaa, lentoliikenteen harjoittaja ei ole Jordanian jatkuvan ja tehokkaan viranomaisvalvonnan alainen tai lentoliikenteen harjoittaja ei ole joko suoraan tai osake-enemmistön kautta Jordanian ja/tai sen kansalaisten omistuksessa ja tosiasiallisessa määräysvallassa. Artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan lupien epäämisen tai peruuttamisen ehtona on Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajien osalta, että lentoliikenteen harjoittajan päätoimipaikka tai mahdollinen rekisteröity toimipaikka ei ole Euroopan unionin jäsenvaltion alueella Euroopan unionista tehdyn sopimuksen mukaisesti tai se ei ole saanut unionin lainsäädännön mukaista liikennöintilupaa, lentoliikenteen harjoittaja ei ole lentotoimintaluvan myöntämisestä vastaavan Euroopan unionin jäsenvaltion jatkuvan ja tehokkaan viranomaisvalvonnan alainen tai toimivaltaista ilmailuviranomaista ei ole selkeästi määritelty tai lentoliikenteen harjoittaja ei ole jäsenvaltioiden ja tai jäsenvaltioiden kansalaisten tai muiden liitteessä IV lueteltujen valtioiden ja/tai niiden kansalaisten omistuksessa joko suoraan tai osake-enemmistön kautta. Artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaan lupa on oikeus evätä tai peruuttaa, jos lentoliikenteen harjoittaja ei ole noudattanut sopimuksen lakien ja määräysten noudattamista koskevassa 6 artiklassa tarkoitettuja lakeja ja määräyksiä tai d alakohdan mukaan sopimuksen lentoturvallisuutta koskevan 13 artiklan ja ilmailun turvaamista koskevan 14 artiklan määräyksiä ei ole täytetty tai niitä ei sovelleta.

Artiklan 2 kohdan mukaan elleivät välittömät toimet ole tarpeen 1 kohdan c ja d alakohdan määräysten rikkomisen lopettamiseksi, saa artiklassa vahvistettuja oikeuksia evätä, peruuttaa

kokonaan tai tilapäisesti tai rajoittaa osapuolen lentoliikenteen harjoittajan liikennöintilupia tai muita lupia saa käyttää ainoastaan sopimuksen suojatoimenpiteitä koskevan 23 artiklan menettelyä noudattaen. Oikeuksia on käytettävä asianmukaisesti, oikeasuhteisesti ja ne on rajoitettava kestoltaan ja soveltamisalaltaan välttämättömiin. Ne on kohdistettava ainoastaan asianomaiseen lentoliikenteen harjoittajaan tai asianomaisiin lentoliikenteen harjoittajiin ja ne eivät saa rajoittaa kummankaan osapuolen oikeutta toteuttaa toimia riitojen ratkaisua ja välimiesmenettelyä koskevan 22 artiklan mukaisesti.

Artiklan 3 kohdan mukaan kumpikaan osapuoli ei käytä artiklalla vahvistettuja oikeuksiaan evätäksään, peruuttaakseen kokonaan tai tilapäisesti taikka rajoittaakseen jommankumman osapuolen lentoliikenteen harjoittajan liikennöintilupia tai muita lupia sillä perusteella, että kyseinen lentoliikenteen harjoittaja on yhden tai useamman Euromed -maan tai sen kansalaisten enemmistöomistuksessa ja tosiasiallisessa määräysvallassa sillä edellytyksellä, että Euromed -maa on samanlaisen Euro-Välimeri-ilmailusopimuksen osapuoli ja tarjoaa vastavuoroisen kohtelun. Suomessa Ilmailuhallinnon oikeudesta puuttua liikenteenharjoittajalle myönnettyyn lupaan on säädetty ilmailulain 148 §:ssä.

4 a artikla. *Lentoyhtiöiden vaatimustenmukaisuutta ja kansalaisuutta koskevien viranomais selvitysten vastavuoroinen tunnustaminen.* Artiklan 1 kohdan mukaan saatuaan jonkin osapuolen lentoliikenteen harjoittajalta lupahakemuksen toisen osapuolen toimivaltaisten viranomaisten on tunnustettava ensin mainitun osapuolen toimivaltaisten viranomaisten kyseisessä lentoliikenteen harjoittajasta tekemät vaatimustenmukaisuutta ja/tai kansalaisuutta koskevat selvitykset, aivan kuin tällaiset selvitykset olisivat sen omien toimivaltaisten viranomaisten tekemiä, eivätkä ne saa tehdä asiassa muita lisäselvityksiä kuin 2 kohdassa on määrätty.

Artiklan 2 kohdan mukaan jos saatuaan lentoliikenteen harjoittajalta lupahakemuksen tai annettuaan tällaisen luvan vastaanottajan osapuolen toimivaltaisilla viranomaisilla on erityinen syy epäillä, että toisen osapuolen toimivaltaisten viranomaisten tekemästä selvityksestä huolimatta sopimuksen lupien myöntämistä koskevassa 3 artiklassa asianmukaisten lupien myöntämiselle asetettuja ehtoja ei ole noudatettu, niiden on viipymättä ilmoitettava asiasta toisen osapuolen viranomaisille ja perusteltava epäilynsä. Tällaisessa tapauksessa kumpi tahansa osapuoli voi pyytää neuvotteluja, joihin voi osallistua kummankin osapuolen toimivaltaisten viranomaisten edustajia, ja/tai pyytää epäilyn kannalta merkityksellisiä lisätietoja, ja näihin pyyntöihin on vastattava mahdollisimman nopeasti. Jos asiassa ei löydetä ratkaisua, kumpi tahansa osapuoli voi antaa sen sopimuksen 21 artiklalla perustetun sekakomitean ratkaistavaksi. Artiklan 3 kohdan mukaan artikla ei koske turvallisuustodistuksia tai -lupia, turvajärjestelyjä tai vakuutusturvaa koskevia selvityksiä.

5 artikla. *Investoinnit.* Artiklan 1 kohdan mukaan Jordania voi toteuttaa järjestelyjä, joilla sallitaan jäsenvaltioiden tai niiden kansalaisten enemmistöomistus ja/tai tosiasiallinen määräysvalta Jordanian lentoliikenteen harjoittajissa.

Artiklan 2 kohdan mukaan sopimuksella perustetun sekakomitean tarkistettua sekakomiteaa koskevan 21 artiklan 10 kohdan mukaisesti että vastavuoroisia järjestelyjä on olemassa, osapuolet sallivat jäsenvaltioiden tai niiden kansalaisten enemmistöomistuksen ja/tai tosiasiallisen määräysvallan Jordanian lentoliikenteen harjoittajissa tai Jordanian tai sen kansalaisten enemmistöomistuksen ja/tai tosiasiallisen määräysvallan Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajissa.

Artiklan 3 kohdan mukaan artiklan mukaiset erityiset investointijärjestelyt hyväksytään sopimuksella perustetun sekakomitean ennakkopäätöksillä. Päätöksissä voidaan eritellä ehdot, jotka liittyvät sovittujen lentoliikennepalvelujen tarjoamiseen sopimuksen mukaisesti, sekä eh-

dot, jotka liittyvät kolmansien maiden ja sopimuksen osapuolten välisiin lentoliikennepalveluihin. Päätöksiin ei sovelleta sekakomiteaa koskevan 21 artiklan 9 kohdan määräyksiä.

6 artikla. *Lakien ja määräysten noudattaminen.* Artiklan 1 kohdan mukaan sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajan ilma-alusten on saapuessaan toisen sopimuspuolen alueelle, ollessaan siellä ja poistuessaan siellä noudatettava niitä toisen sopimuspuolen alueella voimassa olevia lakeja ja määräyksiä, jotka koskevat kansainvälisessä liikenteessä olevien ilma-alusten saapumista toisen sopimuspuolen alueelle tai sieltä poistumista sekä liikennöimistä ja lentämistä sen alueella. Artiklan 2 kohdan mukaan sama koskee lakeja ja määräyksiä, jotka koskevat ilma-alusten matkustajien, henkilöstön tai rahdin saapumista toisen sopimuspuolen alueelle tai sieltä poistumista.

7 artikla. *Kilpailuympäristö.* Artiklan 1 kohdan mukaan assosiaatiosopimuksen kilpailua koskevia määräyksiä sovelletaan siinä tapauksessa, että Euro-Välimeri-ilmailusopimukseen ei sisälly täsmällisempiä määräyksiä.

Artiklan 2 kohdan mukaan osapuolet tunnustavat, että niiden yhteisenä tavoitteena on turvata kummankin osapuolen lentoliikenteen harjoittajille oikeudenmukaiset ja yhtäläiset mahdollisuudet harjoittaa sovittuja lentoliikennepalveluja. Tämän tavoitteen saavuttaminen edellyttää tervettä kilpailuympäristöä lentoliikenteen harjoittamiselle. Osapuolet toteavat, että lentoliikenteen harjoittajat harjoittavat tervettä kilpailua todennäköisimmin silloin, kun ne tarjoavat lentoliikennepalveluja täysin kaupallisesti eivätkä saa niihin tukea.

Artiklan 3 kohdan mukaan osapuolen katsoessa, että tämän sopimuksen mukaisesti toimivalle lentoliikenteen harjoittajalle on välttämätöntä myöntää julkista tukea oikeutetun tavoitteen saavuttamiseksi, sen on huolehdittava, että tuet ovat oikeassa suhteessa tavoitteeseen sekä läpinäkyviä, ja mikäli mahdollista, suunniteltu siten, että niistä aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajille. Osapuoli, joka aikoo myöntää tällaista tukea, ilmoittaa aikomuksestaan toiselle osapuolelle ja huolehtii siitä, että tuki on tässä sopimuksessa määrättyjen perusteiden mukaista.

Artiklan 4 kohdan mukaan osapuolen katsoessa toisen osapuolen alueella vallitsevan, erityisesti tuista johtuen, sellaisia 3 kohdassa määrättyjen perusteiden vastaisia olosuhteita, jotka voivat haitata sen lentoliikenteen harjoittajien oikeudenmukaisia ja tasapuolisia kilpailumahdollisuuksia, se voi toimittaa huomionsa toiselle osapuolelle. Lisäksi se voi pyytää sekakomiteaa kokoontumaan tämän sopimuksen 21 artiklan (Sekakomitea) mukaisesti. Nämä neuvottelut on järjestettävä 30 päivän kuluessa pyynnön tekemisestä. Jos sekakomitea ei kykene ratkaisemaan erimielisyyttä, osapuolilla on mahdollisuus soveltaa omia tukien vastaisia toimenpiteitään.

Artiklan 5 kohdan mukaan artiklan 4 kohdassa tarkoitettujen toimien on oltava asianmukaisia ja oikeasuhteisia ja ne on rajoitettava kestoltaan ja soveltamisalaltaan välttämättömiin. Toimet on kohdistettava ainoastaan tässä artiklassa tarkoitetuista tuista tai olosuhteista hyötyviin lentoliikenteen harjoittajiin ja niiden toteuttaminen ei saa rajoittaa kummankaan osapuolen oikeutta ryhtyä tämän sopimuksen 23 artiklan (Suojatoimenpiteet) mukaisiin toimiin.

Artiklan 6 kohdan mukaan kumpikin osapuoli voi toisen osapuolen tekemän ilmoituksen jälkeen aloittaa keskustelut tähän artiklaan liittyvistä asioista toisen osapuolen alueella olevien vastuullisten julkisten tahojen kanssa, mukaan lukien valtion tai alue- tai paikallishallinnon viranomaiset.

Artiklan 7 kohdan mukaan tämän artiklan määräykset eivät rajoita osapuolten niitä lakeja ja määräyksiä, jotka koskevat julkisen palvelun velvoitteita osapuolten alueilla.

8 artikla. *Kaupalliset mahdollisuudet.* Artiklan 1 kohdan mukaan sopimuspuolten lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus perustaa toimistoja toisen sopimuspuolen alueelle palvelujensa ja toimintojensa edistämistä ja myyntiä varten.

Artiklan 2 kohdan mukaan kummankin sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajilla on toisen sopimuspuolen maahantulo-, oleskeluja työlupia koskevan lainsäädännön mukaisesti oikeus kuljettaa toisen osapuolen alueelle lentoliikenteen ylläpitämiseen vaadittavaa asiantuntijahenkilökuntaa. Suomessa maahantuloa, maassa oleskelua ja työntekoa koskevia säännöksiä on ulkomaalaislaissa (301/2004).

Artiklan 3 kohdan mukaan lentoliikenteen harjoittajilla on toisen sopimuspuolen alueella oikeus hoitaa maahuolintansa itse tai käyttää markkinoilla olevia palveluntarjoajia. Suomessa maahuolinnasta on säädetty ilmailulain 10 luvussa.

Artiklan 4 kohdan mukaan lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus myydä lentokuljetuksia suoraan, nimettyjen myyntiedustajien, muiden asiamiesten tai internetin välityksellä.

Artiklan 5 kohdan mukaan lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus valuutan vaihtoon ja lähettämiseen kotimaahansa tai valintansa mukaan yhteen tai useampaan muuhun maahan.

Artiklan 6 kohdan mukaan lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus maksaa paikalliset kulunsa, mukaan lukien polttoaineostot, toisen sopimuspuolen alueella paikallisessa valuutassa.

Artiklan 7 kohdan mukaan lentoliikenteen harjoittajilla on tietyin edellytyksin oikeus osallistua yhteisiin markkinointijärjestelyihin artiklan alakohdissa määrättyjen ehtojen täytyessä.

Artiklan 8 kohta sisältää määräykset lentoliikenteeseen liittyviä pintakuljetuksia tarjoavien yritysten oikeuksista ja velvollisuuksista.

Artiklan 9 kohdan mukaan lentoliikenteen harjoittajat voivat käyttää vuokrattua ilma-alusta ja miehistöä, kunhan järjestelyihin osallistuvat täyttävät tällaisiin järjestelyihin tavanomaisesti sovellettavien lakien ja määräysten vaatimukset. Kalustoaan vuokraavilta lentoliikenteen harjoittajilta ei vaadita sopimuksen mukaisia liikenneoikeuksia. C alakohdan mukaisissa tilanteissa (ns. wet-leasing) on kuitenkin saatava ennalta hyväksyntä viranomaisilta.

Artiklan 10 kohdan mukaan osapuolten lentoliikenteen harjoittajat, joilla on asianmukaiset luvat, voivat tehdä franchising- ja tuotemerkkijärjestelyitä edellyttäen, että järjestelyt ovat järjestelyihin tavallisesti sovellettavien lakien ja määräysten mukaiset.

Artiklan 11 kohdan mukaan lähtö- ja saapumisaikojen jakaminen lentoasemilla on toteutettava riippumattomasti, läpinäkyvästi ja syrjimättömästi ja lentoliikenteen harjoittajia on kohdeltava oikeudenmukaisesti ja tasavertaisesti. Osapuoli voi pyytää 21 artiklan 5 kohdan mukaisesti sekakomiteaa kokoontumaan tähän kohtaan liittyvien kysymysten ratkaisemiseksi.

9 artikla. *Tullit ja maksut.* Artiklan 1 kohta sisältää määräykset vastavuoroisuuden perusteella myönnettävästä vero-, tulli- ja maksuvapautuksista ilma-alusten, niiden osien, varastojen, tarvikkeiden, poltto- ja voiteluaineiden sekä maalaitteiden osalta.

Artiklan 2 kohdan mukaan veroista, tulleista ja maksuista ovat vastavuoroisuuden perusteella vapautettuja myös alakohdissa a - e mainitut varastot ja tarvikkeet.

Artiklan 3 kohdan mukaan sopimuksella ei vapauteta sopimuspuolen alueellaan lentoliikenteen harjoittajille toimittamaa polttoainetta, jota käytetään sellaisen lentoliikenteen harjoittajan ilma-aluksessa, joka liikennöi kahden sen alueella sijaitsevan paikan välillä veroista, tulleista, korvauksista, maksuista tai muista 1 kohdassa tarkoitettujen maksujen kaltaisista maksuista. Sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajien on saapuessaan toisen sopimuspuolen alueelle, ollessaan siellä tai poistuessaan sieltä noudatettava niitä tämän toisen sopimuspuolen lakeja ja määräyksiä, jotka liittyvät lentokonepolttoaineen myyntiin, toimittamiseen ja käyttöön.

Artiklan 4 kohdan mukaan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja tarvikkeita ja varastoja voidaan edellyttää pidettävän asiaankuuluvien viranomaisten valvonnassa.

Artiklan 5 kohdan mukaan artiklassa määrättyjä vapauksia on sovellettava myös silloin, kun osapuolen lentoliikenteen harjoittajat ovat tehneet sopimuksen toisen lentoliikenteen harjoittajan kanssa, jolle toinen osapuoli on myöntänyt vastaavat vapautukset, 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen tarvikkeiden lainaamisesta tai siirtämisestä toisen osapuolen alueella.

Artiklan 6 kohdan mukaan sopimuksen määräykset eivät estä osapuolia määäämästä veroja tai maksuja tavaroille, jotka on myyty muuhun tarkoitukseen kuin matkustajien kulutettavaksi ilma-aluksessa liikennöitäessä niiden alueella kahden sellaisen kohteen välillä, joissa lentokoneeseen nouseminen tai siitä poistuminen on sallittua.

Artiklan 7 kohdan mukaan sopimuksen määräykset eivät vaikuta arvonlisäveroasioihin lukuun ottamatta tuonnista kannettavaa liikevaihtoveroa. Sopimus ei vaikuta jonkin jäsenvaltion ja Jordanian välillä voimassa olevien tulojen ja pääoman kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevien yleissopimusten määräyksiin.

10 artikla. *Lentoasemien, laitteiden ja palvelujen käytöstä perittävät maksut.* Artiklan 1 kohta kieltää sopimuspuolta asettamasta toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajille lennonvarmistus- ja lennonjohtopalvelumaksuja, jotka ylittävät sen omille samanlaisia kansainvälisiä lentoliikennepalveluja tarjoaville lentoliikenteen harjoittajille asetetut liikennemaksut. Maksujen tulee olla oikeantasoisia ja kohtuullisia ja niiden tulee perustua kustannuksiin eivätkä ne saa olla perusteettoman syrjiviä.

Artiklan 2 kohdan mukaan käyttömaksut, joita määrätään toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajalle lentoasemien, ilmailun turvaamisen ja niihin liittyvien toimintojen laitteiden ja palvelujen käytöstä oikeantasoisia ja kohtuullisia eivätkä perusteettoman syrjiviä ja jakautuvat tasaisesti käyttäjäryhmien kesken. Maksuissa voidaan ottaa huomioon kaikki kustannukset ja niihin voi sisältyä kohtuullinen tuotto poistojen jälkeen. Maksullisia laitteita ja palveluja on tarjottava tehokkaasti ja taloudellisesti. Kaikki tällaiset käyttömaksut on asetettava ehdoin, jotka eivät saa olla epäsuotuisampia kuin minkä tahansa muun lentoliikenteen harjoittajan saatavilla olevat suotuisimman ehdot silloin, kun maksuja asetetaan.

Artiklan 3 kohdan mukaan osapuolet varmistavat, että toimivaltaiset viranomaiset ja elimet neuvottelevat lentoliikenteen harjoittajien kanssa, vaihtavat keskenään tietoja maksujen kohtuullisuudesta tämän artiklan 1 ja 2 kohdan periaatteiden mukaisesti, sekä ilmoittavat käyttäjille käyttömaksujen muutosehdotuksista kohtuullisen hyvissä ajoin, jotta käyttäjien mielipiteet voidaan huomioida ennen kuin muutokset tehdään.

Artiklan 4 kohdan mukaan 22 artiklan mukaisissa riitojenratkaisumenettelyissä osapuolten ei katsota rikkovan tämän artiklan määräyksiä, paitsi jättäessään kohtuullisessa ajassa tutkimatta valituksen kohteena olevan maksun tai käytännön tai jättäessään tällaisen tutkinnan jälkeen ryhtymättä kaikkiin vallassaan oleviin toimenpiteisiin korjatakseen tämän artiklan määräysten vastaisen maksun tai toimenpiteen.

11 artikla. Hinnoittelu. Artiklassa määrätään lentoliikennepalvelujen hinnoittelun vapaudesta. Artiklan 2 kohdan mukaan osapuolet eivät vaadi hintojen ilmoittamista. Artiklan 3 kohdan mukaan viranomaisilla on oikeus olla yhteydessä toisiinsa keskustellakseen perusteettomilta, kohtuuttomilta, syrjiviltä tai tuetuilta vaikuttavista hinnoista. Hintojen ilmoittamisesta matkustajille säädetään lentoliikenneasetuksessa.

12 artikla. Tilastot. Artiklan 1 kohdan mukaan osapuolet toimittavat toiselle osapuolelle kansallisten lakien ja määräysten mukaisesti vaaditut tilastot sekä pyynnöstä muita saatavilla olevia tilastotietoja, joita voidaan kohtuudella tarvita lentoliikenteen harjoittamisen arviointiin.

Artiklan 2 kohdan mukaan osapuolet tekevät tämän sopimuksen 21 artiklan (Sekakomitea) mukaisessa sekakomiteassa yhteistyötä, jolla helpotetaan niiden välistä tilastotietojen vaihtoa tämän sopimuksen mukaisten lentoliikennepalvelujen kehityksen seuraamiseksi. Suomessa ilmailun tilastoista säädetään ilmailulain 172 §:ssä.

Sopimuksen II osasto sisältää sopimuksen sääntely-yhteistyötä koskevat määräykset liittyen lentoturvallisuuteen, ilmailun turvaamiseen, ilmaliikenteen hallintaan, ympäristöön, kuluttajan suojaan, sähköiseen paikanvaraukseen sekä sosiaalisiin näkökohtiin.

13 artikla. Lentoturvallisuus. Artiklan 1 kohdan mukaan sopimuspuolten on noudatettava III liitteessä olevassa A-osassa määriteltyä yhteisön lentoturvallisuuslainsäädäntöä artiklassa tarkemmin mainituin ehdoin.

Artiklan 2 kohta sisältää määräykset asematasotarkastusten suorittamisesta ilma-aluksille, joiden osalta epäillään, etteivät ne täytä siviili-ilmailun yleissopimuksen mukaisia lentoturvallisuusmääräyksiä.

Artiklan 3 kohdan mukaan sopimuspuolet voivat milloin tahansa pyytää neuvotteluja toisen sopimuspuolen soveltamista turvallisuusmääräyksistä.

Artiklan 4 kohdan mukaan sopimus ei rajoita sopimuspuolen toimivaltaisen viranomaisen valtuuksia ryhtyä tarvittaviin ja välittömiin toimenpiteisiin, jos viranomainen havaitsee joko tarkastuksen perusteella tai muuten, että ilma-alus, tuote tai toiminta ei ole yleissopimuksen mukaisten vähimmäismääräysten tai Euro-Välimerilentoliikennesopimuksen III liitteen A-osan nojalla sovellettavan lentoturvallisuutta koskevan lainsäädännön mukainen. Viranomaisella on oikeus ryhtyä toimenpiteisiin myös epäillessään, että sovellettavaa lainsäädäntöä ei noudateta tai valvota tehokkaasti.

Artiklan 5 kohdan mukaan toimenpiteisiin ryhdyttäessä on niistä ilmoitettava viipymättä toisen sopimuspuolen toimivaltaisille viranomaisille ja esitettävä niille perustelut.

Artiklan 6 kohdan mukaan kumpi tahansa osapuoli voi saattaa asian sekakomitean käsiteltäväksi, jos toimenpiteitä jatketaan siitä huolimatta, etteivät ne enää ole perusteltuja. Suomessa lentoturvallisuudesta vastaava viranomainen on Liikenteen turvallisuusvirasto, josta säädetään laissa Liikenteen turvallisuusvirastosta ja ilmailulaissa.

14 artikla. *Ilmailun turvaaminen.* Artiklan 1 kohdan mukaan osapuolet varmistavat, että niiden lainsäädäntö takaa vähintään tämän sopimuksen liitteessä III B osassa tarkoitettujen vaatimusten täytymisen jäljempänä sopimuksessa vahvistetuin edellytyksin.

Artiklan 2 kohdan mukaan sopimuspuolet vahvistavat kohdassa mainittujen kansainvälisten sopimusten mukaiset toisiaan koskevat velvoitteensa, joiden mukaan ne turvaavat siviili-ilmailun laittomilta teoilta. Artiklan 3 kohdan mukaan sopimuspuolet antavat toisilleen tässä tarkoituksessa kaiken tarvittavan avun.

Artiklan 4 kohdan mukaan sopimuspuolten on keskinäisissä suhteissaan toimittava lentoliikenteen turvaamiseen liittyvien normien ja, siinä määrin kuin sopimuspuolet niitä soveltavat, Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön (ICAO) vahvistamien ja Chicagon yleissopimuksen liitteinä olevien suositusten mukaisesti. Sopimuspuolten tulee vaatia, että niiden rekisterissä olevia ilma-aluksia käyttävät lentoliikenteen harjoittajat sekä sellaiset lentoliikenteen harjoittajat, joiden harjoittaman liiketoiminnan päätoimipaikka tai vakinainen kotipaikka on sopimuspuolen alueella, ja sopimuspuolen alueella olevat lentoasematoiminnan harjoittajat toimivat näiden lentoliikenteen turvaamista koskevien määräysten mukaisesti.

Artiklan 5 kohdan mukaan sopimuspuolten on taattava, että niiden alueella toteutetaan tehokkaita toimenpiteitä ilma-alusten suojelemiseksi sekä matkustajien ja heidän käsimatkatavaroidensa tarkastamiseksi ja asianmukaisten tarkastusten suorittamiseksi miehistön ja rahdin osalta sekä ilma-aluksen varastojen tarkastamiseksi ennen ilma-alukseen nousemista tai sen lastaamista sekä näiden tapahtumien aikana.

Artiklan 6 kohdan mukaan Kummankin sopimuspuolen on reagoitava myönteisesti kaikkiin toisen sopimuspuolen pyyntöihin, jotka koskevat erityisen uhan torjumiseen liittyvien kohtuullisten erityisturvatoimien toteuttamista. kumpikin osapuoli ilmoittaa etukäteen toiselle osapuolella kaikista erityistoimista, joita se aikoo ottaa käyttöön ja joilla voi olla merkittävä taloudellinen tai toiminnallinen vaikutus tämän sopimuksen mukaisiin lentoliikennepalveluihin, jollei tämä oli hätätilanteesta johtuen mahdotonta. Kumpi tahansa osapuoli voi pyytää sekakomiteaa kokoontumaan tämän sopimuksen 21 artiklan mukaisesti keskustelemaan tällaisista turvatoimista.

Artiklan 7 kohdan mukaan, kun siviili-ilma-alukseen kohdistuu tai sitä uhkaa laitton haltuunotto tai ilma-aluksen turvallisuutta, sen matkustajiin tai miehistöön, lentoasemiin tai lennonvarmistuslaitteisiin kohdistetaan muu laitton teko, sopimuspuolten on avustettava toisiaan helpottamalla yhteyksiä ja toteuttamalla muut tarvittavat toimenpiteet, joiden tarkoituksena on nopeasti ja turvallisesti saattaa päätökseen tällainen tapaus tai sen uhka.

Artiklan 8 kohdan mukaan kumpikin osapuoli toteuttaa kaikki toteuttamiskelpoisina pitämänsä toimenpiteet varmistaakseen, että ilma-alus, joka otettu laittomasti haltuun tai joutunut jonkin muun laittoman teon kohteeksi ja on maassa osapuolen alueella, pidetään maassa, paitsi jos sen lähdön salliminen on välttämätöntä ihmishenkien suojelemiseksi. Tällaisista toimenpiteistä on päätettävä yhteisten neuvottelujen pohjalta aina kun se on mahdollista.

Artiklan 9 kohdan mukaan sopimuspuoli voi pyytää välittömiä neuvotteluja toisen sopimuspuolen kanssa, kun on riittäviä perusteita uskoa, että toinen sopimuspuoli on poikennut artiklan määräyksistä.

Artiklan 10 kohdan mukaan mahdollisuus saavuttaa tyydyttävä sopimus 15 päivän kuluessa tällaisen pyynnön esittämisestä on peruste kieltäytyä myöntämästä toisen sopimuspuolen yh-

den tai useamman lentoliikenteen harjoittajan liikennöintilupia, peruuttaa ne, rajoittaa niiden soveltamista tai asettaa niille ehtoja.

Artiklan 11 kohdan mukaan sopimuspuoli voi ryhtyä väliaikaisiin toimenpiteisiin välittömän ja poikkeuksellisen vaaratilanteen uhatessa jo ennen kuin 15 päivää on kulunut.

Artiklan 12 kohdan mukaan tämän artiklan kaikkien kohtien nojalla sovellettavien toimenpiteiden toteuttaminen on keskeytettävä, kun toinen sopimuspuoli noudattaa jälleen tässä artiklassa tarkoitettuja määräyksiä. Suomessa siviili-ilmailun turvaamisesta säädetään ilmailulain 9 luvussa.

15 artikla. *Ilmaliikenteen hallinta.* Artiklan 1 kohdan mukaan sopimuspuolten on noudatettava III liitteen C-osassa tarkoitettua yhteisön lainsäädäntöä. 2 kohdan mukaan sopimuspuolet sitoutuvat tekemään mahdollisimman tiivistä yhteistyötä ilmaliikenteen hallinnan alalla yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan laajentamiseksi Jordanian alueelle, nykyisten turvallisuusmääräysten ja lentoliikennettä koskevien normien yleisen tehokkuuden parantamiseksi sekä kapasiteetin käytön optimoimiseksi ja viivästysten minimoimiseksi. Tätä varten varmistetaan Jordanian asianmukainen osallistuminen yhtenäisen ilmatilan komitean työskentelyyn. Sekakomitea vastaa yhteistyön seurannasta ja helpottamisesta ilmaliikenteen hallinnan alalla.

Artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaan Jordanian on toteutettava tarvittavat toimenpiteet ilmaliikenteen hallintaan liittyvien institutionaalisten rakenteidensa mukauttamiseksi yhtenäiseen eurooppalaiseen ilmatilaan, erityisesti perustamalla tarvittavat kansalliset valvontaelimet, jotka ovat vähintään toiminnallisesti riippumattomia lennonvarmistuspalvelujen tarjoajista. Yhteisön on 3 kohdan b alakohdan mukaan otettava Jordania mukaan soveltuviin yhtenäiseen eurooppalaiseen ilmatilaan liittyviin lennonvarmistuspalveluihin, ilmatilaa ja yhteen toimivuutta koskeviin toiminnallisiin aloitteisiin, erityisesti huomioimalla aikaisessa vaiheessa Jordanian toimet toiminnallisten ilmatilan lohkojen perustamiseksi tai koordinoimalla SESAR-hanketta tarkoituksenmukaisella tavalla. Suomessa lennonvarmistuksesta ja siihen liittyvästä viranomaistoiminnasta säädetään ilmailulain 10 luvussa.

16 artikla. *Ympäristö.* Artiklan 1 kohdan mukaan sopimuspuolet tunnustavat ympäristönsuojelun tärkeäksi osatekijäksi kehitettäessä kansainvälistä ilmailua ja pantaessa sitä täytäntöön, sekä 2 kohdan mukaan toteavat, että yhteistyössä toimiminen ja ilmailun vaikutusten tarkastelu on tärkeää samoin kuin että toimenpiteiden tulee olla tämän sopimuksen kanssa yhdenmukaisia.

3 kohdan mukaan sopimuksen määräysten ei katsota rajoittavan viranomaisen suvereeniin lainkäyttövaltaansa kuuluvia valtuuksia ympäristöön liittyvissä toimenpiteissä edellyttäen, että ne ovat kansainväliseen oikeuteen perustuvien oikeuksien ja velvollisuuksien mukaisia ja niitä sovelletaan kansallisuudesta riippumatta. Artiklan 4 kohdan mukaan osapuolten on noudatettava III liitteen D-osassa tarkoitettua lainsäädäntöä.

17 artikla. *Kuluttajansuoja.* Artiklan mukaan sopimuspuolten on noudatettava III liitteen E-osassa tarkoitettua lainsäädäntöä, jolla säännellään mm. matkapaketteja, yksilöiden suojaa henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaata liikkuvuutta, lentoliikenteen harjoittajien korvausvastuuta onnettomuustapauksissa, matkustajille lennolle pääsyn peruuntumisen johdosta annettavia korvauksia, vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden oikeuksia sekä tietokonepohjaisia paikanvarausjärjestelmiä koskevia käytäntöjä.

18 artikla. *Tietokonepohjaiset paikanvarausjärjestelmät.* Artiklan mukaan sopimuspuolten on noudatettava III liitteen F-osassa tarkoitettua lainsäädäntöä, jolla säännellään mm. tietokonepohjaisia paikanvarausjärjestelmiä koskevia käytäntösääntöjä.

19 artikla. *Sosiaaliset näkökohdat.* Artiklan mukaan sopimuspuolten on noudatettava III liitteen G-osassa tarkoitettua lainsäädäntöä, jolla säännellään mm. ilmailualan työntekijäjärjestöjen siviili-ilmailun liikkuvien työntekijöiden työajan järjestämistä koskevan eurooppalaisen sopimuksen täytäntöönpanoa.

Sopimuksen III osasto sisältää institutionaaliset määräykset, jotka koskevat sopimuksen tulkintaa ja soveltamista, sopimuksella perustettavaa sekakomiteaa, riitojen ratkaisemista ja välimiesmenettelyä, suojatoimenpiteitä sopimuksen asettamien velvoitteiden täyttämiseksi, suhdetta muihin osapuolten välisiin lentoliikennettä koskeviin sopimuksiin, sopimusmuutoksia, sopimuksen voimassaolon päättymistä, sopimuksen rekisteröintiä sekä väliaikaista soveltamista ja voimaantuloa.

20 artikla. *Tulkinta ja soveltaminen.* Artiklan 1 kohdan mukaan sopimuspuolten on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sopimuksesta johtuvien velvoitteiden täyttämiseksi, ja niiden on pidättäydyttävä kaikista toimenpiteistä, jotka voisivat vaarantaa sopimuksen tavoitteiden saavuttamisen.

2 kohdan mukaan sopimuspuolet ovat omalla alueellaan vastuussa sopimuksen sekä VI liitteessä lueteltujen lentoliikennettä koskevan lainsäädännön asianmukaisesta täytäntöönpanosta. 3 kohdan mukaan sopimuspuolten on annettava toisilleen tarvittava tieto ja apu suoritettaessa mahdollisia rikkomuksia koskevia tutkimuksia sopimuspuolille tämän sopimuksen nojalla kuuluvan toimivallan mukaisesti.

4 kohdan mukaan asioissa, jotka koskevat toisen sopimuspuolen viranomaisia tai sen yrityksiä, tämän toisen sopimuspuolen toimivaltaisille viranomaisille tiedotetaan asiasta ja niille annetaan mahdollisuus esittää huomautuksia ennen lopullisen päätöksen tekemistä.

21 artikla. *Sekakomitea.* Artiklan 1 kohdan nojalla perustetaan sopimuspuolten edustajista koostuva sekakomitea vastaamaan sopimuksen hallinnoinnista ja täytäntöönpanosta. 2 kohdan mukaan sekakomitean päätökset tehdään yhdessä ja ne sitovat molempia sopimuspuolia. Sopimuspuolet panevat päätökset täytäntöön omien sääntöjensä mukaisesti.

3 kohdan mukaan komitea vahvistaa päätöksellä oman työjärjestyksensä. 4 kohdan mukaan sekakomitea kokoontuu tarpeen mukaan. Kumpikin sopimuspuoli voi pyytää kokouksen koolle kutsumista. 5 kohdan mukaan sekakomitean koollekutsumista voidaan pyytää myös sopimuksen tulkintaan tai soveltamiseen liittyvien kysymysten ratkaisemiseksi. Tällainen kokous on järjestettävä mahdollisimman pian, mutta viimeistään kahden kuukauden kuluessa pyynnön esittämisestä, jolleivät sopimuspuolet toisin sovi.

Artiklan 6 kohdan mukaan sopimuspuolet vaihtavat tietoja ja neuvottelevat sekakomiteassa kumman tahansa sopimuspuolen pyynnöstä sopimuksen moitteettoman täytäntöönpanon varmistamiseksi. 7 kohdan mukaan sopimuspuoli voi, katsoessaan, että toinen sopimuspuoli ei ole pannut sekakomitean päätöstä asianmukaisesti täytäntöön, pyytää asian käsittelyä sekakomiteassa. Jos sekakomitea ei pääse asiassa ratkaisuun kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asia on annettu sen käsiteltäväksi, pyynnön esittänyt sopimuspuoli voi toteuttaa 24 artiklan mukaisia tilapäisiä suojatoimenpiteitä.

8 kohdan mukaan komitean päätöksessä mainitaan päivämäärä, johon mennessä sopimuspuolten on pantava se täytäntöön, sekä muut taloudellisille toimijoille mahdollisesti merkitykselliset tiedot. 9 kohdan mukaan osapuolet voivat toteuttaa 24 artiklan mukaisia suojatoimenpiteitä myös, jos sekakomitea ei tee kuuden kuukauden kuluessa päätöstä asiassa, joka on annettu sen käsiteltäväksi.

Artiklan 10 kohdan mukaan komiteassa käsitellään kysymyksiä, jotka liittyvät sopimuspuolten lentoyhtiöiden osake-enemmistön hallintaan vaikuttaviin kahdenvälisiin investointeihin tai muutoksiin lentoliikenteen harjoittajien tosiasiallisessa määräysvallassa.

11 kohdan mukaan komitean on tehtävä yhteistyötä erityisesti lainsäädäntöuudistuksiin, sopimuksen täytäntöönpanoon liittyviin sosiaalisiin vaikutuksiin, menettelyjen kehittämiseen ja sopimuksen kehittämiseen liittyen, sekä sopimalla yksimielisesti menettelyjä koskevista ehdotuksista, toimintatavoista tai asiakirjoista, jotka liittyvät suoraan tämän sopimuksen toteutumiseen.

12 kohdan mukaan osapuolten yhteisenä tavoitteena on maksimoida kuluttajille, lentoliikenteen harjoittajille, työntekijöille ja yhteisöille aiheutuvat hyödyt ulottamalla tämä sopimus koskemaan kolmansia maita. Tätä varten sekakomitea laatii ehdotuksen edellytyksistä ja menettelyistä, mukaan lukien tämän sopimuksen tarvittavat muutokset, jotka olisivat tarpeen kolmansien maiden sopimukseen liittymistä varten.

22 artikla. Riitojen ratkaiseminen ja välimiesmenettely. Artiklan 1 kohdan mukaan sopimuspuolet voivat antaa sekakomitean käsiteltäväksi kaikki riidat, jotka liittyvät tämän sopimuksen tulkintaan ja joita ei ole kyetty ratkaista 22 artiklan mukaisesti neuvottelemalla. EY:n ja Jordanian välisellä assosiaatiosopimuksella perustettu assosiaationeuvosto toimii sekakomiteana tämän artiklan soveltamiseksi.

Artiklan 2 kohdan mukaan sekakomitea voi ratkaista riidan päätöksellään, ja 3 kohdan mukaan sopimuspuolet ryhtyvät toimenpiteisiin päätöksen täytäntöön panemiseksi. Artiklan 4 kohdassa säädetään menettelystä, jolla riita voidaan saattaa välimiesoikeuden ratkaistavaksi, jos riitaa ei kyetä ratkaisemaan sekakomiteassa.

Artiklan 5 kohdan mukaan välimiespaneeli voi velvoittaa toisen osapuolen panemaan täytäntöön väliaikaisia korjaavia toimenpiteitä. 6 kohdan mukaan kaikki välimiesoikeuden väliaikaiset ja lopulliset päätökset ovat sopimuspuolia sitovia. 7 kohdan mukaan sopimuspuolen laiminlyödessä välimiesoikeuden päätöksen noudattamisen 30 päivän kuluessa, toinen sopimuspuoli voi kyseisen laiminlyönnin koko keston ajaksi peruuttaa kokonaan tai tilapäisesti sopimuksen nojalla sopimusta rikkovalle sopimuspuolelle myönnettyt oikeudet tai erioikeudet tai rajoittaa niitä.

23 artikla. Suojatoimenpiteet. Artiklan 1 kohdan mukaan sopimuspuolet toteuttavat kaikki yleiset ja erityiset toimenpiteet, jotka ovat tarpeen sopimuksesta johtuvien velvoitteiden täyttämiseksi, ja huolehtivat siitä, että sopimuksessa määrätty tavoitteet saavutetaan.

Artiklan 2 kohdan mukaan sopimuspuoli voi ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin, jos katsoo toisen sopimuspuolen jättäneen täyttämättä sopimuksen mukaisen velvoitteen. Suojatoimenpiteiden soveltamisala ja kesto on rajoitettava siihen, mikä on ehdottomasti tarpeen tilanteen korjaamiseksi tai sopimuksen tasapainon palauttamiseksi. Ensisijaisesti on käytettävä toimenpiteitä, jotka aiheuttavat vähiten häiriötä tämän sopimuksen toteutumiselle.

Artiklan 3 kohdan mukaan suojatoimenpiteitä harkitsevan sopimuspuolen on ilmoitettava asiasta sekakomitean välityksellä muille sopimuspuolille sekä annettava kaikki olennaiset tiedot asiasta. 4 kohdan mukaan tilanteen ratkaisemiseksi on välittömästi aloitettava neuvottelut sekakomiteassa.

Artiklan 5 kohdan mukaan suojatoimenpiteitä saa toteuttaa vasta kuukauden kuluttua sekakomitealle annetun ilmoituksen päivämäärästä. Aikaraja ei kuitenkaan rajoita lupien myöntämistä koskevan 3 artiklan d kohdan, lupien epäämistä, peruuttamista kokonaan tai tilapäisesti tai rajoittamista koskevan 4 artiklan d kohdan, lentoturvallisuutta koskevan 13 artiklan tai ilmailun turvaamista koskevan 14 artiklan soveltamista. Artiklan 6 kohdan mukaan toteutetuista suojatoimenpiteistä on ilmoitettava sekakomitealle ja annettava sille kaikki olennaiset tiedot asiasta. Artiklan 7 kohdan mukaan suojatoimenpiteet on keskeytettävä heti, kun rikkomukseen syylistynyt sopimuspuoli jälleen täyttää sopimuksen määräykset.

24 artikla. *Sopimuksen maantieteellinen soveltaminen.* Artiklassa todetaan sopimuksen olevan osa Euro–Välimeri-kumppanuuden muodostamaa kokonaisuutta, jota tarkoitetaan 28 päivänä marraskuuta 1995 annetussa Barcelonan julistuksessa. Sopimuspuolet sitoutuvat jatkuvaan vuoropuheluun, jolla pyritään varmistamaan yhdenmukaisuus tämän sopimuksen ja Barcelonan prosessin välillä ja erityisesti mahdollisuudet päättää yhdessä sopimuksen muutoksista muiden vastaavien lentoliikennesopimusten huomioimiseksi.

25 artikla. *Suhde muihin sopimuksiin.* Artiklan 1 kohdan mukaan sopimus korvaa Jordanian ja jäsenvaltioiden välisten kahdenvälisten lentoliikennesopimusten voimassa olevat määräykset. Niiden kahdenvälisiin sopimuksiin perustuvien voimassa olevien liikenneoikeuksien käyttämistä, jotka eivät kuulu tämän sopimuksen soveltamisalaan, voidaan kuitenkin jatkaa sillä edellytyksellä, ettei jäsenvaltioita ja niiden kansalaisia syrjitä.

Artiklan 2 kohdan mukaan, jos tämän sopimuksen voimassaolo tai väliaikainen soveltaminen päättyy, osapuolet voivat sopia alueidensa väliseen lentoliikenteeseen sovellettavista järjestelyistä ennen voimassaolon päättymistä.

Artiklan 3 kohdan mukaan sopimuspuolten liittyessä johonkin monenväliseen sopimukseen tai hyväksyessä kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön ICAO:n tai jonkin muun kansainvälisen järjestön hyväksymän päätöksen, joka koskee Euro–Välimeri-lentoliikennesopimuksen soveltamisalaan kuuluvia kysymyksiä, niiden on otettava asia esille sekakomiteassa sen selvittämiseksi, olisiko sopimusta tarkistettava tilanteen huomioon ottamiseksi.

Artiklan 4 kohdan mukaan sopimuksen soveltaminen ei rajoita kummankaan sopimuspuolen päätöksiä, joita tehdään ICAO:n tulevaisuudessa mahdollisesti tekemien suositusten täytäntöön panemiseksi. Sopimuspuolet eivät voi vedota sopimukseen tai mihinkään sen osaan perusteena vastustaa uusien toimintatapojen käsittelyä ICAO:ssa sopimuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa.

26 artikla. *Muutokset.* Artiklan 1 kohdan mukaan sopimuspuolen on halutessaan muuttaa sopimusta ilmoitettava asiasta sekakomitealle. Sopimukseen sovitut muutokset tulevat voimaan, kun tarvittavat sopimuspuolten sisäiset menettelyt on saatettu päätökseen. 2 kohdan mukaan valta päättää sopimuksen ja sen liitteiden muuttamisesta on sekakomitealla.

Artiklan 3 kohdan mukaan sopimuksella ei rajoiteta sopimuspuolten oikeutta antaa yksipuolisesti uutta lainsäädäntöä tai muuttaa voimassa olevaa lainsäädäntöään lentoliikenteen alalla tai siihen liittyvällä liitteessä III mainitulla alalla, edellyttäen, että tämä tapahtuu syrjimättömyyden periaatetta noudattaen.

Uutta lainsäädäntöä laatiessaan sopimuspuolen on artiklan 4 kohdan mukaan ilmoitettava tästä toiselle sopimuspuolelle ja kuultava sitä mahdollisimman laajalti. Toisen sopimuspuolen pyynnöstä asiasta voidaan keskustella alustavasti sekakomiteassa. Jos sopimuspuoli on antanut uutta lainsäädäntöä tai hyväksynyt lainsäädäntönsä muutoksen lentoliikenteen alalla tai siihen liittyvällä liitteessä III mainitulla alalla (siviili-ilmailuun sovellettavat säännöt, kuten markkinoille pääsy ja siihen liittyvät kysymykset), sen on artiklan 5 kohdan mukaan ilmoitettava asiasta toiselle sopimuspuolelle viimeistään kolmenkymmenen päivän kuluttua kyseisen lainsäädännön antamisesta. Kumman tahansa sopimuspuolen pyynnöstä sekakomitea järjestää tämän jälkeen kuudenkymmenen päivän kuluessa näkemysten vaihdon tällaisen uuden lainsäädännön tai muutoksen mahdollisista vaikutuksista sopimuksen asianmukaiseen toteutumiseen. 6 kohdan mukaan sekakomitea voi todeta uuden tai muuttuneen lainsäädännön Euro-Välimeri-ilmailusopimuksen mukaiseksi, päättää mahdollisista lisäyksistä sopimuksen III liitteeseen tai muista toimenpiteistä, joilla sopimuksen toteutuminen varmistetaan.

27 artikla. *Voimassaolon päättyminen.* Artiklan 1 kohdan mukaan sopimus tehdään määräämättömäksi ajaksi. 2 kohdan mukaan kumpikin sopimuspuoli voi milloin tahansa ilmoittaa kirjallisesti diplomaattitietse toiselle sopimuspuolelle päätöksestään irtisanoa tämä sopimus. Tällainen ilmoitus on toimitettava samanaikaisesti ICAO:lle. Tämän sopimuksen voimassaolo päättyy keskiyöllä (GMT) sen IATA:n liikennöintikauden päättyessä, joka oli käynnissä vuoden kuluttua sopimuksen irtisanomista koskevan ilmoituksen päiväyksestä, jollei irtisanomisilmoitusta peruuteta ennen mainitun määräajan päättymistä tai toinen kuin ilmoittanut osapuoli pyydä enintään 18 kuukautta lisää aikaa varmistaakseen tyydyttävät neuvottelut osapuolten alueiden väliseen lentoliikenteeseen tämän jälkeen sovellettavista järjestelyistä.

28 artikla. *Rekisteröinti ICAO:ssa ja Yhdistyneiden Kansakuntien sihteeristössä.* Artiklan mukaan sopimus ja sen muutokset on rekisteröitävä ICAO:ssa ja Yhdistyneiden Kansakuntien sihteeristössä.

29 artikla. *Voimaantulo ja väliaikainen soveltaminen.* Artiklan 1 kohdan mukaan sopimus tulee voimaan kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona sopimuspuolten välisen diplomaattisen noottienvaihdon, jolla vahvistetaan, että kaikki tämän sopimuksen voimaantulon edellyttämät menettelyt on saatettu päätökseen, jälkimmäinen nootti on päivätty. Noottienvaihtoa varten Jordanian hašemiittisen kuningaskunnan on toimitettava diplomaattitietse Euroopan unionin pääsihteeristölle nootti, joka on osoitettu Euroopan yhteisölle ja sen jäsenvaltioille, ja Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristön on toimitettava Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden nootti diplomaattitietse Jordanian hašemiittiselle kuningaskunnalle. Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden diplomaattitietse toimitetun nootin on sisällettävä kunkin jäsenvaltion tiedonanto, jossa vahvistetaan, että jäsenvaltio on saattanut päätökseen tämän sopimuksen voimaantulon edellyttämät menettelyt.

Sen estämättä, mitä tämän artiklan 1 kohdassa määrätään, osapuolet sopivat soveltavansa tätä sopimusta väliaikaisesti alkaen sitä päivää seuraavan kuukauden ensimmäisestä päivästä, joka on aikaisempi seuraavista ajankohdista: päivästä, jona on päivätty viimeinen niistä nooteista, joilla osapuolet ovat ilmoittaneet toisilleen sopimuksen väliaikaisen soveltamisen edellyttämien menettelyjen päätökseen saattamisesta, tai jollei osapuolten mahdollisista sisäisistä menettelyistä ja/tai kansallisesta lainsäädännöstä muuta johdu, päivästä, jona on kulunut 12 kuukautta sopimuksen allekirjoittamisesta.

Sopimuksen liitteet

Sopimus sisältää neljä liitettä.

Liite I. Liitteessä määrätään sovituista lentoliikennepalveluista ja määrätyistä reiteistä. Liite sisältää mm. liikenneoikeudet, joita Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajille ja Jordani-an lentoliikenteen harjoittajille myönnetään. Sopimuksella parannetaan lentoliikennemarkki-noita Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja Jordanian välillä. Sopimuksen nojalla kummankin osapuolen lentoliikenteen harjoittajat voivat tarjota palvelujaan kaupallisten periaatteiden mu-kaisesti sekä kilpailla tasapuolisilla edellytyksillä yhdenmukaistettua sääntelyä noudattaen.

Liite II. Liite sisältää sopimukseen sisällytettävät siirtymäsäännökset liittyen mm. sopimuksen soveltamisalaan liittyvän lainsäädännön toimeenpanemiseen. Liikenneoikeudet vapautetaan si-tä mukaa, kun Jordania on muokannut omia säädöksiään vastaamaan Euroopan unionin ilmai-lualan lainsäädäntöä.

Liite III. Liite sisältää listauksen siviili-ilmailuun sovellettavista säännöksistä sekä maininnat niitä koskevista erityisistä mukautuksista. Lentojen hinnoittelua koskevat rajoitukset poiste-taan. Lisäksi lentoyhtiöiden väliset sopimukset yhteistunnusten käytöstä ja leasingista sallit-taan.

Liite IV. Liite sisältää luettelon sopimuksen 3, 5 ja liitteessä I tarkoitetuista kolmansista valti-oista, joita ovat Islanti, Liechtenstein, Norja ja Sveitsi. Sopimus ei vapauta viidennen vapau-den liikenneoikeuksia eli liityntälentoja edelleen kolmansiin maihin paitsi muihin Välimeren ilmailualueen maihin, Länsi-Balkanin yhteisen ilmailualueen maihin, Islantiin, Liechtenstei-niin, Norjaan ja Sveitsiin.

2 Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Pykälä sisältää tavanomaisen blankettilain säännöksen, jolla saatetaan voimaan lailla ne sopimuksen määräykset, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan. Lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset on yksilöity jäljempänä eduskunnan suostumuksen tarpeellisuutta käsittelevässä jaksossa 4.1.

2 §. Pykälän mukaan lain voimaantulosta ja väliaikaisesta soveltamisesta säädetään valtioneu-voston asetuksella. Sopimuksen muiden määräysten voimaansaattamisesta ja lain voimaantu-losta ehdotetaan säädettäväksi valtioneuvoston asetuksella. Lain soveltamisesta ennen sopi-muksen kansainvälistä voimaantuloa ehdotetaan säädettäväksi valtioneuvoston asetuksella. Muut määräykset sisältävät valtioneuvoston ja tasavallan presidentin asetuksia sekä Ilmailu-hallinnon ja Liikenteen turvallisuusviraston määräyksiä.

3 Voimaantulo

Sopimus tulee voimaan kansainvälisesti ja Suomen osalta kuukauden kuluttua viimeisen sel-laisen nootin päiväyksestä, jolla osapuolet vahvistavat, että kaikki sopimuksen voimaantulon edellyttämät tarvittavat menettelyt on saatettu päätökseen. Sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamista koskeva laki on tarkoitettu tulemaan voimaan sa-mana ajankohtana kuin sopimus tulee voimaan. Valtioneuvoston asetuksella voidaan kuitenkin säätää, että lakia sovelletaan väliaikaisesti ennen sopimuksen kansainvälistä voimaantuloa.

4 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

4.1 Toimivallanjako Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden välillä

Euroopan unionin toimivallanjako on lentoliikenteen alalla varsin laaja, jonka johdosta valtaosa yhteisen ilmailualueen perustamista koskevan sopimuksen määräyksistä kuuluu Euroopan unionin toimivallan alaan. Sopimuksessa ei ole määräyksiä siitä, miten toimivalta unionin ja jäsenvaltioiden kesken jakautuu. Euroopan unionin lainsäädännön myötä Euroopan unionin toimivalta lentoliikenneasioissa on laajentunut. Valtaosa lentoliikennettä koskevasta lainsäädännöstä on annettu unionin asetuksina. Siltä osin kuin Euroopan unionin asetuksia on annettu, jäsenvaltioiden kansallinen toimivalta on rajautunut lähinnä siihen miten jäsenvaltio järjestää asetusten kulloinkin edellyttämät julkiset toimivaltaisten viranomaisten hallintotehtävät.

Sopimuksen kattamista aloista Euroopan unionin sääntelyä on annettu koskien markkinoille pääsyä, ilmaliikenteen hallintaa, lentoturvallisuutta, ilmailun turvaamista, ympäristöasioita, sosiaalisia näkökohtia, kuluttajansuojaa, tulleja ja tietokonepohjaisia paikanvarausjärjestelmiä.

Sopimuksen artiklat kuuluvat Euroopan unionin toimivaltaan seuraavilta osin: 1 artikla (Määritelmät) sisältää sekä Euroopan unionin toimivaltaan että jäsenvaltion toimivaltaan kuuluvia käsitteitä, 3 artikla (Lupien myöntäminen) siltä osin kuin se koskee luvan myöntämisen edellytyksiä, 4 a artikla (Lentoyhtiöiden vaatimustenmukaisuutta, omistusta ja määräysvaltaa koskevien viranomais selvitysten vastavuoroinen tunnustaminen), 4 artikla (Lupien epääminen, peruuttaminen kokonaan tai tilapäisesti tai rajoittaminen), 5 artikla (Investoinnit), 7 artikla (Kilpailuympäristö), 8 artikla (Kaupalliset mahdollisuudet), 9 artikla (Tullit ja maksut) 10 artikla (Lentoasemien, laitteiden ja palvelujen käytöstä perittävät maksut), 11 artikla (Hinnottelu), 12 artikla (Tilastot), 13 artikla (Lentoturvallisuus), 14 artikla (Ilmailun turvaaminen), 15 artikla (Ilmaliikenteen hallinta), 16 artikla (Ympäristö), 17 artikla (Kuluttajansuoja), 18 artikla (Tietokonepohjaiset paikanvarausjärjestelmät), 19 artikla (Sosiaaliset näkökohdat), liite 2 (Siirtymäsäännökset) ja liite 3 (Luettelo siviili-ilmailua koskevista EU-säädöksistä).

Artikloihin liittyen on EU:n lainsäädäntöä annettu seuraavasti:

Neuvoston asetus (ETY) N:o 95/93, annettu 18 päivänä tammikuuta 1993, lähtö- ja saapumisaikojen jakamista yhteisön lentoasemilla koskevista yhteisistä säännöistä sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 894/2002, annettu 27 päivänä toukokuuta 2002, neuvoston asetuksen (ETY) N:o 95/93 muuttamisesta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1554/2003, annettu 22 päivänä heinäkuuta 2003, neuvoston asetuksen (ETY) N:o 95/93 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 793/2004, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2004, neuvoston asetuksen (ETY) N:o 95/93 muuttamisesta. Sovellettavat säännökset ovat 1–12 artikla ja 14 a artiklan 2 kohta.

Neuvoston direktiivi 96/67/EY, annettu 15 päivänä lokakuuta 1996, pääsystä maahuolinnan markkinoille yhteisön lentoasemilla. Sovellettavat säännökset ovat 1–25 artikla ja liite.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 785/2004, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2004, lentoliikenteen harjoittajia ja ilma-alusten käyttäjiä koskevista vakuutusvaatimuksista. Sovellettavat säännökset ovat 1–8 artikla ja 10 artiklan 2 kohta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/12/EY, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2009, lentoasemamaksuista. Sovellettavat säännökset: 1–12 artikla

Ilmaliikenteen hallinnasta on annettu seuraavat EU-säädökset:

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 549/2004, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2004, yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamisen puitteista (puiteasetus). Sovellettavat säännökset ovat 1–4 artikla, 6 artikla ja 9–14 artikla.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 550/2004, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2004, lennonvarmistuspalvelujen tarjoamisesta yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa (palveluntarjonta-asetus). Sovellettavat säännökset ovat 1–19 artikla, liitteet I ja II.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 551/2004, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2004, yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan organisoinnista ja käytöstä (ilmatila-asetus). Sovellettavat säännökset ovat 1–11 artikla.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 552/2004, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2004, eurooppalaisen ilmaliikenteen hallintaverkon yhteentoimivuudesta (yhteentoimivuusasetus) Sovellettavat säännökset ovat 1–12 artikla, liitteet I–V.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/23/EY, annettu 5 päivänä huhtikuuta 2006, yhteisön lennonjohtajan lupakirjasta. Sovellettavat säännökset ovat 1–16 artikla, 18, 19 ja 20 artikla ja liitteet I–IV.

Neuvoston asetus (EY) N:o 219/2007, annettu 27 päivänä helmikuuta 2007, yhteisyrityksen perustamisesta uuden sukupolven eurooppalaisen ilmaliikenteen hallintajärjestelmän (SESAR) kehittämiseksi. Sovellettavat säännökset ovat 1 artiklan 1–2 ja 5–7 kohta, 2–3 artikla, 4 artiklan 1 kohta, liite.

Neuvoston asetus (EY) N:o 1361/2008, annettu 16 päivänä joulukuuta 2008, yhteisyrityksen perustamisesta uuden sukupolven eurooppalaisen ilmaliikenteen hallintajärjestelmän (SESAR) kehittämiseksi annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 219/2007 muuttamisesta. Sovellettavat säännökset ovat 1–5 artikla (lukuun ottamatta 1 artiklan 6 kohtaa), liite (lukuun ottamatta kohtia 11 ja 12).

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1070/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, asetusten (EY) N:o 549/2004, (EY) N:o 550/2004, (EY) N:o 551/2004 ja (EY) N:o 552/2004 muuttamisesta Euroopan ilmailujärjestelmän suorituskyvyn ja kestävyysparantamiseksi. Sovellettavat säännökset: 1–5 artikla, lukuun ottamatta 1 artiklan 4 kohtaa.

Lentoturvallisuudesta on annettu seuraavat Euroopan parlamentin ja neuvoston säädökset:

Neuvoston asetus (ETY) N:o 3922/91, annettu 16 päivänä joulukuuta 1991, teknisten sääntöjen ja hallinnollisten menettelyjen yhdenmukaistamisesta siviili-ilmailun alalla, sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

Komission asetus (EY) N:o 2176/96, annettu 13 päivänä marraskuuta 1996, neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 mukauttamisesta tieteen ja tekniikan kehitykseen, Komission asetus (EY) N:o 1069/1999, annettu 25 päivänä toukokuuta 1999, neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 mukauttamisesta tieteen ja tekniikan kehitykseen, Komission asetus (EY) N:o 2871/2000, annettu 28 päivänä joulukuuta 2000, teknisten sääntöjen ja hallinnollisten menettelyjen yhdenmukaistamisesta siviili-ilmailun alalla annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 mukauttamisesta tieteen ja tekniikan kehitykseen, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1592/2002, annettu 15 päivänä heinäkuuta 2002, yhteisistä siviili-ilmailua

koskevista säännöistä ja Euroopan lentoturvallisuusviraston perustamisesta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1899/2006, annettu 12 päivänä joulukuuta 2006, teknisten sääntöjen ja hallinnollisten menettelyjen yhdenmukaistamisesta siviili-ilmailun alalla annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 muuttamisesta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1900/2006, annettu 20 päivänä joulukuuta 2006, teknisten sääntöjen ja hallinnollisten menettelyjen yhdenmukaistamisesta siviili-ilmailun alalla annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 muuttamisesta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 216/2008, annettu 20 päivänä helmikuuta 2008, yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan lentoturvallisuusviraston perustamisesta sekä neuvoston direktiivin 91/670/ETY, asetuksen (EY) N:o 1592/2002 ja direktiivin 2004/36/EY kumoamisesta Sovellettavat säännökset ovat 1–68 artikla, lukuun ottamatta 65 artiklaa, 69 artiklan 1 kohdan toinen alakohta, 69 artiklan 4 kohta, liitteet I–VI sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla: Komission asetus (EY) N:o 690/2009, annettu 30 päivänä heinäkuuta 2009, yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan lentoturvallisuusviraston perustamisesta sekä neuvoston direktiivin 91/670/ETY, asetuksen (EY) N:o 1592/2002 ja direktiivin 2004/36/EY kumoamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 216/2008 muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1108/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, asetuksen (EY) N:o 216/2008 muuttamisesta lentopaikkojen, ilmaliiikenteen hallinnan ja lennonvarmistuspalvelujen osalta sekä direktiivin 2006/23/EY kumoamisesta.

Sovellettavat säännökset ovat 1–3 artikla (lukuun ottamatta 1 artiklan 7 kohtaa, jossa vahvistetaan uusi 8 a artiklan 5 kohta, 8 b artiklan 6 kohta ja 8 c artiklan 10 kohta) ja liite.

Neuvoston direktiivi 94/56/EY, annettu 21 päivänä marraskuuta 1994, siviili-ilmailun onnettomuuksien ja vaaratilanteiden tutkimuksen perusperiaatteista. Sovellettavat säännökset ovat 1–12 artikla.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/42/EY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 2003, poikkeamien ilmoittamisesta siviili-ilmailun alalla. Sovellettavat säännökset: 1–11 artikla, liitteet I–II.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 2111/2005, annettu 14 päivänä joulukuuta 2005, yhteisössä toimintakieltoon asetettuja lentoliikenteen harjoittajia koskevan yhteisön luettelon laatimisesta ja lennon suorittavan lentoliikenteen harjoittajan ilmoittamisesta lentomatkustajille sekä direktiivin 2004/36/EY 9 artiklan kumoamisesta. Sovellettavat säännökset ovat 1–13 artikla ja liite.

Komission asetus (EY) N:o 473/2006, annettu 22 päivänä maaliskuuta 2006, yhteisössä toimintakieltoon asetettuja lentoliikenteen harjoittajia koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2111/2005 II luvussa tarkoitetun yhteisön luettelon laatimissäännöistä. Sovellettavat säännökset ovat 1–6 artikla ja liitteet A–C.

Ilmailun turvaamisesta on annettu seuraavat Euroopan parlamentin ja neuvoston säädökset:

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 300/2008, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2008, yhteisistä siviili-ilmailun turvaamista koskevista säännöistä ja asetuksen (EY) N:o 2320/2002 kumoamisesta. Sovellettavat säännökset ovat 1–18 artikla, 21 artikla ja liite.

Ympäristöön liittyvistä kysymyksistä on annettu seuraavat EU-säädökset:

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/93/EY, annettu 12 päivänä joulukuuta 2006, kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksen liitteen 16 (toinen painos) niteessä I olevan II osan 3 lukuun kuuluvien ääntä hitaammin lentävien lentokoneiden liikennöimisen sääntelystä. Sovellettavat säännökset ovat 1–6 artikla ja liitteet I ja II.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/30/EY, annettu 26 päivänä maaliskuuta 2002, meluun liittyvien toimintarajoitusten asettamista yhteisön lentoasemilla koskevien sääntöjen ja menettelyjen vahvistamisesta, sellaisena kuin se on muutettuna tai mukautettuna vuoden 2003 liittymisasiakirjalla ja vuoden 2005 liittymisasiakirjalla. Sovellettavat säännökset ovat 1–15 artikla, liitteet I ja II.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/49/EY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 2002, ympäristömelun arvioinnista ja hallinnasta. Sovellettavat säännökset: 1–16 artikla, liitteet I–VI.

Sosiaalisiin näkökohtiin liittyvistä kysymyksistä on annettu seuraavat Euroopan parlamentin ja neuvoston säädökset:

Neuvoston direktiivi 2000/79/EY, annettu 27 päivänä marraskuuta 2000, Euroopan lentoyhtiöiden liiton (AEA), Euroopan kuljetustyöntekijöiden liiton (ETF), Euroopan ohjaamomiehistöyhdistyksen (ECA), Euroopan alueellisten lentoyhtiöiden yhdistyksen (ERA) ja Kansainvälisen tilauslentoyhtiöiden järjestön (IACA) tekemän, siviili-ilmailun liikkuvien työntekijöiden työajan järjestämistä koskevan eurooppalaisen sopimuksen täytäntöönpanosta. Sovellettavat säännökset ovat 2–3 artikla ja liite.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/88/EY, annettu 4 päivänä marraskuuta 2003, tietyistä työajan järjestämistä koskevista seikoista. Sovellettavat säännökset ovat 1–19, 21–24 ja 26–29 artikla.

Kuluttajansuojasta on annettu seuraavat Euroopan parlamentin ja neuvoston säädökset:

Neuvoston direktiivi 90/314/ETY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1990, matkapaketeista, pakettilomista ja pakettikiertomatkoista. Sovellettavat säännökset ovat 1–10 artikla.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY, annettu 24 päivänä lokakuuta 1995, yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta. Sovellettavat säännökset ovat 1–34 artikla.

Neuvoston asetus (EY) N:o 2027/97, annettu 9 päivänä lokakuuta 1997, lentoliikenteen harjoittajien korvausvastuusta onnettomuustapauksissa, sellaisena kuin se on muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 889/2002, annettu 13 päivänä toukokuuta 2002, neuvoston asetuksen (EY) N:o 2027/97 muuttamisesta. Sovellettavat säännökset ovat 1–8 artikla.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 261/2004, annettu 11 päivänä helmikuuta 2004, matkustajille heidän lennolle pääsynsä epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästymisen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevista yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (ETY) N:o 295/91 kumoamisesta. Sovellettavat säännökset ovat 1–17 artikla.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1107/2006, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2006, vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden oikeuksista lentoliikenteessä. Sovellettavat säännökset ovat 1–17 artikla, liitteet I ja II.

Tulleista on annettu seuraavat EU-säädökset:

Neuvoston asetus (ETY) N:o 2913/92, annettu 12 päivänä lokakuuta 1992, yhteisön tullikooduksista.

Euroopan Parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 952/2013, annettu 9 päivänä lokakuuta 2013, unionin tullikooduksista. Asetuksen soveltaminen alkaa 1.5.2016, jolloin edellä mainittu neuvoston asetus yhteisön tullikooduksista kumoutuu.

Komission asetus (ETY) N:o 2454/93, annettu 2 päivänä heinäkuuta 1993, tietyistä yhteisön tullikooduksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N: 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä.

Neuvoston asetus (EY) N:o 1186/2009, annettu 16 päivänä marraskuuta 2009, yhteisön tullitomuusjärjestelmän luomisesta.

Lisäksi sopimuksessa määrättyistä kysymyksistä on säädetty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 80/2009, annettu 14 päivänä tammikuuta 2009, tietokonepohjaisia paikanvarausjärjestelmiä koskevista käytäntösäännöistä ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2299/89 kumoamisesta. Sovellettavat säännökset ovat 1–18 artikla ja liitteet I ja II.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten nojalla on lisäksi annettu yksityiskohtaisempia komission täytäntöönpanoasetuksia, jotka julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Sopimuksen määräykset kuuluvat jäsenvaltioiden toimialaan seuraavasti: sopimuksen määräyksistä 1 artiklassa (Käsitteet) on sekä jäsenvaltioiden että Euroopan unionin toimivaltaan kuuluvia artikloita koskevia käsitteitä. Sopimuksen 2 artiklassa määrätään liikenneoikeuksien myöntämisestä. Liikenneoikeudet ovat Suomen toimivallassa. Sopimuksen 3 artiklassa määrätään lupien myöntämisestä. Liikennöintilupien myöntämisestä ja peruuttamisesta säädetään ilmailulain 6 luvussa. Artiklan määräykset ovat Suomen toimivallassa. Lupaedellytysten määräykset perustuvat kansainväliseen Chicagon yleissopimukseen ja Euroopan unionin lainsäädäntöön, mutta luvan myöntämisestä määrätään kansallisessa lainsäädännössä. Sopimuksen 6 artikla koskee lainvalintaa ja toimivalta on jaettu EU:n ja jäsenvaltioiden välillä, koska kyseessä on sekä EU-tason että kansallinen sääntely. Sopimuksen 9 artiklassa määrätään veroista, tulleista ja maksuista. Institutionaalisia järjestelyjä koskevat määräykset; 21 artikla (Sekakomitea), 23 artikla (Suojatoimenpiteet), 24 artikla (Sopimuksen maantieteellinen soveltaminen), 25 artikla (Suhde muihin sopimuksiin), 26 artikla (Muutokset), 27 artikla (Voimassaolon päättymisen), 28 artikla (Rekisteröinti ICAO:ssa ja Yhdistyneiden Kansakuntien sihteeristössä) ja 29 artikla (Voimaantulo ja väliaikainen soveltaminen) koskevat valtion suvereniteettia ja kuuluvat näin ollen Suomen toimivaltaan. Institutionaaliset määräykset ovat kansainvälinen käytäntö sopimuksissa ja ne eivät ole ristiriidassa nykyaikaisen täysivaltaisuus käsityksen kanssa (ks. PeVL 10/1998 vp). Liite I:ssä määrätään liikenneoikeuksien käyttämisestä ja sovitaan ehdoista, joiden täytyessä voidaan harjoittaa lentoliikennettä, sekä määrättyistä reiteistä. Liitteen määräykset kuuluvat Suomen toimivaltaan.

4.2 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Euroopan unionin lainsäädännön näkökulmasta Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Jordanian yhteistä ilmailualuea koskeva sopimus on sekasopimus, jossa toimivalta on jaettu unionin ja jäsenvaltioiden kesken ja jossa sopimuksen osapuoliksi tulevat sekä unioni että sen jäsenvaltiot. Sekasopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat osittain unionin ja osittain jä-

senvaltioiden toimivaltaan. Sekasopimuksen määräykset voivat olla sekä yksinomaan unionin toimivaltaan kuuluvia, yksinomaan jäsenvaltion toimivaltaan kuuluvia tai jaettuun toimivaltaan kuuluvia. Eduskunnan hyväksymistoimivalta ei koske perustuslain tulkintakäytännön mukaan sekasopimusten unionin toimivaltaan kuuluvia määräyksiä (PeVL 6/2001 vp, PeVL 31/2001 vp.). Näin ollen eduskunta hyväksyy sopimuksen perustuslain 94 §:n mukaisesti vain niiltä osin kuin pöytäkirjan määräykset ovat Suomen toimivallassa.

Sopimuksessa ei ole määräyksiä siitä, miten toimivalta unionin ja jäsenvaltioiden kesken jakautuu. Annetun unionilainsäädännön myötä unionin toimivalta lentoliikenneasioissa on laajentunut. Valtaosa lentoliikennettä koskevasta lainsäädännöstä on annettu unionin asetuksina. Siltä osin kuin on annettu unionilainasetuksia, on jäsenvaltioiden kansallinen toimivalta rajautunut lähinnä siihen kuinka jäsenvaltio järjestää asetusten kulloinkin edellyttämät julkiset toimivaltaisten viranomaisten hallintotehtävät.

Sopimusmääräykset on luettava lainsäädännön alaan kuuluviksi, 1) jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvatus perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, 2) jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteita, 3) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla, taikka 4) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on voimassa lain säännöksiä tai 5) siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Sillä onko määräys ristiriidassa tai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa ei ole merkitystä (PeVL 11, 12 ja 45/2000 vp).

Seuraavassa käsitellään Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Jordanian yhteistä ilmaialuetta koskevan sopimuksen artikloja siltä osin kuin ne hallituksen käsityksen mukaan kuuluvat jäsenvaltion toimivaltaan ja Suomessa lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 1 artiklassa on määritelty sopimuksessa käytetyt käsitteet. Sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien aineellisten sopimusmääräysten sisältöön ja soveltamiseen välillisesti vaikuttavat määritelmät kuuluvat perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan lainsäädännön alaan (PeVL 6/2001 vp ja PeVL 24/2001 vp). Sopimuksen 1 artiklan määräykset kuuluvat siten lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 2 artikla sisältää liikenneoikeuksien myöntämistä koskevat määräykset. Liikenneoikeuksia koskevissa määräyksissä määrätään yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista. Artiklan määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 3 artiklassa määrätään lupien myöntämisestä. Liikennöintilupien myöntämisestä ja peruuttamisesta säädetään ilmailulain 6 luvussa. Artiklan määräykset ovat Suomen toimivallassa ja kuuluvat lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 6 artiklassa määrätään lakien ja määräysten noudattamisesta. Artiklassa määrätään yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista ja kuuluvat lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 9 artiklassa määrätään veroja, tulleja ja maksuja koskevista vapautuksista. Perustuslain 81 §:n mukaan valtion veroista ja maksuista säädetään lailla. Artiklan määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan siltä osin kuin siinä määrätään veroista ja maksuista. Tullit kuitenkin kuuluvat Euroopan unionin yksinomaiseen toimivaltaan.

Sopimuksen 10 artiklassa määrätään lentoasemien, laitteiden ja palvelujen käytöstä perittävien maksujen asettamista koskevista periaatteista ja menettelyistä. Lentoasemamaksuista säädetään laissa lentoasemaverkosta ja -maksuista. Lentoliikenteen valvontamaksusta säädetään laissa lentoliikenteen valvontamaksusta (1249/2005). Liikenteen turvallisuusvirastolle on ase-

tettu lennonvarmistusmaksujen valvontavastuu ilmailulain 111 §:ssä. Artiklan määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 22 artikla koskee sitovaa riitojenratkaisumenettelyä (PeVL 31/2001 vp, HE 84/2001 vp). Artiklan määräykset kuuluvat näin ollen lainsäädännön näin ollen alaan.

4.3 Käsittelyjärjestys

Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Jordanian yhteistä ilmailualuetta koskeva sopimus ei sisällä määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla, eikä esitykseen sisältyvä lakiehdotus koske perustuslakia sen 95 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Sopimuksen 26 artiklassa delegoidaan sopimuksen liitteiden muuttamistoinvaltaa sekakomitealle. Artikla ei vaikuta Suomen täysivaltaisuuteen, koska sekakomitea tekee sopimuksen 21 artiklan 2 kohdan mukaisesti päätöksensä yksimielisesti ja muutokset tulevat artiklan mukaan kuitenkin voimaan kun molempien osapuolten sisäiset menettelyt on saatu päätökseen. Sopimus voidaan hallituksen käsityksen mukaan siten hyväksyä äänten enemmistöllä ja ehdotus sen voimaansaattamislaki voidaan hyväksyä tavallisen lain säätämisyksessä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään, että eduskunta hyväksyisi Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Jordanian hašemiittisen kuningaskunnan välisen Brysselissä 15 päivänä joulukuuta 2010 tehdyn Euro-Välimeri-ilmailusopimuksen siltä osin kuin sopimus kuuluu Suomen toimivaltaan.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Jordanian hašemiittisen kuningaskunnan välisen Euro-Välimeri-ilmailusopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Jordanian hašemiittisen kuningaskunnan välisen Brysselissä 15 päivänä joulukuuta 2010 tehdyn Euro-Välimeri-ilmailusopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Sopimuksen muiden määräysten voimaansaattamisesta ja tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää, että tätä lakia sovelletaan ennen sopimuksen kansainvälistä voimaantuloa.

Helsingissä 7 päivänä huhtikuuta 2016

Pääministeri

Juha Sipilä

Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner

Sopimusteksti

SOPIMUSTEKSTI

**Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden
sekä Jordanian hašemiittisen kuningas-
kunnan välinen**

EURO-VÄLIMERI-ILMAILUSOPIMUS

BELGIAN KUNINGASKUNTA,
BULGARIAN TASAVALTA,
TŠEKKIN TASAVALTA,
TANSKAN KUNINGASKUNTA,
SAKSAN LIITTOTASAVALTA,
VIRON TASAVALTA,
IRLANTI
HELLEENIEN TASAVALTA,
ESPANJAN KUNINGASKUNTA,
RANSKAN TASAVALTA,
ITALIAN TASAVALTA,
KYPROKSEN TASAVALTA,
LATVIAN TASAVALTA,
LIETTUAN TASAVALTA,
LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUN-
TA,
UNKARIN TASAVALTA,
MALTA,
ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTA,
ITÄVALLAN TASAVALTA,

**EURO-MEDITERRANEAN AVIATION
AGREEMENT**

**between the European Union and its
Member States, of the one part, and the
Hashemite Kingdom of Jordan,
of the other part**

THE KINGDOM OF BELGIUM,
THE REPUBLIC OF BULGARIA,
THE CZECH REPUBLIC,
THE KINGDOM OF DENMARK,
THE FEDERAL REPUBLIC OF GERMA-
NY,
THE REPUBLIC OF ESTONIA,
IRELAND,
THE HELLENIC REPUBLIC,
THE KINGDOM OF SPAIN,
THE FRENCH REPUBLIC,
THE ITALIAN REPUBLIC,
THE REPUBLIC OF CYPRUS,
THE REPUBLIC OF LATVIA,
THE REPUBLIC OF LITHUANIA,
THE GRAND DUCHY OF LUXEM-
BOURG,
THE REPUBLIC OF HUNGARY,
MALTA,
THE KINGDOM OF THE NETHER-
LANDS,
THE REPUBLIC OF AUSTRIA,

PUOLAN TASAVALTA,

PORTUGALIN TASAVALTA,

ROMANIA,

SLOVENIAN TASAVALTA,

SLOVAKIAN TASAVALTA,

SUOMEN TASAVALTA,

RUOTSIN KUNINGASKUNTA ja

ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-
IRLANNIN YHDISTYNYT KUNINGAS-
KUNTA,

jotka ovat Euroopan unionista tehdyn sopi-
muksen ja Euroopan unionin toiminnasta
tehdyn sopimuksen osapuolia, jäljempänä
'jäsenvaltiot', ja

EUROOPAN UNIONI,

sekä

JORDANIAN HAŠEMIITTINEN KUNIN-
GASKUNTA, jäljempänä 'Jordania',

jotka

HALUAVAT edistää sellaista kansainvälistä
ilmailujärjestelmää, joka perustuu lentoli-
ikenteen harjoittajien tasapuoliseen kilpailuun
markkinoilla, joilla valtion osallistuminen ja
sääntely on mahdollisimman vähäistä,

HALUAVAT helpottaa kansainvälisten len-
toliikennemahdollisuuksien laajenemista
esimerkiksi kehittämällä lentoliikenneverko-
ja, jotka vastaavat matkustajien ja rah-
dinantajien tarpeisiin saada tarkoituksenmu-
kaisia lentoliikennepalveluja,

TUNNUSTAVAT lentoliikenteen merkityk-
sen kaupankäynnin, matkailun ja investoin-
tien edistämisessä,

HALUAVAT mahdollistaa sen, että lentoli-
ikenteen harjoittajat voivat tarjota matkustajil-

THE REPUBLIC OF POLAND,

THE PORTUGUESE REPUBLIC,

ROMANIA,

THE REPUBLIC OF SLOVENIA,

THE SLOVAK REPUBLIC,

THE REPUBLIC OF FINLAND,

THE KINGDOM OF SWEDEN,

THE UNITED KINGDOM OF GREAT
BRITAIN AND NORTHERN IRELAND,

Contracting Parties to the Treaty on the Eu-
ropean Union and the Treaty on the Func-
tioning of the European Union, hereinafter
referred to as the 'Member States', and

THE EUROPEAN UNION,

of the one part, and

THE HASHEMITE KINGDOM OF JOR-
DAN, hereinafter referred to as 'Jordan',

of the other part,

DESIRING to promote an international avia-
tion system based on fair competition among
air carriers in the marketplace with minimum
government interference and regulation;

DESIRING to facilitate the expansion of in-
ternational air transport opportunities, includ-
ing through the development of air transport
networks to meet the needs of passengers and
shippers for convenient air transport services;

RECOGNISING the importance of air
transport in promoting trade, tourism and in-
vestment;

DESIRING to make it possible for air carri-
ers to offer the travelling and shipping public

le ja rahdinantajille kilpailukykyisiä hintoja ja palveluja avoimilla markkinoilla,

competitive prices and services in open markets;

TUNNUSTAVAT hyödyt, joita voidaan saada sääntelyn lähentämisestä ja sääntöjen ja lähestymistapojen yhdenmukaistamisesta mahdollisuuksien mukaan,

RECOGNISING the potential benefits of regulatory convergence and, to the extent practical, harmonisation of regulations relating to air transport;

HALUAVAT, että lentoliikenteen kaikki sektorit, mukaan lukien lentoliikenteen harjoittajien työntekijät, hyötyvät vapaammasta ympäristöstä,

DESIRING to have all sectors of the air transport industry, including air carrier workers, benefit in a liberalised environment;

HALUAVAT varmistaa, että kansainvälinen lentoliikenne on mahdollisimman turvallista ja turvattua ja vahvistavat uudelleen olevansa erityisen huolissaan ilma-aluksiin kohdistuvista teoista tai niiden uhista, jotka vaarantavat ihmisten tai omaisuuden turvallisuuden ja vaikuttavat kielteisesti lentoliikenteeseen sekä heikentävät yleisön luottamusta siviili-ilmailun turvallisuuteen,

DESIRING to ensure the highest degree of safety and security in international air transport and reaffirming their grave concern with regard to acts or threats against the security of aircraft, which jeopardise the safety of persons or property, adversely affect the operation of air transport and undermine public confidence in the safety of civil aviation;

OTTAVAT HUOMIOON Chicagossa 7 päivänä joulukuuta 1944 allekirjoitettavaksi avatun kansainvälistä siviili-ilmailua koskevan yleissopimuksen,

NOTING the Convention on International Civil Aviation, opened for signature at Chicago on 7 December 1944;

TUNNUSTAVAT, että tämä Euro–Välimeri-ilmailusopimus on osa Euro–Välimerikumppanuuden muodostamaa kokonaisuutta, joka hahmoteltiin 28 päivänä marraskuuta 1995 annetussa Barcelonan julistuksessa,

RECOGNISING that this Euro Mediterranean Aviation Agreement lies within the scope of the Euro-Mediterranean partnership envisaged in the declaration of Barcelona of 28 November 1995;

TOTEAVAT haluavansa yhteisesti edistää Euro–Välimeri-ilmailualueita, joka perustuu sääntelyn lähentämiseen, sääntely-yhteistyöhön ja markkinoille pääsyn vapauttamiseen,

NOTING their common will to promote a Euro Mediterranean aviation area based on the principles of regulatory convergence, regulatory cooperation and liberalisation of the market access;

PANEVAT MERKILLE Arabimaiden siviili-ilmailukomission ja Arabimaiden lentoliikenteen harjoittajien organisaation sekä Euroopan komission energian ja liikenteen pääosaston yhteisen julkilausuman, joka allekirjoitettiin Sharm El Sheikhissä 16 päivänä marraskuuta 2008,

NOTING the Joint declaration of the Arab Civil Aviation Commission and the Arab Air Carriers Organization, of the one part and the Directorate General of Energy and Transport, of the other part signed on 16 November 2008 in Sharm El Sheikh;

HALUAVAT varmistaa tasapuoliset toimintaedellytykset lentoliikenteen harjoittajille, jotta niillä olisi oikeudenmukaiset ja yhtäläiset mahdollisuudet tarjota sovittuja lentoli-

DESIRING to ensure a level playing field for air carriers, allowing fair and equal opportunity for their air carriers to provide the agreed services;

kennepalveluja,

TUNNUSTAVAT, että lähtö- ja saapumisaikojen jakamisen sääntely perusteilla, jotka takaavat lentoliikenteen harjoittajille oikeudenmukaiset ja yhtäläiset mahdollisuudet, on kaikkien lentoliikenteen harjoittajien puolueettoman ja syrjimättömän kohtelun tärkeä edellytys,

TUNNUSTAVAT, että tuet voivat vaikuttaa kielteisesti lentoliikenteen harjoittajien kilpailuun ja vaarantaa tämän sopimuksen perustavoitteiden saavuttamisen,

VAHVISTAVAT ilmailun kasvihuonekaasupäästöjen rajoittamisen ja ympäristönsuojelun merkityksen kehitettäessä kansainvälistä ilmailupolitiikkaa ja pantaessa sitä täytännön,

OTTAVAT HUOMIOON kuluttajansuojan, mukaan lukien Montrealissa 28 päivänä toukokuuta 1999 tehdyn tiettyjen kansainvälistä ilmakuljetusta koskevien sääntöjen yhtenäistämistä tehdyn yleissopimuksen mukaisen suojan tärkeyden, sikäli kuin molemmat osapuolet ovat kyseisen yleissopimuksen osapuolia,

AIKOVAT toimia voimassaolevilla lentoliikennesopimuksilla luodun kehyksen pohjalta tavoitteena avata markkinoille pääsy ja turvata mahdollisimman suuri hyöty molempien osapuolten kuluttajille, lentoliikenteen harjoittajille, työntekijöille ja yhteisöille,

TOTEAVAT, että tämän sopimuksen tarkoituksena on soveltaa sitä asteittaisella mutta kokonaisvaltaisella tavalla ja että asiaankuuluvalla välineellä voidaan varmistaa lainsäädännön aiempaa tiiviimpi yhdenmukaistaminen,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 artikla

Määritelmät

Ellei toisin mainita, tässä sopimuksessa tarkoitetaan:

RECOGNISING the importance of regulating slot allocation on the basis of fair and equal opportunity for their air carriers to guarantee neutral and non-discriminatory treatment for all air carriers;

RECOGNISING that subsidies may adversely affect air carrier competition and may jeopardise the basic objectives of this Agreement;

AFFIRMING the importance of limiting greenhouse gas emission from aviation and protecting the environment in developing and implementing international aviation policy;

NOTING the importance of protecting consumers, including the protections afforded by the Convention for the Unification of Certain Rules for International Carriage by Air, done at Montreal 28 May 1999, insofar as both the Contracting Parties are parties to this Convention;

INTENDING to build upon the framework of existing air transport agreements with the goal of opening access to markets and maximising benefits for the consumers, air carriers, labour, and communities of both Contracting Parties;

NOTING that the purpose of this agreement is to be applied in a progressive but integral way, and that a suitable mechanism can ensure ever closer harmonisation of legislation,

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

Article 1

Definitions

For the purposes of this Agreement, unless otherwise stated, the term:

- 1) 'sovituiilla lentoliikennepalveluilla' ja 'määrätyillä reiteillä' tämän sopimuksen 2 artiklan (Liikenneoikeudet) ja liitteen I mukaisista kansainvälistä lentoliikennettä;
- 2) 'sopimuksella' tätä sopimusta, sen liitteitä ja kaikkia niihin tehtyjä muutoksia;
- 3) 'lentoliikenteellä' yleisölle tarjottua matkustajien, matkatavaroiden, rahdin ja postin kuljettamista lentoteitse joko erikseen tai yhdessä maksua tai muuta korvausta vastaan; epäselvyyksien välttämiseksi tähän katsotaan sisältyvän säännölliset ja epäsäännölliset (tilausliikenne) lentokuljetukset sekä pelkän rahdin kuljetus;
- 4) 'assosiaatiosopimuksella' Brysselissä 24 päivänä marraskuuta 1997 tehtyä Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Jordanian hasemiittisen kuningaskunnan Euro-Välimeri-assosiaatiosopimusta;
- 5) 'kansalaisuudella' sitä, täyttääkö lentoliikenteen harjoittaja muun muassa omistusta, tosiasiallista määräysvaltaa ja päätoimipaikkaa koskevat vaatimukset;
- 6) 'toimivaltaisilla viranomaisilla' valtion virastoja tai yksiköitä, jotka vastaavat tästä sopimuksesta johtuvien hallinnollisten tehtävien toteuttamisesta;
- 7) 'osapuolilla' Euroopan unionia tai sen jäsenvaltioita taikka Euroopan unionia ja sen jäsenvaltioita, kunkin toimivallan mukaisesti, ja Jordaniaa;
- 8) 'yleissopimuksella' Chicagossa 7 päivänä joulukuuta 1944 allekirjoitettavaksi avattua kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimusta, mukaan lukien:
- a) kaikki yleissopimuksen muutokset, jotka ovat tulleet voimaan yleissopimuksen 94 artiklan a kohdan mukaisesti ja jotka sekä Jordania että yksi tai useampi Euroopan unionin jäsenvaltio on ratifioinut, ja
- (1) 'Agreed services' and 'Specified routes' mean international air transport pursuant to Article 2 (Traffic rights) of, and Annex I to, this Agreement;
- (2) 'Agreement' means this Agreement, its Annexes, and any amendments thereto;
- (3) 'Air transport' means the carriage by aircraft of passengers, baggage, cargo, and mail, separately or in combination, held out to the public for remuneration or hire, which, for the avoidance of doubt, shall include scheduled and non-scheduled (charter) air transport, and full cargo services;
- (4) 'Association Agreement' means the Euro-Mediterranean Agreement establishing an association between the European Communities and their Member States, of the one part, and the Hashemite Kingdom of Jordan, of the other part, done at Brussels on 24 November 1997;
- (5) 'Citizenship' means whether an air carrier satisfies requirements regarding such issues as its ownership, effective control, and principal place of business;
- (6) 'Competent Authorities' means the government agencies or entities responsible for the administrative functions under this Agreement;
- (7) 'Contracting Parties' shall mean, on the one hand, the European Union or its Member States, or the European Union and its Member States, in accordance with their respective powers, and, on the other hand, Jordan;
- (8) 'Convention' means the Convention on International Civil Aviation, opened for signature at Chicago on 7 December 1944, and includes:
- (a) any amendment that has entered into force under Article 94(a) of the Convention and has been ratified by both Jordan and the Member State or Member States of the European Union; and

b) kaikki yleissopimuksen 90 artiklan mukaisesti hyväksytyt yleissopimuksen liitteet tai liitteiden muutokset sillä edellytyksellä, että liite tai muutos on voimassa sekä Jordaniassa että käsiteltävänä olevan kysymyksen kannalta asiaan liittyvässä yhdessä tai useammassa Euroopan unionin jäsenvaltiossa;

(b) any Annex or any amendment thereto adopted under Article 90 of the Convention, insofar as such Annex or amendment is at any given time effective for both Jordan and the Member State or Member States of the European Union as is relevant to the issue in question;

9) 'vaatimustenmukaisuudella' sitä, kykeneekö lentoliikenteen harjoittaja harjoittamaan kansainvälistä lentoliikennettä eli onko sillä riittävä vakavaraisuus ja riittävästi johtamisosaamista ja pystyykö se noudattamaan tällaisen liikenteen harjoittamista sääteleviä lakeja, määräyksiä ja vaatimuksia;

(9) 'Fitness' means whether an air carrier is fit to operate international air services, that is to say, whether it has satisfactory financial capability and adequate managerial expertise and is disposed to comply with the laws, regulations, and requirements which govern the operation of such services;

10) 'ECAA-valtiolla' maata, joka on Euroopan yhteisen ilmailualueen perustamisesta tehdyn monenvälisen sopimuksen osapuoli (Euroopan unionin jäsenvaltiot, Albanian tasavalta, Bosnia ja Hertsegovina, entisen Jugoslavian tasavalta Makedonia, Islannin tasavalta, Kroatian tasavalta, Montenegron tasavalta, Norjan kuningaskunta, Serbian tasavalta ja Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselmassa nro 1244 määritelty Kosovo);

(10) 'ECAA Country' means any country party to the multilateral Agreement establishing European Common Aviation Area (Member States of the European Union, the Republic of Albania, Bosnia and Herzegovina, the Republic of Croatia, the former Yugoslav Republic of Macedonia, the Republic of Iceland, the Republic of Montenegro, the Kingdom of Norway, the Republic of Serbia and Kosovo under UN Security Council Resolution 1244);

11) 'Euromed-maalla' Euroopan naapuruuspolitiikkaan osallistuvia Välimeren maita (jotka ovat Algeria, Egypti, Israel, Jordania, Libanon, Libya, Marokko, Palestiinalaisalue, Syyria, Tunisia ja Turkki);

(11) 'Euromed Country' means any Mediterranean country involved in the European Neighbourhood Policy (which are Morocco, Algeria, Tunisia, Libya, Egypt, Lebanon, Jordan, Israel, the Palestinian territory, Syria and Turkey);

12) 'viidennen vapauden liikenneoikeudella' yhden valtion, jäljempänä 'myöntävä valtio', toisen valtion, jäljempänä 'vastaanottava valtio', lentoliikenteen harjoittajille myöntämää oikeutta tai etuoikeutta tarjota kansainvälisiä lentoliikennepalveluja myöntävän valtion alueen ja jonkin kolmannen valtion alueen välillä sillä edellytyksellä, että tällaisten reittien lähtö- tai päätepiste sijaitsee vastaanottavan valtion alueella;

(12) 'Fifth freedom right' means the right or privilege granted by one state (the 'Granting State') to the air carriers of another state ('the Recipient State'), to provide international air transport services between the territory of the Granting State and the territory of a third state, subject to the condition that such services originate or terminate in the territory of the Recipient State;

13) 'kansainvälisellä lentoliikenteellä' lento-liikennettä useamman kuin yhden valtion alueen yläpuolisessa ilmatilassa;

(13) 'International air transport' means air transport that passes through the airspace over the territory of at least two States;

14) 'kansalaisilla' kaikkia fyysisiä henkilöitä, jotka Jordanian osalta ovat Jordanian kansalaisia tai jotka Euroopan unionin osalta ovat jonkin jäsenvaltion kansalaisia, tai oikeushenkilöitä, sikäli kuin oikeushenkilön kyseessä ollessa siinä tosiasiallista määräysvaltaa harjoittavat joko suoraan tai osakeenemmistön kautta fyysiset henkilöt, jotka Jordanian osalta ovat Jordanian kansalaisia, tai fyysiset henkilöt tai oikeushenkilöt, jotka Euroopan unionin osalta ovat jonkin jäsenvaltion tai jonkin liitteessä IV mainitun kolmannen maan kansalaisia;

15) 'liikenneluvilla' Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden tapauksessa lentoliikenteen harjoittamisen yhteisistä säännöistä yhteisössä 24 päivänä syyskuuta 2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1008/2008 (1) mukaisesti annettuja liikennelupia ja mitä tahansa muita asioita koskevia asiakirjoja tai todistuksia ja Jordanian tapauksessa Jordanian siviili-ilmailumääräysten (JCAR) osan 119 mukaisesti annettuja todistuksia, lupia tai vapauksia;

16) 'hinnalla'
— 'lentohintoja', jotka maksetaan lentoliikenteen harjoittajille tai heidän edustajilleen taikka muille lipunmyyjille matkustajien ja matkatavaroiden kuljettamisesta lentoliikenteessä, sekä edellytyksiä, joilla kyseisiä hintoja sovelletaan, mukaan lukien edustajapalvelujen ja muiden lisäpalvelujen palkkiot ja ehdot; ja
— 'kuljetusmaksuja', jotka maksetaan rahdin kuljettamisesta, sekä edellytyksiä, joilla kyseisiä hintoja sovelletaan, mukaan lukien edustajapalvelujen ja muiden lisäpalvelujen palkkiot ja ehdot.
Tämä määritelmä kattaa tarvittaessa kansainväliseen lentoliikenteeseen liittyvät pintakulutukset sekä niihin sovellettavat ehdot.

17) 'päätoimipaikalla' lentoliikenteen harjoittajan pääkonttoria tai rekisteröityä toimipaikkaa sen osapuolen alueella, jossa lentoliikenteen harjoittajan keskeiset taloudelliset toiminnot ja lentotoiminnan valvonta, jatkuvan lentokelpoisuuden hallinta mukaan lukien, tapahtuvat;

(14) 'National' means any person or entity having Jordan nationality for the Jordan Party, or the nationality of a Member State for the European Party, insofar as, in the case of a legal entity, it is at all times under the effective control, be it directly or by majority participation, of persons or entities having Jordan nationality for the Jordan Party, or persons or entities having the nationality of a Member State or one of the third countries identified in Annex IV for the European Party;

(15) 'Operating Licences' means, in the case of the European Union and its Member States operating licences and any other relevant documents or certificates given under Regulation (EC) No 1008/2008 of the European Parliament and of the Council of 24 September 2008 on common rules for the operation of air services in the Community (1) and any successor instrument and, in the case of Jordan licences/certificates/permits or exemptions given under JCAR Part 119;

(16) 'Price' means:
— 'air fares' to be paid to air carriers or their agents or other ticket sellers for the carriage of passengers and baggage on air services and any conditions under which those prices apply, including remuneration and conditions offered to agency and other auxiliary services, and
— 'air rates' to be paid for the carriage of cargo and the conditions under which those prices apply, including remuneration and conditions offered to agency and other auxiliary services.
This definition covers, where relevant, the surface transport in connection with international air transport and the applicable conditions;

(17) 'Principal place of business' means the head office or registered office of an air carrier in the Contracting Party within which the principal financial functions and operational control, including continued airworthiness management, of the air carrier are exercised;

18) 'julkisen palvelun velvoitteella', lentoliikenteen harjoittajille asetettua velvoitetta, jolla pyritään varmistamaan, että säännöllinen lentoliikenne määrätyllä reitillä täyttää sellaiset jatkuvuutta, säännöllisyyttä, hinnoittelua tai vähimmäiskapasiteettia koskevat vahvistetut vähimmäisvaatimukset, joita liikenteenharjoittajat eivät täyttäisi, jos ne ottaisivat huomioon yksinomaan kaupalliset etunsa. Osapuoli voi maksaa kyseisille lentoliikenteen harjoittajille korvausta julkisen palvelun velvoitteiden täyttämisestä;

19) 'SESAR-hankeella' yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan teknistä toteutusta, johon sisältyy uuden sukupolven ilmaliikenteen hallintajärjestelmien koordinoitu ja ajallisesti yhteensovitettu tutkimus, kehittäminen ja käyttöönotto;

20) 'tuilla' kaikkea viranomaisten, paikallisen organisaation tai muun julkisen organisaation myöntämää rahoitusta esimerkiksi silloin, kun

a) hallituksen, alueellisen elimen tai muun julkisen organisaation käytäntö käsittää varojen suoran siirron, esimerkiksi avustuksina, lainoina tai pääomasijoituksena, mahdollisen varojen suoran siirron yritykselle taikka yrityksen vastuiden, kuten lainatakausten, pääomalisäysten, omistuksen, konkurssisuojaajan tai vakuutuksen vastattavaksi ottamisen;

b) saatavasta, joka on hallitukselle, alueelliselle elimelle tai muulle julkiselle organisaatiolle kuuluva tulo, luovutaan tai sitä ei kanneta;

c) hallitus, alueellinen elin tai muu julkinen organisaatio antaa käyttöön muita kuin yleiseen infrastruktuuriin kuuluvia tavaroita tai palveluita tai ostaa tavaroita tai palveluita; tai

d) hallitus, alueellinen elin tai muu julkinen organisaatio suorittaa maksuja rahoitusmekanismiin tai valtuuttaa tai ohjaa yksityisen tahon vastaamaan yhdestä tai useammasta a, b tai c alakohdassa kuvatusta tavanomaisesti julkiselle viranomaiselle kuuluvasta tehtävästä, joka ei tosiasiassa eroa julkisten viran-

(18) 'Public service obligation' means any obligation imposed upon air carriers to ensure on a specified route the minimum provision of scheduled air services satisfying fixed standards of continuity, regularity, pricing and minimum capacity which air carriers would not assume if they were solely considering their commercial interest. Air carriers may be compensated by the Contracting Party concerned for fulfilling public service obligations;

(19) 'SESAR' means the technical implementation of the Single European Sky which provides a coordinated, synchronised research, development and deployment of the new generations of air traffic management systems;

(20) 'Subsidy' means any financial contribution granted by the authorities or a regional organisation or another public organisation, i.e. when:

(a) a practice of a government or regional body or other public organisation involves a direct transfer of funds such as grants, loans or equity infusion, potential direct transfer of funds to the company, the assumption of liabilities of the company such as loan guarantees, capital injections, ownership, protection against bankruptcy or insurance;

(b) revenue of a government or regional body or other public organisation that is otherwise due is foregone or not collected;

(c) a government or regional body or other public organisation provides goods or services other than general infrastructure, or purchases goods or services; or

(d) a government or regional body or other public organisation makes payments to a funding mechanism or entrusts or directs a private body to carry out one or more of the type of functions illustrated under (a), (b) and (c) which would normally be vested in the government and, in practice, in no real sense

omaisten tavanomaisesti noudattamasta käytännöstä;

ja sitä kautta annetaan etua.

21) 'alueella' Jordanian osalta sen suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluvia maa-alueita (mannermaata ja saaria), sisävesiä ja aluemerä sekä Euroopan unionin osalta maa-alueita (mannermaata ja saaria), sisävesiä ja aluemerä, joihin sovelletaan Euroopan unionista tehtyä sopimusta ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyä sopimusta, mainituissa sopimuksissa tai ne korvaavassa oikeudellisessa välineessä määrättyjen edellytysten mukaisesti. Tämän sopimuksen soveltamisella Gibraltarin lentoasemaan ei katsota olevan vaikutusta Espanjan kuningaskunnan ja Yhdistyneen kuningaskunnan oikeudelliseen asemaan sen alueen suvereniteettia koskevassa riidassa, jolla kyseinen lentoasema sijaitsee, eikä Gibraltarin lentoaseman jättämiseen edelleen jäsenvaltioiden välillä 18 päivänä syyskuuta 2006 voimassa olleiden EU:n ilmailualan toimenpiteiden ulkopuolelle Cordobassa 18 päivänä syyskuuta 2006 annetun Gibraltarin lentoasemaa koskevan ministerien julkilausuman ehtojen mukaisesti; ja

22) 'liikennemaksulla' lentoliikenteen harjoittajilta perittäviä maksuja lentoasemien laitteiden ja palvelujen käytöstä sekä lentoasemien ympäristönsuojeluun, lennonvarmistukseen tai lentoliikenteen turvaamiseen liittyvien laitteiden tai palvelujen käytöstä, oheispalvelut ja -laitteet mukaan lukien; liikennemaksuihin voidaan tarvittaessa sisällyttää melupäästöihin liittyviä ympäristökustannuksia.

differs from practices normally followed by governments;

and where a benefit is thereby conferred;

(21) 'Territory' means, for Jordan, the land areas (mainland and islands), internal waters and territorial sea under its sovereignty or jurisdiction, and, for the European Union, the land areas (mainland and islands), internal waters and territorial sea in which the Treaty on the European Union and the Treaty on the functioning of the European Union are applied and under the conditions laid down in that Treaty and any successor instrument. The application of this Agreement to the Airport of Gibraltar is understood to be without prejudice to the respective legal positions of the Kingdom of Spain and the United Kingdom with regard to the dispute over sovereignty over the territory in which the airport is situated and to the continuing suspension of Gibraltar Airport from EU aviation measures existing as at 18 September 2006 as between Member States in accordance with the Ministerial Statement on Gibraltar Airport agreed in Cordoba on 18 September 2006; and

(22) 'User charge' means a charge imposed on air carriers for the provision of airport, airport environmental, air navigation, or aviation security facilities or services including related services and facilities and when appropriate reflecting environmental costs related to noise emissions.

I OSASTO

TALOUDELLISET MÄÄRÄYKSET

2 artikla

Liikenneoikeudet

1. Kumpikin osapuoli myöntää toiselle osapuolelle tämän sopimuksen liitteen I ja liitteen II mukaisesti seuraavat oikeudet, joiden mukaisesti kyseisen osapuolen lentoliiken-

TITLE I

ECONOMIC PROVISIONS

Article 2

Traffic Rights

1. Each Contracting Party shall grant to the other Contracting Party, in accordance with Annex I and Annex II of this Agreement, the following rights for the conduct of interna-

teen harjoittajat voivat harjoittaa kansainvälistä lentoliikennettä:

a) oikeus lentää laskeutumatta toisen osapuolen alueen yli;

b) oikeus laskeutua toisen osapuolen alueelle muussa tarkoituksessa kuin matkustajien, rahdin tai postin ottamiseksi tai jättämiseksi (ei-kaupalliset tarkoitukset);

c) kun tarjotaan sovittua lentoliikennepalvelua määrättyllä reitillä, oikeus laskeutua toisen osapuolen alueelle matkustajien, rahdin tai postin ottamiseksi tai jättämiseksi joko erikseen tai yhdessä; ja

d) muut tässä sopimuksessa vahvistetut oikeudet.

2. Tämän sopimuksen määräykset eivät missään tapauksessa oikeuta

a) Jordanian lentoliikenteen harjoittajia ottamaan jäsenvaltion alueella matkustajia, matkatavaroita, rahtia tai postia kuljetettavaksi korvausta tai maksua vastaan johonkin toiseen paikkaan kyseisen jäsenvaltion alueella; tai

b) Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajia ottamaan Jordanian alueella matkustajia, matkatavaroita, rahtia tai postia korvausta tai maksua vastaan kuljetettavaksi johonkin toiseen paikkaan Jordanian alueella.

3 artikla

Lupien myöntäminen

1. Saatuaan toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajalta liikennöintilupaa koskevan hakemuksen osapuolen toimivaltaisten viranomaisten on myönnettävä asiaankuuluva lupa mahdollisimman pienellä menettelyihin liittyvällä viiveellä edellyttäen, että

a) Jordanian lentoliikenteen harjoittajien osalta:

— lentoliikenteen harjoittajan päätoimipaik-

tional air transport by the air carriers of the other Contracting Party:

(a) the right to fly across its territory without landing;

(b) the right to make stops in its territory for any purpose other than taking on or discharging passengers, baggage, cargo and/or mail in air transport (non-traffic purposes);

(c) while operating an agreed service on a specified route, the right to make stops in its territory for the purpose of taking up and discharging international traffic in passengers, cargo and/or mail, separately or in combination; and

(d) the rights otherwise specified in this Agreement.

2. Nothing in this Agreement shall be deemed to confer on the air carriers of:

(a) Jordan the right to take on board, in the territory of any Member State, passengers, baggage, cargo, and/or mail carried for compensation and destined for another point in the territory of that Member State;

(b) the European Union the right to take on board, in the territory of Jordan, passengers, baggage, cargo, and/or mail carried for compensation and destined for another point in the territory of Jordan.

Article 3

Authorisation

1. On receipt of applications for operating authorisation from an air carrier of one of the Contracting Parties, the competent authorities shall grant appropriate authorisations with minimum procedural delay, provided that:

(a) for an air carrier of Jordan:

— the air carrier has its principal place of business in Jordan and has received its oper-

ka on Jordaniassa ja se on saanut Jordanian hašemiittisen kuningaskunnan sovellettavan lainsäädännön mukaisen liikenneluvan;

— lentoliikenteen harjoittaja on Jordanian hašemiittisen kuningaskunnan jatkuvan ja tehokkaan viranomaisvalvonnan alainen; ja

— lentoliikenteen harjoittaja on joko suoraan tai osake-enemmistön kautta Jordanian ja/tai sen kansalaisten omistuksessa ja tosiasiallisessa määräysvallassa.

b) Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajien osalta:

—lentoliikenteen harjoittajan päätoimipaikka on Euroopan unionin jäsenvaltion alueella Euroopan unionista tehdyn sopimuksen mukaisesti, ja se on saanut liikenneluvan; ja

—lentoliikenteen harjoittaja on lentotoimintaluvan myöntämisestä vastaavan Euroopan unionin jäsenvaltion jatkuvan ja tehokkaan viranomaisvalvonnan alainen ja asianomainen ilmailuviranomainen on selkeästi määritetty;

—lentoliikenteen harjoittaja on jäsenvaltioiden ja/tai jäsenvaltioiden kansalaisten tai muiden liitteessä IV lueteltujen valtioiden ja/tai niiden kansalaisten omistuksessa joko suoraan tai osake-enemmistön kautta;

c) lentoliikenteen harjoittaja täyttää niihin lakeihin ja määräyksiin perustuvat ehdot, joita kansainvälisestä lentoliikenteen toiminnasta vastaava toimivaltainen viranomainen normaalisti soveltaa; ja

d) tämän sopimuksen 13 artiklan (Lentoturvallisuus) ja 14 artiklan (Ilmailun turvaaminen) määräykset täytetään ja niitä sovelletaan.

4 artikla

Lupien epääminen, peruuttaminen kokonaan tai tilapäisesti tai rajoittaminen

1. Kummankin osapuolen toimivaltaisilla viranomaisilla on oikeus evätä tai peruuttaa

ating licence in accordance with the law of the Hashemite Kingdom of Jordan,

— effective regulatory control of the air carrier is exercised and maintained by the Hashemite Kingdom of Jordan, and

— the air carrier is owned, directly or by majority participation, and effectively controlled by Jordan and/or its nationals;

(b) for an air carrier of the European Union:

—the air carrier has its principal place of business in the territory of a Member State under the Treaty on the Functioning of the European Union, and has received its operating licence, and

—effective regulatory control of the air carrier is exercised and maintained by the Member State responsible for issuing its Air Operators Certificate and the relevant Aeronautical Authority is clearly identified,

—the air carrier is owned, directly or by majority participation, by Member States and/or by nationals of the Member States, or by other States listed in Annex IV, and/or of the nationals of these other States;

(c) the air carrier meets the conditions prescribed under the laws and regulations normally applied by the authority competent for the operation of international air transport; and

(d) the provisions set forth in Article 13 (Aviation Safety) and Article 14 (Aviation Security) of this Agreement are being maintained and administered.

Article 4

Refusal, Revocation, Suspension, Limitation of Authorisation

1. The competent authorities of either Contracting Party may refuse, revoke, suspend or limit the operating authorisations or other-

kokonaan tai tilapäisesti toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajan liikennöintiluvat tai rajoittaa niitä taikka muulla tavoin rajoittaa sen toimintaa, jos

a) Jordanian lentoliikenteen harjoittajien osalta:

—lentoliikenteen harjoittajan päätoimipaikka ei ole Jordaniassa ja se ei ole saanut Jordanian sovellettavan lainsäädännön mukaista liikennelupaa;

—lentoliikenteen harjoittaja ei ole Jordanian jatkuvan ja tehokkaan viranomaisvalvonnan alainen; tai

—lentoliikenteen harjoittaja ei ole joko suoraan tai osake-enemmistön kautta Jordanian ja/tai sen kansalaisten omistuksessa ja tosiasiallisessa määräysvallassa;

b) Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajien osalta:

—lentoliikenteen harjoittajan päätoimipaikka tai mahdollinen rekisteröity toimipaikka ei ole Euroopan unionin jäsenvaltion alueella Euroopan unionista tehdyn sopimuksen mukaisesti tai se ei ole saanut unionin lainsäädännön mukaista liikennelupaa;

—lentoliikenteen harjoittaja ei ole lentotoimintaluvan myöntämisestä vastaavan Euroopan unionin jäsenvaltion jatkuvan ja tehokkaan viranomaisvalvonnan alainen tai toimivaltaista ilmailuviranomaista ei ole selkeästi määritetty; tai

—lentoliikenteen harjoittaja ei ole jäsenvaltioiden ja/tai jäsenvaltioiden kansalaisten tai muiden liitteessä IV lueteltujen valtioiden ja/tai niiden kansalaisten omistuksessa joko suoraan tai osake-enemmistön kautta;

c) lentoliikenteen harjoittaja ei ole noudattanut tämän sopimuksen 6 artiklassa (Lakien ja määräysten noudattaminen) tarkoitettuja lakeja ja määräyksiä; tai

wise suspend or limit the operations of an air carrier of another Contracting Party where:

(a) for an air carrier of Jordan:

—the air carrier does not have its principal place of business in Jordan or has not received its operating licence in accordance with the applicable law of Jordan,
—effective regulatory control of the air carrier is not exercised and maintained by Jordan,

or

—the air carrier is not owned and effectively controlled, directly or by majority participation, by Jordan and/or nationals of Jordan;

(b) for an air carrier of the European Union:

—the air carrier does not have its principal place of business or, if any, its registered office in the territory of a Member State under the Treaty on the Functioning of the European Union, or has not received its operating licence in accordance with Union law,

— effective regulatory control of the air carrier is not exercised and maintained by the Member State responsible for issuing its Air Operators Certificate or the competent aeronautical authority is not clearly identified, or

— the air carrier is not owned and effectively controlled, directly or by majority participation, by Member States and/or nationals of Member States, or by the other States listed in Annex IV, and/or nationals of these other States;

(c) the air carrier has failed to comply with the laws and regulations referred to in Article 6 (Compliance with Laws and Regulations) of this Agreement; or

d) tämän sopimuksen 13 artiklan (Lentoturvallisuus) ja 14 artiklan (Ilmailun turvaaminen) määräyksiä ei ole täytetty tai niitä ei sovelleta.

2. Elleivät välittömät toimet ole tarpeen 1 kohdan c ja d alakohdan määräysten rikkomisen lopettamiseksi, tässä artiklassa vahvistettuja oikeuksia evätä, peruuttaa kokonaan tai tilapäisesti tai rajoittaa osapuolen lentoliikenteen harjoittajan liikennöintilupia tai muita lupia saa käyttää ainoastaan tämän sopimuksen 23 artiklassa (Suojatoimenpiteet) määrättyä menettelyä noudattaen. Näitä oikeuksia on joka tapauksessa käytettävä asianmukaisesti ja oikeasuhteisesti ja ne on rajoitettava kestoltaan ja soveltamisalaltaan välttämättömiin. Ne on kohdistettava ainoastaan asianomaiseen lentoliikenteen harjoittajaan tai asianomaisiin lentoliikenteen harjoittajiin, ja ne eivät saa rajoittaa kummankaan osapuolen oikeutta toteuttaa toimia 22 artiklan (Riitojen ratkaisu ja välimiesmenettely) mukaisesti.

3. Kumpikaan osapuoli ei käytä tällä artiklalla vahvistettuja oikeuksiaan evätäksään, peruuttaakseen kokonaan tai tilapäisesti taikka rajoittaakseen jommankumman osapuolen lentoliikenteen harjoittajan liikennöintilupia tai muita lupia sillä perusteella, että kyseinen lentoliikenteen harjoittaja on yhden tai useamman Euromed-maan tai sen kansalaisten enemmistöomistuksessa ja tosiasiallisessa määräysvallassa, sillä edellytyksellä, että tällainen Euromed-maa on samanlaisen Euro-Välimeri-ilmailusopimuksen osapuoli ja tarjoaa vastavuoroisen kohtelun.

4 a artikla

Lentoyhtiöiden vaatimustenmukaisuutta ja kansalaisuutta koskevien viranomaisselvitysten vastavuoroinen tunnustaminen

1. Saatuaan jonkin osapuolen lentoliikenteen harjoittajalta lupahakemuksen toisen osapuolen toimivaltaisten viranomaisten on tunnustettava ensin mainitun osapuolen toimivaltaisten viranomaisten kyseisestä lentoliikenteen harjoittajasta tekemät vaatimustenmukaisuutta ja/tai kansalaisuutta koskevat

(d) the provisions set forth in Article 13 (Aviation Safety) and Article 14 (Aviation Security) of this Agreement are not being maintained or administered.

2. Unless immediate action is essential to prevent further non-compliance with points (c) or (d) of paragraph 1, the rights established by the present Article to refuse, revoke, suspend or limit authorisations or permissions of any air carrier of a Contracting Party shall be exercised only according to the procedure prescribed in Article 23 (Safe-guard measures) of this Agreement. In any case, the exercise of these rights shall be appropriate, proportionate and restricted with regard to scope and duration to what is strictly necessary. They shall be exclusively directed towards the air carrier or air carriers concerned, and shall be without prejudice to the right of either Contracting Party to take action under Article 22 (Dispute resolution and arbitration).

3. Neither Contracting Party shall use its rights established by the present Article to refuse, revoke, suspend or limit authorisations or permissions of any air carriers of a Contracting Party on the grounds that majority ownership and effective control of that air carrier is vested in another Euromed Country or its nationals, provided that such Euromed Country is party to a similar Euro Mediterranean Aviation Agreement and offers reciprocal treatment.

Article 4 bis

Reciprocal Recognition of Regulatory Determinations with Regard to Airline Fitness and Citizenship

1. Upon receipt of an application for authorisation from an air carrier of one Contracting Party, the competent authorities of the other Contracting Party shall recognise any fitness and/or citizenship determination made by the competent authorities of the first Contracting Party with respect to that air carrier as if such

selvitykset, aivan kuin tällaiset selvitykset olisivat sen omien toimivaltaisten viranomaisten tekemiä, eivätkä ne saa tehdä asiasa muita lisäselvityksiä kuin jäljempänä 2 kohdassa määrätty.

2. Jos saatuaan lentoliikenteen harjoittajalta lupahakemuksen tai annettuaan tällaisen luvan vastaanottavan osapuolen toimivaltaisilla viranomaisilla on erityinen syy epäillä, että toisen osapuolen toimivaltaisten viranomaisten tekemästä selvityksestä huolimatta tämän sopimuksen 3 artiklassa (Lupien myöntäminen) asianmukaisten lupien myöntämiselle asetettuja ehtoja ei ole noudatettu, niiden on viipymättä ilmoitettava asiasta toisen osapuolen viranomaisille ja perusteltava epäilynsä. Tällaisessa tapauksessa kumpi tahansa osapuoli voi pyytää neuvotteluja, joihin voi osallistua kummankin osapuolen toimivaltaisten viranomaisten edustajia, ja/tai pyytää tämän epäilyn kannalta merkityksellisiä lisätietoja, ja näihin pyyntöihin on vastattava mahdollisimman nopeasti. Jos asiassa ei löydetä ratkaisua, kumpi tahansa osapuoli voi antaa sen tämän sopimuksen 21 artiklalla (Sekakomitea) perustetun sekakomitean ratkaistavaksi.

3. Tämä artikla ei koske selvityksiä, jotka liittyvät
— turvallisuustodistuksiin tai -lupiin
— turvajärjestelyihin tai
— vakuutusturvaan.

5 artikla

Investoinnit

1. Jordania voi toteuttaa järjestelyjä, joilla sallitaan jäsenvaltioiden tai niiden kansalaisten enemmistöomistus ja/tai tosiasiallinen määräysvalta Jordanian lentoliikenteen harjoittajissa.

2. Kun sekakomitea on tarkistanut 21 artiklan (Sekakomitea) 10 kohdan mukaisesti, että vastavuoroisia järjestelyjä on olemassa, osapuolet sallivat jäsenvaltioiden tai niiden kansalaisten enemmistöomistuksen ja/tai tosiasia-

determination had been made by its own competent authorities, and shall not inquire further into such matters, except as provided for in paragraph 2 below.

2. If, after receipt of an application for authorisation from an air carrier, or after the grant of such authorisation, the competent authorities of the receiving Contracting Party have a specific reason based on a reasonable doubt for concern that, despite the determination made by the competent authorities of the other Contracting Party, the conditions prescribed in Article 3 (Authorisation) of this Agreement for the grant of appropriate authorisations or permissions have not been met, then they shall promptly advise those authorities, giving substantive reasons for their concern. In that event, either Contracting Party may seek consultations, which may include representatives of the competent authorities of both Contracting Parties, and/or additional information relevant to this concern, and such requests shall be met as soon as practicable. If the matter remains unresolved, either Contracting Party may bring the matter to the Joint Committee set up under Article 21 (The Joint Committee) of this Agreement.

3. The present Article does not cover recognition of determinations in relation to:
—Safety certificates or licences,
—Security arrangements, or
—Insurance coverage.

Article 5

Investment

1. Jordan may take arrangements to allow majority ownership and/or the effective control of air carriers of Jordan by Member States or their nationals.

2. Upon verification by the Joint Committee in accordance with Article 21(10) (The Joint Committee) that reciprocal arrangements exist, the Contracting Parties shall allow majority ownership and/or the effective control of

allisen määräysvallan Jordanian lentoliikenteen harjoittajissa tai Jordanian tai sen kansalaisten enemmistöomistuksen ja/tai tosiasiallisen määräysvallan Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajissa.

3. Tämän artiklan mukaiset erityiset investointijärjestelyt hyväksytään tällä sopimuksella perustetun sekakomitean ennakkopäätöksillä. Näissä päätöksissä voidaan eritellä ehdot, jotka liittyvät sovittujen lentoliikennepalvelujen tarjoamiseen tämän sopimuksen mukaisesti, sekä ehdot, jotka liittyvät kolmansien maiden ja sopimuksen osapuolten välisiin lentoliikennepalveluihin. Näihin päätöksiin ei sovelleta tämän sopimuksen 21 artiklan (Sekakomitea) 9 kohdan määräyksiä.

6 artikla

Lakien ja määräysten noudattaminen

1. Kun osapuolen lentoliikenteen harjoittajan ilma-alukset saapuvat toisen osapuolen alueelle, ovat siellä tai poistuvat sieltä, niiden on noudatettava niitä toisen osapuolen alueella voimassa olevia lakeja ja määräyksiä, jotka koskevat kansainvälisessä lentoliikenteessä olevien ilma-alusten saapumista toisen osapuolen alueelle tai lähtöä sieltä sekä liikennöimistä ja lentämistä sen alueella.

2. Kun osapuolen lentoliikenteen harjoittajan ilma-alusten matkustajat, miehistö tai rahti saapuvat toisen osapuolen alueelle, ovat siellä tai poistuvat sieltä, niiden osalta on, joko niiden omasta toimesta tai toisen toimiesä niiden puolesta, noudatettava niitä toisen osapuolen alueella voimassa olevia lakeja ja määräyksiä, jotka koskevat ilma-alusten matkustajien, miehistön tai rahdin saapumista toisen osapuolen alueelle tai lähtöä sieltä (mukaan lukien maahantuloa, selvitystä, maahanmuuttoa, passeja, tulleja ja karanteenia koskevat määräykset tai postin osalta postisäännöt).

7 artikla

Kilpailuympäristö

air carriers of Jordan by Member States or their nationals, or of air carriers of the European Union by Jordan or its nationals.

3. Specific investment projects under the present Article shall be authorised by virtue of preliminary decisions of the Joint Committee established by this Agreement. These decisions may specify the conditions associated with the operation of the agreed services under this Agreement and with the services between third Countries and the Contracting Parties. The provisions of Article 21(9) (The Joint Committee) of this Agreement shall not apply to this type of decision.

Article 6

Compliance with laws and regulations

1. While entering, within, or leaving the territory of one Contracting Party, the laws and regulations applicable within that territory relating to the admission to or departure from its territory of aircraft engaged in international air transport, or to the operation and navigation of aircraft shall be complied with by the other Contracting Party's air carriers.

2. While entering, within, or leaving the territory of one Contracting Party, the laws and regulations applicable within that territory relating to the admission to or departure from its territory of passengers, crew or cargo on aircraft (including regulations relating to entry, clearance, immigration, passports, customs and quarantine or, in the case of mail, postal regulations) shall be complied with by, or on behalf of, such passengers, crew or cargo of the other Contracting Party's air carriers.

Article 7

Competitive environment

1. Osapuolet vahvistavat, että tähän sopimukseen sovelletaan assosiaatiosopimuksen II luvun IV osaston periaatteita.

2. Osapuolet tunnustavat, että niiden yhteisenä tavoitteena on turvata kummankin osapuolen lentoliikenteen harjoittajille oikeudenmukaiset ja yhtäläiset mahdollisuudet harjoittaa sovittuja lentoliikennepalveluja. Tämän tavoitteen saavuttaminen edellyttää tervettä kilpailuympäristöä lentoliikenteen harjoittamiselle. Osapuolet toteavat, että lentoliikenteen harjoittajat harjoittavat tervettä kilpailua todennäköisimmin silloin, kun ne tarjoavat lentoliikennepalveluja täysin kauppallisesti eivätkä saa niihin tukea.

3. Jos osapuoli katsoo, että tämän sopimuksen mukaisesti toimivalle lentoliikenteen harjoittajalle on välttämätöntä myöntää julkista tukea oikeutetun tavoitteen saavuttamiseksi, sen on huolehdittava siitä, että tuet ovat oikeassa suhteessa tavoitteeseen sekä läpinäkyviä ja mikäli mahdollista suunniteltu siten, että niistä aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajille. Osapuoli, joka aikoo myöntää tällaista tukea, ilmoittaa aikomuksestaan toiselle osapuolelle ja huolehtii siitä, että tuki on tässä sopimuksessa määrittyjen perusteiden mukaista.

4. Jos osapuoli katsoo toisen osapuolen alueella vallitsevan, erityisesti tuista johtuen, sellaisia 3 kohdassa määrittyjen perusteiden vastaisia olosuhteita, jotka voivat haitata sen lentoliikenteen harjoittajien oikeudenmukaisia ja tasapuolisia kilpailumahdollisuuksia, se voi toimittaa huomionsa toiselle osapuolelle. Lisäksi se voi pyytää sekakomiteaa kokoontumaan tämän sopimuksen 21 artiklan (Sekakomitea) mukaisesti. Tämä neuvottelut on järjestettävä 30 päivän kuluessa pyynnön tekemisestä. Jos sekakomitea ei kykene ratkaisemaan erimielisyyttä, osapuolilla on mahdollisuus soveltaa omia tukien vastaisia toimenpiteitään.

5. Tämän artiklan 4 kohdassa tarkoitettujen toimien on oltava asianmukaisia ja oikeasuhteisia.

1. The Contracting Parties reaffirm the application to this Agreement of the principles of Chapter II of Title IV of the Association Agreement.

2. The Contracting Parties acknowledge that it is their joint objective to secure fair and equal opportunities for the air carriers of both sides to operate the Agreed Services. In order to achieve this, it is necessary to have a fair and competitive environment for the operation of air services. The Contracting Parties recognise that fair competitive practices by air carriers are most likely to occur where these air carriers provide air services on a fully commercial basis and are not subsidised.

3. When a Contracting Party deems it essential to grant public subsidies to an air carrier operating under this Agreement in order to achieve a legitimate objective, it shall see to it that such subsidies are proportionate to the objective, transparent and designed to minimise, to the extent feasible, their adverse impact on the air carriers of the other Contracting Party. The Contracting Party intending to grant any such subsidy shall inform the other Contracting Party of its intention and shall make sure that such subsidy is consistent with the criteria laid down in this Agreement.

4. If one Contracting Party finds that conditions exist in the Territory of the other Contracting Party, in particular due to a subsidy, inconsistent with the criteria laid down in paragraph 3 which would adversely affect the fair and equal opportunity of its air carriers to compete, it may submit observations to the other Contracting Party. Furthermore, it may request a meeting of the Joint Committee, as provided for in Article 21 (The Joint Committee) of this Agreement. From the receipt of such a request consultations shall start within 30 days. When a dispute cannot be settled by the Joint Committee, the Contracting Parties retain the possibility of applying their respective anti-subsidy measures.

5. The actions, referred to in paragraph 4 of this Article, shall be appropriate, proportionate and justified.

teisia ja ne on rajoitettava kestoaltaan ja soveltamisaltaan välttämättömiin. Toimet on kohdistettava ainoastaan tässä artiklassa tarkoitetuista tuista tai olosuhteista hyötyviin lentoliikenteen harjoittajiin ja niiden toteuttaminen ei saa rajoittaa kummankaan osapuolen oikeutta ryhtyä tämän sopimuksen 23 artiklan (Suojatoimenpiteet) mukaisiin toimiin.

6. Kumpikin osapuoli voi toisen osapuolen tekemän ilmoituksen jälkeen aloittaa keskustelut tähän artiklaan liittyvistä asioista toisen osapuolen alueella olevien vastuullisten julkisten tahojen kanssa, mukaan lukien valtion tai alue- tai paikallishallinnon viranomaiset.

7. Tämän artiklan määräykset eivät rajoita osapuolten niitä lakeja ja määräyksiä, jotka koskevat julkisen palvelun velvoitteita osapuolten alueilla.

8 artikla

Kaupalliset mahdollisuudet

1. Kummankin osapuolen lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus perustaa toimistoja toisen osapuolen alueelle lentoliikenteensä ja siihen liittyvien toimintojensa edistämistä ja myyntiä varten.

2. Kummankin osapuolen lentoliikenteen harjoittajilla on toisen osapuolen maahantulo-, oleskelu- ja työlupiin liittyvien lakien ja määräysten mukaisesti oikeus kuljettaa toisen osapuolen alueelle ja ylläpitää siellä omaa lentoliikenteen ylläpitämiseen vaadittavaa johto-, myynti-, teknistä, toiminnallista ja muuta asiantuntijahenkilökuntaa.

3 a) Sanotun rajoittamatta jäljempänä olevan b alakohdan soveltamista, kullakin lentoliikenteen harjoittajalla on toisen osapuolen alueella maahuolinnon osalta:

- i) oikeus hoitaa itse oma maahuolintansa ("omahuolinta") tai vaihtoehtoisesti
- ii) oikeus valita palveluntarjoaja sellaisten kilpailevien maahuolintaa kokonaisuudessaan tai osittain tarjoavien yritysten joukosta,

ate and restricted with regard to scope and duration to what is strictly necessary. They shall be exclusively directed towards the air carrier or air carriers benefiting from a subsidy or the conditions referred to in this Article, and shall be without prejudice to the right of either Contracting Party to take action under Article 23 (Safeguard Measures) of this Agreement.

6. Each Contracting Party, upon notification to the other Contracting Party, may approach responsible government entities in the territory of the other Contracting Party including entities at the state, provincial or local level to discuss matters relating to this Article.

7. The provisions of this Article shall apply without prejudice to the Contracting Parties' laws and regulations regarding public service obligations in the territories of the Contracting Parties.

Article 8

Commercial Opportunities

1. The air carriers of each Contracting Party shall have the right to establish offices in the territory of the other Contracting Party for the promotion and sale of air transport and related activities.

2. The air carriers of each Contracting Party shall be entitled, in accordance with the laws and regulations of the other Contracting Party relating to entry, residence, and employment, to bring in and maintain in the territory of the other Contracting Party managerial, sales, technical, operational, and other specialist staff who are required to support the provision of air transport.

3 a) Without prejudice to point (b) below, each air carrier shall have in relation to ground-handling in the Territory of the other Contracting Party:

- (i) the right to perform its own ground-handling ('self-handling') or, at its option;
- (ii) the right to select among competing suppliers that provide ground-handling services in whole or in part where such suppliers are

joilla on pääsy markkinoille kummankin osapuolen lakien ja määräysten mukaisesti, jos tällaisia palveluntarjoajia on markkinoilla.

b) Matkatavaran käsittely, asematasopalvelut, polttoaineen ja öljyn toimitus ja tietyt rahdin ja postin fyysiset käsittelytoimet terminaalin ja ilma-aluksen välillä kuuluvat maahuolintapalvelujen luokkiin, joiden osalta edellä olevan a alakohdan i ja ii alakohdan mukaisia oikeuksia voivat rajoittaa ainoastaan fyysiset tai toiminnalliset tekijät asianomaisen toisen osapuolen lakien ja määräysten mukaisesti. Jos tällaiset rajoitukset estävät omahuolinnan ja jos maahuolintapalveluja tarjoavien yritysten välillä ei ole tosiasiallista kilpailua, on maahuolintapalvelujen oltava kaikkien lentoliikenteen harjoittajien saatavilla yhtäläisin ja syrjimättömin perustein; eivätkä palvelujen hinnat saa ylittää niiden täysiä kustannuksia, joihin kuuluu kohtuullinen tuotto poistojen jälkeen.

4. Kummankin osapuolen lentoliikenteen harjoittaja saa myydä lentokuljetuksia toisen osapuolen alueella suoraan ja/tai lentoliikenteen harjoittajan harkinnan mukaan sen nimeämien myyntiedustajien tai muiden asiainmiesten taikka internetin välityksellä. Kaikilla lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus myydä tällaisia lentokuljetuksia ja kaikilla henkilöillä on oikeus niitä ostaa alueen valuutalla tai muiden maiden vapaasti vaihdettavilla valuutoilla.

5. Kaikilla lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus vaihtaa ja vaadittaessa lähettää toisen osapuolen alueelta kotimaahansa, ja ellei se ole sovellettavien lakien ja määräysten vastaista, myös haluamaansa maahan tai maihin, paikallisia tuloja. Valuutan vaihto ja lähettäminen on luvallista ilman rajoituksia tai lähetyksveroä käyttäen sitä vaihtokurssia, jota sovelletaan juokseviin rahasiirtoihin ja -lähetyksiin sinä päivänä, jona lentoliikenteen harjoittaja tekee ensimmäisen lähettämistä koskevan hakemuksensa.

6. Kummankin osapuolen lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus maksaa paikalliset ku-

allowed market access on the basis of the laws and regulations of each Contracting Party, and where such suppliers are present in the market.

b) For the following categories of ground-handling services i.e. baggage handling, ramp handling, fuel and oil handling, freight and mail handling as regards the physical handling of freight and mail between the air terminal and the aircraft, the rights under point (a)(i) and (ii) shall be subject only to physical or operational constraints according to the laws and regulations applicable in the Territory of the other Contracting Party. Where such constraints preclude self-handling and where there is no effective competition between suppliers that provide ground-handling services, all such services shall be available on an equal and non-discriminatory basis to all air carriers; prices of such services shall not exceed their full cost including a reasonable return on assets, after depreciation.

4. Any air carrier of each Contracting Party may engage in the sale of air transport in the territory of the other Contracting Party directly and/or, at the air carrier's discretion, through its sales agents, other intermediaries appointed by the air carrier or through the internet. Each air carrier shall have the right to sell such transportation, and any person shall be free to purchase such transportation, in the currency of that territory or in freely convertible currencies.

5. Each air carrier shall have the right to convert and remit from the territory of the other Contracting Party to its home territory and, except where inconsistent with generally applicable law or regulation, to the country or countries of its choice, on demand, local revenues. Conversion and remittance shall be permitted promptly without restrictions or taxation in respect thereof at the rate of exchange applicable to current transactions and remittance on the date the carrier makes the initial application for remittance.

6. The air carriers of each Contracting Party shall be permitted to pay for local expenses,

lunsa, mukaan lukien polttoaineostot, toisen osapuolen alueella paikallisessa valuutassa. Kummankin osapuolen lentoliikenteen harjoittajat voivat niin halutessaan maksaa tällaiset kustannukset toisen osapuolen alueella vapaasti vaihdettavissa valuutoissa paikallisten valuuttasäännösten mukaisesti.

7. Tämän sopimuksen mukaisia palveluja liikennöidessään tai tarjotessaan osapuolten lentoliikenteen harjoittajat voivat osallistua yhteisiin markkinointijärjestelyihin kuten kiintiövarauksia koskeviin sopimuksiin tai yhteisten reittitunnusten käyttöä koskeviin järjestelyihin

a) osapuolten lentoliikenteen harjoittajien kanssa; ja
b) kolmannen maan lentoliikenteen harjoittajien kanssa; ja
c) pintakuljetuksia (maa- ja vesikuljetukset) tarjoavien yritysten kanssa;
sillä edellytyksellä, että i) kaikilla näihin järjestelyihin osallistuvilla tahoilla on asianmukaiset reittioikeudet ja ii) järjestelyt ovat tällaisiin järjestelyihin tavanomaisesti sovellettavien turvallisuus- ja kilpailuvaatimusten mukaiset. Kun myydään matkustajakuljetusta, jossa eri yhtiöt käyttävät yhteisiä reittitunnuksia, ostajalle on myyntitilanteessa tai viimeistään ennen koneeseen nousua ilmoitettava, mitkä yhtiöt liikennöivät kutakin matkan osuutta.

8 a) Kun kyse on matkustajaliikenteestä, pintakuljetusta tarjoaviin yrityksiin ei sovelleta lentoliikennettä sääteleviä lakeja ja määräyksiä pelkästään sillä perusteella, että lentoliikenteen harjoittaja tarjoaa tätä pintakuljetusta omalla nimellään. Pintakuljetusten tarjoajien harkinnassa on päättää, osallistuvatko ne yhteistyöjärjestelyihin. Päättäessään tietystä järjestelystä pintakuljetuksia tarjoavat yritykset voivat ottaa huomioon muun muassa kuluttajien edut, tekniset ja taloudelliset rajoitukset ja rajoitukset, jotka liittyvät tilaan ja kapasiteettiin.

b) Lisäksi sen estämättä, mitä muualla tässä sopimuksessa määrätään, molempien osapuolten lentoliikenteen harjoittajien ja välillisten rahtikuljetusten tarjoajien on rajoituk-

including purchases of fuel, in the territory of the other Contracting Party in local currency. At their discretion, the air carriers of each Contracting Party may pay for such expenses in the territory of the other Contracting Party in freely convertible currencies according to local currency regulation.

7. In operating or holding out services under this Agreement, any air carrier of a Contracting Party may enter into cooperative marketing arrangements, such as blocked-space agreements or code-sharing arrangements, with:

(a) any air carrier or carriers of the Contracting Parties; and
(b) any air carrier or carriers of a third country; and
(c) any surface, land or maritime carriers; provided that (i) all participants in such arrangements hold the appropriate underlying route authority and (ii) the arrangements meet the requirements relating to safety and competition normally applied to such arrangements. In respect of passenger transport sold involving code-shares, the purchaser shall be informed at the point of sale, or in any case before boarding, which transportation providers will operate each sector of the service.

8 (a) In relation to the transport of passengers, surface transportation providers shall not be subject to laws and regulations governing air transport on the sole basis that such surface transportation is held out by an air carrier under its own name. Surface transportation providers have the discretion to decide whether to enter into cooperative arrangements. In deciding on any particular arrangement, surface transportation providers may consider, among other things, consumer interests and technical, economic, space, and capacity constraints.

(b) Moreover, and notwithstanding any other provision of this Agreement, air carriers and indirect providers of cargo transportation of the Contracting Parties shall be permitted,

setta sallittava käyttää kansainvälisten ilmakuljetusten yhteydessä mitä tahansa rahdin pintakuljetusta mihin tahansa paikkaan tai mistä tahansa paikasta Jordanian ja Euroopan unionin alueilla tai kolmansissa maissa, mukaan lukien kuljetukset kaikille tullipalveluja tarjoaville lentoasemille ja lentoasemilta, ja tarvittaessa oikeus kuljettaa tullaamatonta rahtia voimassa olevien lakien ja määräysten mukaisesti. Lentoasemien tullipalvelujen on oltava käytettävissä tällaista rahtia varten riippumatta siitä, kuljetetaanko rahti pintavai lentokuljetuksena. Lentoliikenteen harjoittajat voivat katsoa parhaaksi suorittaa itse omat pintakuljetuksensa tai sopia niistä muiden pintakuljetusta harjoittavien yritysten kanssa, mukaan lukien muiden lentoliikenteen harjoittajien tai lentorahtikuljetuksia epäsuorasti tarjoavien yritysten suorittamat pintakuljetukset. Tällaisia yhdistettyjä rahtikuljetuksia voidaan tarjota yhteen sekä ilma-että pintakuljetuksen käsittävään hintaan edellyttäen, että rahdinantaja ei johdeta harhaan tällaisen kuljetuksen suhteen.

9 a) Kummankin osapuolen lentoliikenteen harjoittajat voivat tarjota sovittuja lentoliikennepalveluja käyttäen miltä tahansa lentoliikenteen harjoittajalta, myös kolmannen maan lentoliikenteen harjoittajalta, vuokratua ilma-alusta ja miehistöä, sillä edellytyksellä, että kaikki tällaisiin järjestelyihin osallistuvat täyttävät niiden lakien ja määräysten mukaiset vaatimukset, joita osapuolet tavanomaisesti soveltavat tällaisiin järjestelyihin.

b) Kumpikaan osapuoli ei vaadi, että kalustoon vuokraavilla lentoliikenteen harjoittajilla on tämän sopimuksen mukaiset liikenneoikeudet.

c) Tilanteet, joissa osapuolen lentoliikenteen harjoittaja vuokraa muun kuin liitteessä IV mainitun kolmannen maan lentoliikenteen harjoittajan ilma-alusta miehistöineen (ns. wet-leasing) harjoittaakseen tämän sopimuksen mukaisia oikeuksiaan, on pidettävä poikkeusratkaisuina tai niillä on vastattava vain tilapäistarpeisiin. Tällaiseen ratkaisuun on saatava ennalta hyväksyntä kalustoa vuokralle ottavan lentoliikenteen harjoittajan liikenneluvan myöntäneeltä viranomaiselta ja sen

without restriction, to employ in connection with international air transport any surface transportation for cargo to or from any points in the territories of Jordan and the European Union, or in third countries, including transport to and from all airports with customs facilities, and including, where applicable, the right[s] to transport cargo in bond under applicable laws and regulations. Such cargo, whether moving by surface or by air, shall have access to airport customs processing and facilities. Air carriers may elect to perform their own surface transportation or to provide it through arrangements with other surface carriers, including surface transportation operated by other air carriers and indirect providers of cargo air transport. Such intermodal cargo services may be offered at a single, through price for the air and surface transportation combined, provided that shippers are not misled as to the facts concerning such transportation.

9 (a) The air carriers of each Contracting Party shall be entitled to provide the agreed services using aircraft and crew leased from any air carrier, including from third countries, provided that all participants in such arrangements meet the conditions prescribed under the laws and regulations normally applied by the Contracting Parties to such arrangements.

(b) Neither Contracting Party shall require the air carriers leasing out their equipment to hold traffic rights under this agreement.

(c) The leasing with crew (wet-leasing) by an air carrier of the Contracting Parties of an aircraft of an air carrier of a third country, other than those mentioned in Annex IV, in order to exploit the rights envisaged in this Agreement, shall remain exceptional or meet temporary needs. The wet-lease shall be submitted for prior approval of the licensing authority of the leasing air carrier and to the competent authority of the other Contracting Party to where it is intended to operate the

toisen osapuolen toimivaltaiselta viranomaiselta, jonne miehistöineen vuokratulla ilma-aluksella on tarkoitus liikennöidä.

10. Kummankin osapuolen lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus tehdä kummankin osapuolen tai kolmansien maiden yhtiöiden, myös lentoyhtiöiden, kanssa franchising- ja tuotemerkkijärjestelyjä sillä edellytyksellä, että lentoliikenteen harjoittajilla on asianmukaiset luvat ja että järjestelyt ovat sellaisten lakien ja määräysten mukaiset, joita osapuolet tavanomaisesti soveltavat tällaisiin järjestelyihin; tämä koskee erityisesti määräyksiä, joissa edellytetään lennosta vastaavan lentoliikenteen harjoittajan julkistamista.

11. Lähtö- ja saapumisaikojen jakaminen osapuolten alueella sijaitsevilla lentoasemilla on toteutettava riippumattomasti, läpinäkyvästi ja syrjimättömästi. Kaikkia lentoliikenteen harjoittajia on kohdeltava oikeudenmukaisesti ja tasavertaisesti. Osapuoli voi pyytää 21 artiklan (Sekakomitea) 5 kohdan mukaisesti sekakomiteaa kokoontumaan tämän kohdan soveltamiseen liittyvien mahdollisten kysymysten ratkaisemiseksi.

9 artikla

Tullit ja maksut

1. Saapuessaan kansainvälisessä liikenteessä osapuolen alueelle toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajien ilma-alukset, niiden vakiovarusteet, poltto- ja voiteluaineet, tekniset kulutustarvikkeet, maalaitteet, varaosat (mukaan lukien moottorit), ilma-alusten varastot (mukaan lukien mutta eivät ainoastaan elintarvikkeet, juomat ja alkoholi, tupakka ja muut tuotteet, jotka on tarkoitettu myytäväksi matkustajille tai heidän kulutettavakseen lennon aikana rajoitettuina määrinä) sekä muut tarvikkeet, jotka on tarkoitettu käytettäväksi tai joita käytetään yksinomaan kansainvälisessä liikenteessä liikennöivän ilma-aluksen toimintaa tai huoltoa varten, ovat vastavuoroisuuden perusteella vapaita kaikista tuontirajoituksista, omaisuusveroista, tulleista, valmisteveroista ja muista sen kaltaisista korvauksista ja maksuista, joita a) Euroopan unioni tai kansalliset tai paikalliset viran-

wet-leased aircraft.

10. The air carriers of each Contracting Party shall be entitled to enter into franchising or branding arrangements with companies, including air carriers, of either Contracting Party or third countries, provided that the air carriers hold the appropriate authority and meet the conditions prescribed under the laws and regulations applied by the Contracting Parties to such arrangements, particularly those requiring the disclosure of the identity of the air carrier operating the service.

11. The allocation of slots at the airports in the territories of the Contracting Parties shall be carried out in an independent, transparent and non-discriminatory manner. All the air carriers will be treated on a fair and equal basis. In accordance with Article 21(5) (The Joint Committee), a Contracting Party may request a meeting of the Joint Committee to seek to resolve any question related to the application of the present paragraph.

Article 9

Customs duties and charges

1. On arriving in the territory of one Contracting Party, aircraft operated in international air transport by the air carriers of the other Contracting Party, their regular equipment, fuel, lubricants, consumable technical supplies, ground equipment, spare parts (including engines), aircraft stores (including but not limited to such items of food, beverages and liquor, tobacco and other products destined for sale to or use by passengers in limited quantities during flight), and other items intended for or used solely in connection with the operation or servicing of aircraft engaged in international air transport shall be exempt, on the basis of reciprocity, from all import restrictions, property taxes and capital levies, customs duties, excise taxes, and similar fees and charges that are (a) imposed by the national or local authorities or the European Union, and (b) not based on the cost of

omaiset asettavat ja b) jotka eivät perustu annettujen palvelujen kustannuksiin, edellyttäen, että nämä varusteet ja varastot pysyvät ilma-aluksessa.

2. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista veroista, tulleista ja maksuista, lukuun ottamatta annetun palvelun kustannuksiin perustuvia maksuja, on vapautettava vastavuoroisesti myös:

a) ilma-alukseen kohtuullisissa rajoissa otetut osapuolen alueelle tuodut tai sieltä hankitut ilma-aluksen varastot, jotka on tarkoitettu käytettäväksi toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajan kansainvälisessä lentoliikenteessä liikennöivässä ilma-aluksessa maasta ulos suuntautuvalla lennolla silloinkin, kun näitä varastoja käytetään lennettäessä kyseisen alueen yllä tapahtuvalla matkaosuudella;

b) osapuolen alueelle tuodut maalaitteet ja varaosat (myös moottorit), jotka on tarkoitettu toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajan kansainvälisessä liikenteessä käytettävän ilma-aluksen huoltoa tai korjausta varten;

c) osapuolen alueelle tuodut tai sieltä hankitut poltto- ja voiteluaineet ja tekniset kulutustarvikkeet, jotka on tarkoitettu käytettäväksi toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajan kansainvälisessä lentoliikenteessä liikennöivässä ilma-aluksessa maasta ulos suuntautuvalla lennolla silloinkin, kun näitä varastoja käytetään lennettäessä kyseisen alueen yllä tapahtuvalla matkaosuudella;

d) osapuolen alueelle tuodut tai sieltä hankitut, osapuolten tullilainsäädännön mukaiset painotuotteet, joita on otettu ilma-alukseen tarkoituksena käyttää niitä toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajan kansainvälisessä lentoliikenteessä liikennöivässä ilma-aluksessa maasta ulos suuntautuvalla lennolla silloinkin, kun näitä varastoja käytetään lennettäessä kyseisen alueen yllä tapahtuvalla matkaosuudella; ja

e) turvallisuus- ja turvalaitteet lentoasemilla tai rahtiterminaaleissa tapahtuvaa käyttöä varten.

services provided, provided that such equipment and supplies remain on board the aircraft.

2. There shall also be exempt, on the basis of reciprocity, from the taxes, levies, duties, fees and charges referred to in paragraph 1 of this Article, with the exception of charges based on the cost of the service provided:

(a) aircraft stores introduced into or supplied in the territory of a Contracting Party and taken on board, within reasonable limits, for use on outbound aircraft of an air carrier of the other Contracting Party engaged in international air transport, even when these stores are to be used on a part of the journey performed over the said territory;

(b) ground equipment and spare parts (including engines) introduced into the territory of a Contracting Party for the servicing, maintenance, or repair of aircraft of an air carrier of the other Contracting Party used in international air transport;

(c) fuel, lubricants and consumable technical supplies introduced into or supplied in the territory of a Contracting Party for use in an aircraft of an air carrier of the other Contracting Party engaged in international air transport, even when these supplies are to be used on a part of the journey performed over the said territory;

(d) printed matter, as provided for by the customs legislation of each Contracting Party, introduced into or supplied in the territory of one Contracting Party and taken on board for use on outbound aircraft of an air carrier of the other Contracting Party engaged in international air transport, even when these stores are to be used on a part of the journey performed over the said territory; and

(e) safety and security equipment for use at airports or cargo terminals.

3. Mahdollisista päinvastaisista määräyksistä huolimatta mikään tämän sopimuksen määräyksistä ei saa estää osapuolta määräämästä syrjimättömin perustein veroja, tulleja tai muita maksuja sen alueella toimitetulle polttoaineelle, jota käytetään sellaisen lentoliikenteen harjoittajan ilma-aluksessa, joka liikennöi kahden sen alueella sijaitsevan paikan välillä.

4. Tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja tarvikkeita ja varastoja voidaan edellyttää pidettäväksi asianmukaisten viranomaisten valvonnassa.

5. Tässä artiklassa määrättyjä vapautuksia on sovellettava myös silloin, kun osapuolen lentoliikenteen harjoittajat ovat tehneet sopimuksen toisen lentoliikenteen harjoittajan kanssa, jolle toinen osapuoli on myöntänyt vastaavat vapautukset, 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen tarvikkeiden lainaamisesta tai siirtämisestä toisen osapuolen alueella.

6. Tämän sopimuksen määräykset eivät estä kumpaakaan osapuolta määräämästä veroja, tulleja tai maksuja tavaroille, jotka on myyty muuhun tarkoitukseen kuin matkustajien kulutettavaksi ilma-aluksessa lennolla niiden alueella sijaitsevien kahden sellaisen paikan välillä, joissa lentokoneeseen nouseminen tai siitä poistuminen on sallittua.

7. Tämän sopimuksen määräykset eivät vaikuta arvonlisäveroasioihin lukuun ottamatta tuonnista kannettavaa liikevaihtoveroa. Tämä sopimus ei vaikuta jonkin jäsenvaltion ja Jordanian välillä voimassa olevien tulojen ja pääoman kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevien yleissopimusten määräyksiin.

10 artikla

Lentoasemien, laitteiden ja palvelujen käytöstä perittävät maksut

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että käyttömaksut, joita sen maksuja perivät toimivaltaiset viranomaiset tai elimet voivat määrätä toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajille

3. Notwithstanding any other provision to the contrary, nothing in this Agreement shall prevent a Contracting Party from imposing taxes, levies, duties, fees or charges on fuel supplied in its territory on a non-discriminatory basis for use in an aircraft of an air carrier that operates between two points in its territory.

4. Equipment and supplies referred to in paragraphs 1 and 2 of this Article may be required to be kept under the supervision or control of the appropriate authorities.

5. The exemptions provided by this Article shall also be available where the air carriers of one Contracting Party have contracted with another air carrier, which similarly enjoys such exemptions from the other Contracting Party, for the loan or transfer in the Territory of the other Contracting Party of the items specified in paragraphs 1 and 2.

6. Nothing in this Agreement shall prevent either Contracting Party from imposing taxes, levies, duties, fees or charges on goods sold other than for consumption on board to passengers during a sector of an air service between two points within its territory at which embarkation or disembarkation is permitted.

7. The stipulations of the present Agreement shall not affect the field of VAT, with the exception of turnover tax on imports. The provisions of the respective conventions in force between a Member State and Jordan for the avoidance of double taxation on income and on capital remain unaffected by this Agreement.

Article 10

User Charges for Airports and Aviation Facilities and Services

1. Each Contracting Party shall ensure that user charges that may be imposed by its competent charging authorities or bodies on the air carriers of the other Contracting Party

lennonvarmistus- ja lennonjohtopalvelujen käytöstä, ovat oikeantasoisia ja kohtuullisia sekä perustuvat kustannuksiin eivätkä ole perusteettoman syrjiviä. Kaikki tällaiset käyttömaksut toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajille on joka tapauksessa asetettava ehdoin, jotka eivät saa olla epäsuotuisampia kuin minkä tahansa muun lentoliikenteen harjoittajan saatavilla olevat suotuisimmat ehdot.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että käyttömaksut, joita sen maksuja perivät toimivaltaiset viranomaiset tai elimet voivat määrätä toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajille lentoasemien, ilmailun turvaamisen ja niihin liittyvien toimintojen laitteiden ja palvelujen käytöstä, ovat oikeantasoisia ja kohtuullisia eivätkä perusteettoman syrjiviä ja jakautuvat tasaisesti käyttäjäryhmien kesken. Näissä maksuissa voidaan ottaa huomioon kaikki kustannukset, joita toimivaltaisille viranomaisille tai elimille aiheutuu tarvittavien lentoasema- ja turvalaitteiden ja -palvelujen tarjoamisesta kyseisellä lentoasemalla tai kyseisessä lentoasemajärjestelmässä, mutta niiden määrä ei saa ylittää kyseisiä kustannuksia. Tällaisiin maksuihin voi sisältyä kohtuullinen tuotto poistojen jälkeen. Laitteita ja palveluja, joiden käytöstä peritään maksuja, on tarjottava tehokkaasti ja taloudellisesti. Kaikki tällaiset käyttömaksut toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajalle on joka tapauksessa asetettava ehdoin, jotka eivät saa olla epäsuotuisampia kuin minkä tahansa muun lentoliikenteen harjoittajan saatavilla olevat suotuisimmat ehdot silloin, kun maksuja asetetaan.

3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen alueella toimivat toimivaltaiset viranomaiset tai elimet neuvottelevat laitteita ja palveluja käyttävien lentoliikenteen harjoittajien ja/tai niiden edustajien kanssa, sekä varmistaa, että toimivaltaiset viranomaiset ja elimet ja lentoliikenteen harjoittajat tai niiden edustajat vaihtavat keskenään tarvittavia tietoja maksujen kohtuullisuuden määrittämiseksi tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti. Kumpikin osapuoli varmistaa, että maksuista päättävät toimivaltaiset viranomaiset tai elimet ilmoittavat

for the use of air navigation and air traffic control services shall be just, reasonable, cost-related and not unjustly discriminatory. In any event, any such user charges shall be assessed on the air carriers of the other Contracting Party on terms not less favourable than the most favourable terms available to any other air carrier.

2. Each Contracting Party shall ensure that user charges that may be imposed by its competent charging authorities or bodies on the air carriers of the other Contracting Party for the use of airport, aviation security and related facilities and services shall be just, reasonable, not unjustly discriminatory, and equitably apportioned among categories of users. These charges may reflect, but shall not exceed, the full cost to the competent charging authorities or bodies of providing the appropriate airport and aviation security facilities and services at that airport or within that airport's system. These charges may include a reasonable return on assets, after depreciation. Facilities and services for which user charges are made shall be provided on an efficient and economic basis. In any event, these charges shall be assessed on the air carriers of the other Contracting Party on terms not less favourable than the most favourable terms available to any other air carrier at the time the charges are assessed.

3. Each Contracting Party shall ensure consultations between the competent charging authorities or bodies in its territory and the air carriers or their representative bodies using the services and facilities, and shall ensure the competent charging authorities or bodies and the air carriers or their representative bodies to exchange such information as may be necessary to permit an accurate review of the reasonableness of the charges in accordance with the principles of paragraphs 1 and 2 of this article. Each Contracting Party shall ensure the competent charging authori-

käyttäjille kaikista käyttäjämaksujen muutosehdotuksista kohtuullisen hyvissä ajoin, jotta ne voivat ottaa käyttäjien mielipiteet huomioon, ennen kuin muutoksia tehdään.

4. Tämän sopimuksen 22 artiklan (Riitojen ratkaiseminen ja välimiesmenettely) mukaisissa riitojenratkaisumenettelyissä kummankaan osapuolen ei katsota rikkovan tämän artiklan määräyksiä, paitsi a) jos se jättää tutkimatta kohtuullisessa ajassa toisen osapuolen valituksen kohteena olevan maksun tai käytännön tai b) jos se jättää tällaisen tutkimuksen jälkeen ryhtymättä kaikkiin valitussaan oleviin toimenpiteisiin korjatakseen tämän artiklan määräysten vastaisen maksun tai toimenpiteen.

ties to provide users with reasonable notice of any proposal for changes in user charges to enable those authorities to consider the views expressed by the users before changes are made.

4. Neither Contracting Party shall be held, in dispute resolution procedures pursuant to Article 22 (Dispute Resolution and Arbitration) of this Agreement, to be in breach of a provision of this Article, unless (a) it fails to undertake a review of the charge or practice that is the subject of complaint by the other Contracting Party within a reasonable amount of time; or (b) following such a review it fails to take all steps within its power to remedy any charge or practice that is inconsistent with this Article.

11 artikla

Hinnoittelu

1. Osapuolet antavat lentoliikenteen harjoittajien määrittellä hintansa vapaasti ja vapaan ja oikeudenmukaisen kilpailun edellytyksillä.
2. Osapuolet eivät vaadi hintojen ilmoittamista.
3. Toimivaltaiset viranomaiset voivat olla yhteydessä toisiinsa keskustellakseen esimerkiksi, mutta ei yksinomaan, perusteettomilta, kohtuuttomilta tai syrjiviltä vaikuttavista hinnoista.

12 artikla

Tilastot

1. Kumpikin osapuoli toimittaa toiselle osapuolelle kansallisten lakien ja määräysten mukaisesti vaaditut tilastot sekä pyynnöstä muita saatavilla olevia tilastotietoja, joita voidaan kohtuudella tarvita lentoliikenteen harjoittamisen arviointiin.

Article 11

Pricing

1. The Contracting Parties shall permit prices to be freely established by the air carriers on the basis of free and fair competition.
2. The Contracting Parties shall not require prices to be filed.
3. Discussions between competent authorities may be held to discuss matters such as, but not limited to prices which may be unjust, unreasonable or discriminatory.

Article 12

Statistics

1. Each Contracting Party shall provide to the other Contracting Party statistics that are required by domestic laws and regulations, and, upon request, other available statistical information as may be reasonably required for the purpose of reviewing the operation of the air services.

2. Osapuolet tekevät tämän sopimuksen 21 artiklan (Sekakomitea) mukaisessa sekakomiteassa yhteistyötä, jolla helpotetaan niiden välistä tilastotietojen vaihtoa tämän sopimuksen mukaisten lentoliikennepalvelujen kehityksen seuraamiseksi.

2. The Contracting Parties shall cooperate in the framework of the Joint Committee under Article 21 (The Joint Committee) of this Agreement to facilitate the exchange of statistical information between them for the purpose of monitoring the development of air services under this Agreement.

II OSASTO

SÄÄNTELY-YHTEISTYÖ

13 artikla

Lentoturvallisuus

1. Osapuolet varmistavat, että niiden lainsäädäntö takaa vähintään liitteessä III olevassa A osassa tarkoitettujen vaatimusten täytymisen jäljempänä vahvistetuin edellytyksin.

2. Osapuolet varmistavat, että sellaisille osapuolen rekisteröimille ilma-aluksille, joiden osalta epäillään, että ne eivät ole yleissopimuksen mukaisesti vahvistettujen kansainvälisten lentoturvallisuusmääräysten mukaisia, ja jotka laskeutuvat toisen osapuolen alueella oleville kansainvälisen lentoliikenteen käytössä oleville lentoasemille, suoritetaan tämän toisen osapuolen toimivaltaisten viranomaisten toimesta asematasotarkastuksia sekä sisällä aluksessa että sen ulkopuolella aluksen ja sen miehistön asiakirjojen asianmukaisuuden varmistamiseksi ja ilma-aluksen ja sen laitteiston silmämääräisesti havaittavan kunnan toteamiseksi.

3. Kumpi tahansa osapuoli voi milloin tahansa pyytää neuvonpitoa toisen osapuolen soveltamista turvallisuusmääräyksistä.

4. Osapuolen toimivaltaiset viranomaiset voivat toteuttaa viipymättä aiheellisia toimenpiteitä havaitessaan, että ilma-alus, tuote tai toiminta

a) ei ole yleissopimuksen mukaisesti vahvistettujen vähimmäisvaatimusten, tämän sopimuksen liitteessä III olevassa A osassa tarkoitetun lainsäädännön tai tämän artiklan 1

TITLE II

REGULATORY COOPERATION

7

Article 13

Aviation safety

1. The Contracting Parties shall ensure that their legislation delivers, at a minimum, the standards specified in Part A of Annex III, under the conditions set out hereafter.

2. The Contracting Parties shall ensure that aircraft registered in one Contracting Party suspected of non-compliance with international aviation safety standards established pursuant to the Convention landing at airports open to international air traffic in the territory of the other Contracting Party shall be subject to ramp inspections by the competent authorities of that other Contracting Party, on board and around the aircraft to check both the validity of the aircraft documents and those of its crew and the apparent condition of the aircraft and its equipment.

3. Either Contracting Party may request consultations at any time concerning the safety standards maintained by the other Contracting Party.

4. Either competent authorities of a Contracting Party may take all appropriate and immediate measures whenever they ascertain that an aircraft, a product or an operation may:

(a) fail to satisfy the minimum standards established pursuant to the Convention, the legislation specified in Part A of Annex III, or the equivalent Jordanian Legislation compli-

kohdan mukaisen Jordanian vastaavan lainsäädännön mukainen, riippuen siitä, mitä niistä sovelletaan; tai

b) herättää 2 kohdassa tarkoitettussa tarkastuksessa tehtyjen huomioiden perusteella vakavia epäilyjä siitä, että ilma-alus tai sen toiminta eivät ole yleissopimuksen mukaisesti vahvistettujen vähimmäisvaatimusten, tämän sopimuksen liitteessä III olevassa A osassa tarkoitetun lainsäädännön tai tämän artiklan 1 kohdan mukaisen Jordanian vastaavan lainsäädännön mukaisia, riippuen siitä, mitä niistä sovelletaan; tai

c) herättää vakavia epäilyjä siitä, että yleissopimuksen mukaisesti vahvistettuja vähimmäisvaatimuksia, tämän sopimuksen liitteessä III olevassa A osassa tarkoitettua lainsäädäntöä tai tämän artiklan 1 kohdan mukaista Jordanian vastaavaa lainsäädäntöä, riippuen siitä, mitä niistä sovelletaan, ei noudateta tai valvota tehokkaasti.

5. Jos osapuolen toimivaltaiset viranomaiset toteuttavat 4 kohdan mukaisia toimenpiteitä, niiden on viipymättä ilmoitettava siitä toisen osapuolen toimivaltaisille viranomaisille ja esitettävä perustelut näille toimille.

6. Jos 4 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä jatketaan siitä huolimatta, että ne eivät ole enää perusteltuja, kumpi tahansa osapuoli voi saattaa asian sekakomitean käsiteltäväksi.

14 artikla

Ilmailun turvaaminen

1. Osapuolet varmistavat, että niiden lainsäädäntö takaa vähintään tämän sopimuksen liitteessä III olevassa B osassa tarkoitettujen vaatimusten täyttymisen jäljempänä vahvistetuilla edellytyksillä.

2. Koska siviili-ilma-alusten, niiden matkustajien ja miehistön turvallisuuden varmistaminen on kansainvälisten lentoliikennepalvelujen tarjoamisen ehdoton edellytys, osapuolet vahvistavat toisiaan koskevat velvoit-

ant with paragraph 1 of this Article, whichever is applicable;

(b) give rise to serious concerns — established through an inspection referred to in paragraph 2 — that an aircraft or the operation of an aircraft does not comply with the minimum standards established pursuant to the Convention, the legislation specified in Part A of Annex III, or the equivalent Jordanian Legislation compliant with paragraph 1 of this Article, whichever is applicable; or

(c) give rise to serious concerns that there is a lack of effective maintenance and administration of minimum standards established pursuant to the Convention, the legislation specified in Part A of Annex III, or the equivalent Jordanian Legislation compliant with paragraph 1 of this Article, whichever is applicable.

5. Where the competent authorities of one Contracting Party take action under paragraph 4, they shall promptly inform the competent authorities of the other Contracting Party of taking such action, providing reasons for its action.

6. Where measures taken in application of paragraph 4 are not discontinued even though the basis for taking them has ceased to exist, either Contracting Party may refer the matter to the Joint Committee.

Article 14

Aviation Security

1. The Contracting Parties shall ensure that their legislation delivers, at a minimum, the standards specified in Part B of Annex III to this Agreement, under the conditions set out hereafter.

2. The assurance of safety for civil aircraft, their passengers and crew being a fundamental pre-condition for the operation of international air services, the Contracting Parties reaffirm their obligations to each other to pro-

teensa, joiden mukaan ne turvaavat siviili-ilmailun laittomilta teoilta, ja erityisesti velvoitteensa, jotka perustuvat yleissopimukseen, Tokiossa 14 päivänä syyskuuta 1963 allekirjoitettuun rikoksia ja eräitä muita tekoja ilma-aluksissa koskevaan yleissopimukseen, Haagissa 16 päivänä joulukuuta 1970 allekirjoitettuun ilma-alusten laittoman haltuunoton ehkäisemistä koskevaan yleissopimukseen, Montrealissa 23 päivänä syyskuuta 1971 allekirjoitettuun siviili-ilmailun turvallisuuteen kohdistuvien laittomien tekojen ehkäisemistä koskevaan yleissopimukseen, Montrealissa 24 päivänä helmikuuta 1988 allekirjoitettuun kansainväliseen siviili-ilmailuun käytettävillä lentoasemilla tapahtuvien laittomien väkivalta- ja räjähdyskatojen ehkäisemistä koskevaan lisäpöytäkirjaan ja Montrealissa 1 päivänä maaliskuuta 1991 allekirjoitettuun yleissopimukseen muovailtavien räjähteiden merkitsemisestä tunnistamista varten, siltä osin kuin molemmat osapuolet ovat näiden yleissopimusten osapuolia, sekä kaikkiin muihin siviili-ilmailun turvaamista koskeviin yleissopimuksiin ja pöytäkirjoihin, joiden osapuolia molemmat osapuolet ovat.

3. Osapuolet antavat pyynnöstä toisilleen kaikkea tarvittavaa apua siviili-ilma-alusten laittoman haltuunoton ja muiden sellaisten laittomien tekojen ehkäisemiseksi, jotka vaarantavat tällaisten ilma-alusten, niiden matkustajien ja miehistön, lentoasemien ja lennonvarmistuspalvelujen turvallisuuden, sekä kaikkien muiden siviili-ilmailun turvaamiseen kohdistuvien uhkien torjumiseksi.

4. Osapuolet toimivat keskinäisissä suhteissaan ilmailun turvaamista koskevien Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön (ICAO) vahvistamien ja Chicagon yleissopimuksen liitteiksi otettujen standardien ja, siinä määrin kuin osapuolet niitä soveltavat, suositeltujen menettelytapojen mukaisesti, siltä osin kuin näitä ilmailun turvaamista koskevia määräyksiä voidaan soveltaa osapuoliin. Osapuolet vaativat, että niiden rekisterissä olevien ilma-alusten käyttäjät sekä sellaiset käyttäjät, joiden päätoimipaikka tai vakinainen kotipaikka on niiden alueella, ja niiden alueella olevien lentoasemien pitäjät toimivat kyseisten ilmailun turvaamista koskevien määräysten mu-

vide for the security of civil aviation against acts of unlawful interference, and in particular their obligations under the Chicago Convention, the Convention on Offences and Certain Other Acts Committed on Board Aircraft, signed at Tokyo on 14 September 1963, the Convention for the Suppression of Unlawful Seizure of Aircraft, signed at The Hague on 16 December 1970, the Convention for the Suppression of Unlawful Acts against the Safety of Civil Aviation, signed at Montreal on 23 September 1971, the Protocol for the Suppression of Unlawful Acts of Violence at Airports Serving International Civil Aviation, signed at Montreal on 24 February 1988 and the Convention on the marking of plastic explosives for purpose of detection signed at Montreal on 1 March 1991, insofar as both Contracting Parties are parties to these conventions, as well as all other conventions and protocols relating to civil aviation security of which both Contracting Parties are parties.

3. The Contracting Parties shall provide upon request all necessary assistance to each other to prevent acts of unlawful seizure of civil aircraft and other unlawful acts against the safety of such aircraft, their passengers and crew, airports and air navigation facilities, and any other threat to the security of civil aviation.

4. The Contracting Parties shall, in their mutual relations, act in conformity with the aviation security Standards and, so far as they are applied by them, the Recommended Practices established by the International Civil Aviation Organisation (ICAO) and designated as Annexes to the Chicago Convention, to the extent that such security provisions are applicable to the Contracting Parties. Both Contracting Parties shall require that operators of aircraft of their registry, operators who have their principal place of business or permanent residence in their territory, and the operators of airports in their territory, act in conformity with such aviation

kaisesti.

5. Osapuolet varmistavat, että niiden alueella toteutetaan tehokkaita toimenpiteitä ilma-alusten suojaamiseksi sekä matkustajien ja heidän käsimatkatavaroidensa tarkastamiseksi ja asiaankuuluvien tarkastusten suorittamiseksi miehistölle, rahdille (ruumassa kuljetettavat matkatavarat mukaan lukien) ja ilma-aluksen varastoille ennen ilma-alukseen nousamista tai sen kuormaamista sekä näiden tapahtumien aikana ja että kyseisiä toimenpiteitä mukautetaan lisääntyneisiin uikiin vastaamiseksi. Osapuolet suostuvat siihen, että niiden lentoliikenteen harjoittajien voidaan edellyttää noudattavan 4 kohdassa tarkoitettuja toisen osapuolen soveltamia ilmailun turvaamista koskevia määräyksiä ilma-aluksen saapuessa kyseisen toisen osapuolen alueelle, ollessa siellä tai lähtiessä sieltä.

6. Kumpikin osapuoli myös reagoi myönteisesti kaikkiin toisen osapuolen pyyntöihin, jotka koskevat erityisen uhan torjumiseen liittyviä kohtuullisia erityisturvatoimia. Kumpikin osapuoli ilmoittaa etukäteen toiselle osapuolelle kaikista erityisturvatoimista, joita se aikoo ottaa käyttöön ja joilla voi olla merkittävä taloudellinen tai toiminnallinen vaikutus tämän sopimuksen mukaisiin lentoliikennepalveluihin, jollei tämä ole hätätilanteesta johtuen mahdotonta. Kumpi tahansa osapuoli voi pyytää sekakomiteaa kokoon-tumaan tämän sopimuksen 21 artiklan (Sekakomitea) mukaisesti keskustelemaan tällaisista turvatoimista.

7. Kun siviili-ilma-alukseen kohdistuu tai sitä uhkaa laiton haltuunotto taikka ilma-aluksen turvallisuuteen, sen matkustajiin tai miehistöön, lentoasemiin tai lennonvarmistuslaitteisiin kohdistuu tai niitä uhkaa muu laiton teko, osapuolet auttavat toisiaan helpottamalla tiedonvälitystä ja toteuttamalla muita asianmukaisia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on nopeasti ja turvallisesti lopettaa tällainen teko tai sen uhka.

8. Kumpikin osapuoli toteuttaa kaikki toteuttamiskelpoisina pitämänsä toimenpiteet varmistaakseen, että ilma-alus, joka otettu laittomasti haltuun tai joutunut jonkin muun

security provisions.

5. Each Contracting Party shall ensure that effective measures are taken within its territory to protect aircraft, to screen passengers and their carry-on items, and to carry out appropriate checks on crew, cargo (including hold baggage) and aircraft stores prior to and during boarding or loading and that those measures are adjusted to meet increases in the threat. Each Contracting Party agrees that their air carriers may be required to observe the aviation security provisions referred to in paragraph 4 required by the other Contracting Party, for entrance into, departure from, or while within, the territory of that other Contracting Party.

6. Each Contracting Party shall also act favourably upon any request from the other Contracting Party for reasonable special security measures to meet a particular threat. Except in case of emergency, each Contracting Party will inform the other Contracting Party in advance of any special security measures it intends to introduce which could have a significant financial or operational impact on the air transport services provided under this Agreement. Either Contracting Party may request a meeting of the Joint Committee to discuss such security measures, as provided for in Article 21 (The Joint Committee) of this Agreement.

7. When an incident or threat of an incident of unlawful seizure of civil aircraft or other unlawful acts against the safety of such aircraft, their passengers and crew, airports or air navigation facilities occurs, the Contracting Parties shall assist each other by facilitating communications and other appropriate measures intended to terminate rapidly and safely such incident or threat thereof.

8. Each Contracting Party shall take all measures it finds practicable to ensure that an aircraft subjected to an act of unlawful seizure or other acts of unlawful interference

laittoman teon kohteeksi ja on maassa osapuolen alueella, pidetään maassa, paitsi jos sen lähdön salliminen on välttämätöntä ihmishenkien suojelemiseksi. Tällaisista toimenpiteistä on päätettävä yhteisten neuvottelujen pohjalta aina kun se on mahdollista.

9. Kun osapuolella on perusteltua syytä uskoa, että toinen osapuoli on poikennut tässä artiklassa vahvistetuista ilmailun turvaamista koskevista määräyksistä, kyseinen osapuoli voi pyytää viipymättä neuvotteluja toisen osapuolen kanssa.

10. Sanotun rajoittamatta tämän sopimuksen 4 artiklan (Lupien epääminen, peruuttaminen kokonaan tai tilapäisesti tai rajoittaminen) soveltamista, todetaan, että ellei tyydyttävään sopimukseen päästä viidentoista (15) päivän kuluessa tällaisen pyynnön esittämisestä, osapuolella on oikeus kieltäytyä myöntämästä toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajan tai harjoittajien liikennöintilupia, peruuttaa ne, rajoittaa niiden soveltamista tai asettaa niille ehtoja.

11. Välittömän ja poikkeuslaatuksen vaaratilanteen uhatessa osapuoli voi toteuttaa tilapäisiä toimenpiteitä, jo ennen kuin viisitoista (15) päivää on kulunut.

12. Kaikkien tämän artiklan 10 kohdan nojalla sovellettavien toimenpiteiden toteuttaminen on keskeytettävä, kun toinen osapuoli noudattaa täysimääräisesti tämän artiklan määräyksiä.

15 artikla

Ilmaliikenteen hallinta

1. Osapuolet varmistavat, että niiden lainsäädäntö takaa tämän sopimuksen liitteessä III olevassa C osassa tarkoitettujen vaatimusten täyttymisen jäljempänä määrätyn edellytyksin.

2. Osapuolet sitoutuvat tekemään mahdollisimman tiivistä yhteistyötä ilmaliikenteen hallinnan alalla yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan laajentamiseksi Jordanian alueelle, jotta Euroopassa voidaan parantaa nykyistä

which is on the ground in its territory is detained on the ground unless its departure is necessitated by the overriding duty to protect human life. Wherever practicable, such measures shall be taken on the basis of mutual consultations.

9. When a Contracting Party has reasonable grounds to believe that the other Contracting Party has departed from the aviation security provisions of this Article, that Contracting Party may request immediate consultations with the other Contracting Party.

10. Without prejudice to Article 4 (Refusal, Revocation, Suspension, Limitation of Authorisations) of this Agreement, failure to reach a satisfactory agreement within fifteen (15) days from the date of such request shall constitute grounds to withhold, revoke, limit or impose conditions on the operating authorisation of one or more air carriers of such other Contracting Party.

11. When required by an immediate and extraordinary threat, a Contracting Party may take interim action prior to the expiry of fifteen (15) days.

12. Any action taken in accordance with the paragraph 10 of this Article shall be discontinued upon compliance by the other Contracting Party with the provisions of this Article.

Article 15

Air traffic management

1. The Contracting Parties shall ensure that their legislation delivers the standards specified in Part C of Annex III to this Agreement, under the conditions set out hereafter.

2. The Contracting Parties commit themselves to the highest degree of cooperation in the field of air traffic management with a view to extending the Single European Sky to Jordan in order to enhance current safety

turvallisuustasoa ja ilmaliikenteen yleistä tehokkuustasoa, optimoida kapasiteetin käyttö ja minimoida viivästyksset. Tätä varten varmistetaan Jordanian asianmukainen osallistuminen yhtenäisen ilmatilan komitean työskentelyyn. Sekakomitea vastaa yhteistyön seurannasta ja helpottamisesta ilmaliikenteen hallinnan alalla.

3. Helpottaakseen yhtenäistä eurooppalaista ilmatilaa koskevan lainsäädännön soveltamista alueellaan

a) Jordania toteuttaa tarvittavat toimenpiteet ilmaliikenteen hallintaan liittyvien institutionaalisten rakenteidensa mukauttamiseksi yhtenäiseen eurooppalaiseen ilmatilaan, erityisesti perustamalla tarvittavat kansalliset valvontaelimet, joiden on oltava vähintään toiminnallisesti riippumattomia ilmaliikenteen hallintapalvelujen tarjoajista, ja

b) Euroopan unioni ottaa Jordanian mukaan soveltuviin yhtenäiseen eurooppalaiseen ilmatilaan liittyviin lennonvarmistuspalveluja, ilmatilaa ja yhteentoimivuutta koskeviin toiminnallisiin aloitteisiin, erityisesti huomioiden aikaisessa vaiheessa Jordanian toimet toiminnallisten ilmatilan lohkojen perustamiseksi tai koordinoimalla SESAR-hanketta asiaankuuluvalla tavalla.

16 artikla

Ympäristö

1. Osapuolet tunnustavat, että ympäristönsuojelu on tärkeä osatekijä kehitettäessä kansainvälistä ilmailupolitiikkaa ja pantaessa sitä täytäntöön.

2. Osapuolet toteavat, että on tärkeää toimia yhdessä ja tarkastella monenvälisissä keskusteluissa ilmailun vaikutuksia ympäristöön ja talouteen sekä varmistaa, että mahdolliset lieventävät toimenpiteet ovat täysin yhdenmukaisia tämän sopimuksen tavoitteiden kanssa.

3. Tämän sopimuksen määräysten ei katsota rajoittavan osapuolen toimivaltaisten viranomaisten valtuuksia toteuttaa kaikki suveree-

standards and overall efficiency for general air traffic standards in Europe, to optimise capacities and to minimise delays. To this purpose, an appropriate participation of Jordan to the single sky committee shall be ensured. The Joint Committee shall be responsible for monitoring and facilitating cooperation in the field of air traffic management.

3. With a view to facilitating the application of the Single European Sky legislation in their territories:

(a) Jordan shall take the necessary measures to adjust their air traffic management institutional structures to the Single European Sky, in particular by establishing pertinent national supervisory bodies at least functionally independent of air navigation service providers; and

(b) The European Union shall associate Jordan with relevant operational initiatives in the fields of air navigation services, airspace and interoperability that stem from the Single European Sky, in particular through the early involvement of Jordan's efforts to establish functional airspace blocks, or through appropriate coordination on SESAR.

Article 16

Environment

1. The Contracting Parties recognise the importance of protecting the environment when developing and implementing international aviation policy.

2. The Contracting Parties recognise the importance of working together, and within the framework of multilateral discussions, to consider the effects of aviation on the environment and the economy, and to ensure that any mitigating measures are fully consistent with the objectives of this Agreement.

3. Nothing in this Agreement shall be construed to limit the authority of the competent authorities of a Contracting Party to take all

niin lainkäyttövaltaansa kuuluvat aiheelliset toimenpiteet lentoliikenteen ympäristövaikutusten ehkäisemiseksi tai niiden käsittelemiseksi muulla tavoin, edellyttäen, että nämä toimenpiteet ovat täysin osapuolten kansainväliseen oikeuteen perustuvien oikeuksien ja velvollisuuksien mukaisia ja niitä sovelletaan kansallisuudesta riippumatta.

4. Osapuolet varmistavat, että niiden lainsäädäntö takaa tämän sopimuksen liitteessä III olevassa D osassa tarkoitettujen vaatimusten täyttymisen.

17 artikla

Kuluttajansuoja

Osapuolet varmistavat, että niiden lainsäädäntö takaa tämän sopimuksen liitteessä III olevassa E osassa tarkoitettujen lentoliikennettä koskevien vaatimusten täyttymisen.

18 artikla

Tietokonepohjaiset paikanvarausjärjestelmät

Osapuolet varmistavat, että niiden lainsäädäntö takaa tämän sopimuksen liitteessä III olevassa F osassa tarkoitettujen vaatimusten täyttymisen.

19 artikla

Sosiaaliset näkökohdat

Osapuolet varmistavat, että niiden lainsäädäntö takaa tämän sopimuksen liitteessä III olevassa G osassa tarkoitettujen lentoliikennettä koskevien vaatimusten täyttymisen.

III OSASTO

INSTITUTIONAALISET JÄRJESTELYT

20 artikla

Tulkinta ja soveltaminen

1. Osapuolet toteuttavat kaikki aiheelliset yleiset ja erityiset toimenpiteet varmistaak-

appropriate measures within its sovereign jurisdiction to prevent or otherwise address the environmental impacts of air transport provided that such measures are fully consistent with their rights and obligations under international law and are applied without distinction as to nationality.

4. The Contracting Parties shall ensure that their legislation delivers the standards specified in Part D of Annex III to this Agreement.

Article 17

Consumer protection

The Contracting Parties shall ensure that their legislation delivers the standards relating to air transport specified in Part E of Annex III to this Agreement.

Article 18

Computer reservation systems

The Contracting Parties shall ensure that their legislation delivers the standards specified in Part F of Annex III to this Agreement.

Article 19

Social aspects

The Contracting Parties shall ensure that their legislation delivers the standards relating to air transport specified in Part G of Annex III to this Agreement.

TITLE III

INSTITUTIONAL PROVISIONS

Article 20

Interpretation and enforcement

1. The Contracting Parties shall take all appropriate measures, whether general or par-

seen tästä sopimuksesta johtuvien velvoitteiden täyttämisen ja pidättäytyvät toimenpiteistä, jotka voisivat vaarantaa tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamisen.

2. Osapuolet ovat omalla alueellaan vastuussa tämän sopimuksen ja erityisesti sen liitteessä III tarkoitettujen vaatimusten täyttymisen takaavan lainsäädännön asianmukaisesta täytäntöönpanosta.

3. Kumpikin osapuoli antaa toiselle osapuolelle kaikki tarvittavat tiedot ja kaiken tarvittavan avun, jos kyseinen toinen osapuoli suorittaa määräysten mahdollista rikkomista koskevaa tutkintaa sille tämän sopimuksen nojalla kuuluvan toimivallan mukaisesti.

4. Aina kun osapuolet toimivat niille tämän sopimuksen nojalla kuuluvan toimivallan mukaisesti asioissa, jotka koskevat toisen osapuolen etua ja sen viranomaisia tai yrityksiä, tämän toisen osapuolen toimivaltaisille viranomaisille tiedotetaan asiasta ja niille annetaan mahdollisuus esittää huomautuksia ennen lopullisen päätöksen tekemistä.

21 artikla

Sekakomitea

1. Perustetaan osapuolten edustajista koostuva sekakomitea, jäljempänä 'sekakomitea', joka vastaa tämän sopimuksen hallinnoinnista ja huolehtii sen asianmukaisesta täytäntöönpanosta. Tässä tarkoituksessa se antaa suosituksia ja tekee päätöksiä tämän sopimuksen määräysten mukaisissa tapauksissa.

2. Sekakomitean päätökset hyväksytään yksimielisesti, ja ne sitovat molempia osapuolia. Osapuolet panevat päätökset täytäntöön omien sääntöjensä mukaisesti.

3. Sekakomitea vahvistaa päätöksellä oman työjärjestyksensä.

particular, to ensure fulfilment of the obligations arising out of this Agreement and shall refrain from any measures which would jeopardise attainment of the objectives of this Agreement.

2. Each Contracting Party shall be responsible, in its own territory, for the proper enforcement of this Agreement and in particular the legislation that delivers the standards specified in Annex III to this Agreement.

3. Each Contracting Party shall give the other Contracting Party all necessary information and assistance in the case of investigations on possible infringements which that other Contracting Party carries out under its respective competences as provided in this Agreement.

4. Whenever the Contracting Parties act under the powers granted to them by this Agreement on matters which are of interest to the other Contracting Party and which concern the authorities or undertakings of the other Contracting Party, the competent authorities of the other Contracting Party shall be fully informed and given the opportunity to comment before a final decision is taken.

Article 21

The Joint Committee

1. A committee composed of representatives of the Contracting Parties (hereinafter referred to as the Joint Committee) is hereby established, which shall be responsible for the administration of this Agreement and shall ensure its proper implementation. For this purpose, it shall make recommendations and take decisions in the cases provided for in this Agreement.

2. The decisions of the Joint Committee shall be adopted by consensus and shall be binding upon the Contracting Parties. They will be put into effect by the Contracting Parties in accordance with their own rules.

3. The Joint Committee shall adopt, by a decision, its rules of procedure.

4. Sekakomitea kokoontuu tarpeen mukaan. Kumpi tahansa osapuoli voi pyytää kokouksen koollekutsumista.

5. Osapuoli voi myös pyytää sekakomitean koollekutsumista tämän sopimuksen tulkin-taan tai soveltamiseen liittyvien kysymysten ratkaisemiseksi. Tällainen kokous on järjes-tettävä mahdollisimman pian, mutta viimeis-tään kahden kuukauden kuluttua pyynnön esittämisestä, elleivät osapuolet toisin sovi.

6. Tämän sopimuksen moitteettoman täy-täntöönpanon varmistamiseksi osapuolet vaihtavat tietoja ja neuvottelevat kumman ta-hansa osapuolen pyynnöstä sekakomiteassa.

7. Jos jompikumpi osapuoli katsoo, että toi-nen osapuoli ei ole pannut sekakomitean pää-töstä asianmukaisesti täytäntöön, ensin mai-nittu voi pyytää, että asiaa käsitellään seka-komiteassa. Jos sekakomitea ei pääse asiassa ratkaisuun kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asia on annettu sen käsiteltäväksi, pyyn-nön esittänyt osapuoli voi toteuttaa tämän sopimuksen 23 artiklan (Suojatoimenpiteet) mukaisia suojatoimenpiteitä.

8. Sekakomitean päätöksissä mainitaan päi-vämäärä, johon mennessä osapuolten on pan-tava ne täytäntöön, sekä muut taloudellisille toimijoille mahdollisesti merkitykselliset tie-dot.

9. Jos sekakomitea ei tee päätöstä asiasta kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun asia on annettu sen käsiteltäväksi, osapuolet voivat toteuttaa tämän sopimuksen 23 artiklan (Suo-jatoimenpiteet) mukaisesti tilapäisiä suoja-toimenpiteitä, sanotun kuitenkaan rajoitta-matta 2 kohdan soveltamista.

10. Sekakomiteassa käsitellään kysymyksiä, jotka liittyvät osapuolten lentoliikenteen har-joittajien osake-enemmistön hallintaan vai-kuttaviin kahdenvälisiin investointeihin tai muutoksiin osapuolten lentoliikenteen har-joittajien tosiasiallisessa määräysvallassa.

4. The Joint Committee shall meet as and when necessary. Either Contracting Party may request the convening of a meeting.

5. A Contracting Party may also request a meeting of the Joint Committee to seek to re-solve any question relating to the interpreta-tion or application of this Agreement. Such a meeting shall begin at the earliest possible date, but not later than two months from the date of receipt of the request, unless other-wise agreed by the Contracting Parties.

6. For the purpose of the proper implemen-tation of this Agreement, the Contracting Parties shall exchange information and, at the request of either Contracting Party, shall hold consultations within the Joint Committee.

7. If, in the view of one of the Contracting Parties, a decision of the Joint Committee is not properly implemented by the other Con-tracting Party, the former may request that the issue be discussed by the Joint Commit-tee. If the Joint Committee cannot solve the issue within two months of its referral, the requesting Contracting Party may take ap-propriate safeguard measures under Article 23 (Safeguard Measures) of this Agreement.

8. The decisions of the Joint Committee shall state the date of its implementation in the Contracting Parties and any other infor-mation likely to concern economic operators.

9. Without prejudice to paragraph 2, if the Joint Committee does not take a decision on an issue which has been referred to it within six months of the date of referral, the Con-tracting Parties may take appropriate tempo-rary safeguard measures under Article 23 (Safeguard Measures) of this Agreement.

10. The Joint Committee shall examine questions relating to bilateral investments of majority participation, or changes in the ef-fective control of air carriers of the Contract-ing Parties.

11. Sekakomitea kehittää myös yhteistyötä

a) edistämällä asiantuntijatasen tietojenvaihtoa uusista lainsäädäntöaloitteista ja lainsäädännön kehittymisestä, mukaan lukien ilmailun turvaaminen, lentoturvallisuus, ympäristö, ilmailun infrastruktuuri (myös lähtö- ja saapumisajat), kilpailuympäristö sekä kuluttajansuoja;

b) selvittämällä säännöllisesti tämän sopimuksen täytäntöönpanon aiheuttamia sosiaalisia vaikutuksia erityisesti työllisyyteen ja kehittämällä asianmukaisia toimintamalleja perusteltuihin huolenaiheisiin;

c) käsittelemällä tämän sopimuksen mahdollisia kehittämiskohteita, mukaan lukien sopimuksen muutoksia koskevat suositukset; ja

d) sopimalla yksimielisesti menettelyjä koskevista ehdotuksista, toimintatavoista tai asiakirjoista, jotka liittyvät suoraan tämän sopimuksen toteutumiseen.

12. Osapuolten yhteisenä tavoitteena on maksimoida kuluttajille, lentoliikenteen harjoittajille, työntekijöille ja yhteisöille aiheutuvat hyödyt ulottamalla tämä sopimus koskemaan kolmansia maita. Tätä varten sekakomitea laatii ehdotuksen edellytyksistä ja menettelyistä, mukaan lukien tämän sopimuksen tarvittavat muutokset, jotka olisivat tarpeen kolmansien maiden sopimukseen liittymistä varten.

22 artikla

Riitojen ratkaiseminen ja välimiesmenettely

1. Jompikumpi osapuoli voi pyytää assosiaatiosopimuksen mukaisesti perustettua assosiaationeuvostoa käsittelemään tämän sopimuksen soveltamista tai tulkintaa koskevaa riitaa, jota ei ole ratkaistu tämän sopimuksen 21 artiklan (Sekakomitea) mukaisesti.

2. Assosiaatiosopimuksen mukaisesti perustettu assosiaationeuvosto voi ratkaista riidan

11. The Joint Committee shall also develop cooperation by:

(a) fostering expert-level exchanges on new legislative or regulatory initiatives and developments, including in the fields of security, safety, the environment, aviation infrastructure (including slots), competitive environment and consumer protection;

(b) regularly examining the social effects of this Agreement as it is implemented, notably in the area of employment and developing appropriate responses to concerns found to be legitimate;

(c) considering potential areas for the further development of this Agreement, including the recommendation of amendments to this Agreement; and

(d) agreeing, on the basis of consensus, proposals, approaches or documents of a procedural nature directly related to the functioning of this Agreement.

12. The Contracting Parties share the goal of maximising the benefits for consumers, airlines, labour, and communities by extending this Agreement to include third countries. To this end, the Joint Committee shall work to develop a proposal regarding the conditions and procedures, including any necessary amendments to this Agreement, that would be required for third countries to accede to this Agreement.

Article 22

Dispute Resolution and Arbitration

1. Either Contracting Party may request the Association Council established under the Association Agreement to examine any dispute relating to the application or interpretation of this Agreement, having not been resolved in accordance with Article 21 (The Joint Committee) of this Agreement.

2. The Association Council established under the Association Agreement may settle the

päätöksellään.

3. Osapuolet toteuttavat tarvittavat toimenpiteet 2 kohdassa tarkoitetun päätöksen täytäntöönpanemiseksi.

4. Jos osapuolet eivät kykene ratkaisemaan riitaa joko sekakomiteassa tai 2 kohdan mukaisesti, se annetaan jommankumman osapuolen pyynnöstä kolmijäsenisen välimiespaneelin käsiteltäväksi seuraavien menettelyjen mukaisesti:

a) kumpikin osapuoli nimeää välimiehen kuudenkymmenen (60) päivän kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut ilmoituksen välimiesmenettelyä koskevasta pyynnöstä, jonka toinen osapuoli on lähettänyt diplomaattiteitse; näiden kahden välimiehen olisi nimettävä kolmas välimies seuraavien kuudenkymmenen (60) päivän kuluessa. Jos toinen osapuolistista ei ole nimennyt välimiestä sovitun ajan kuluessa tai jos kolmatta välimiestä ei nimetä sovitun ajan kuluessa, jompikumpi osapuoli voi pyytää ICAOn neuvoston puheenjohtajaa nimeämään tarpeen mukaan joko välimiehen tai välimiehet;

b) edellä olevan a alakohdan mukaisesti nimetyn kolmannen välimiehen olisi oltava kolmannen valtion kansalainen ja toimittava välimiespaneelin puheenjohtajana;

c) välimiespaneeli sopii omasta työjärjestyksestään; ja

d) ellei välimiespaneelin lopullisesta päätöksestä muuta johdu, välimiesmenettelyyn liittyvät kustannukset jaetaan tasapuolisesti osapuolten kesken.

5. Ennen kuin välimiespaneelin lopullinen päätös on tehty, paneeli voi osapuolen pyynnöstä määrätä toisen osapuolen panemaan täytäntöön väliaikaisia korjaavia toimenpiteitä.

6. Kaikki välimiespaneelin väliaikaiset ja lopulliset päätökset ovat osapuolia sitovia.

dispute by means of a decision.

3. The Contracting Parties shall take the necessary measures to implement the decision referred to in paragraph 2.

4. Should the Contracting Parties be unable to settle the dispute through the Joint Committee or in accordance with paragraph 2, the dispute shall, at the request of either Contracting Party, be submitted to an arbitration panel of three arbitrators in accordance with the procedure laid down hereafter:

(a) each Contracting Party shall appoint an arbitrator within sixty (60) days from the date of reception of the notification for the request for arbitration by the arbitration panel addressed by the other Contracting Party through diplomatic channels; the third arbitrator should be appointed by the other two arbitrators within sixty (60) additional days. If one of the Contracting Parties has not appointed an arbitrator within the agreed period, or if the third arbitrator is not appointed within the agreed period, each Contracting Party may request the President of the Council of the ICAO to appoint an arbitrator or arbitrators, whichever is applicable;

(b) the third arbitrator appointed under the terms of paragraph a) above should be a national of a third State and shall act as a President of the arbitration panel;

(c) the arbitration panel shall agree its rules of procedure; and

(d) subject to the final decision of the arbitration panel, the initial expenses of the arbitration shall be shared equally by the Contracting Parties.

5. At the request of a Contracting Party and pending the final decision of the arbitration panel, the arbitration panel may order the other Contracting Party to implement interim relief measures.

6. Any provisional decision or final decision of the arbitration panel shall be binding upon the Contracting Parties.

7. Jos osapuoli ei noudata välimiespaneelin tämän artiklan mukaisesti tekemää päätöstä kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa mainitun päätöksen tiedoksiantamisesta, toinen osapuoli voi kyseisen laiminlyönnin koko keston ajaksi peruuttaa kokonaan tai tilapäisesti tämän sopimuksen nojalla sopimusta rikkovalle osapuolelle myönnettyt edut tai rajoittaa niitä.

7. If one of the Contracting Parties does not act in conformity with a decision of the arbitration panel taken under the terms of this Article within thirty (30) days from the notification of the aforementioned decision, the other Contracting Party may, for as long as this failure endures, limit, suspend or revoke the rights or privileges which it had granted under the terms of this Agreement from the Contracting Party at fault.

23 artikla

Article 23

Suojatoimenpiteet

Safeguard measures

1. Osapuolet toteuttavat kaikki tarvittavat yleiset tai erityiset toimenpiteet tästä sopimuksesta johtuvien velvollisuuksiensa täyttämiseksi. Ne huolehtivat siitä, että tässä sopimuksessa määrätyt tavoitteet saavutetaan.
2. Jos jompikumpi osapuoli katsoo, että toinen osapuoli on jättänyt täyttämättä tämän sopimuksen mukaisen velvoitteensa, se voi toteuttaa tarkoituksenmukaisia toimenpiteitä. Suojatoimenpiteiden soveltamisala ja kesto on rajoitettava siihen, mikä on ehdottomasti tarpeen tilanteen korjaamiseksi tai tämän sopimuksen ylläpitämiseksi. Ensisijaisesti on käytettävä toimenpiteitä, jotka aiheuttavat vähiten häiriötä tämän sopimuksen toteutumiselle.
3. Osapuoli, joka harkitsee suojatoimenpiteiden toteuttamista, ilmoittaa asiasta sekakomitean välityksellä muille osapuolille sekä antaa kaikki olennaiset tiedot asiasta.
4. Osapuolet aloittavat viipymättä sekakomiteassa neuvottelut yleisesti hyväksyttävissä olevan ratkaisun löytämiseksi.
5. Asianomainen osapuoli saa toteuttaa suojatoimenpiteitä vasta yhden kuukauden kuluessa 3 kohdan mukaisen ilmoituksen päivä-määrästä, jollei 4 kohdan mukaista neuvottelumenettelyä ole saatu päätökseen ennen ilmoitettua määräaikaa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 3 artiklan (Lupien myöntäminen)

1. The Contracting Parties shall take any general or specific measures required to fulfil their obligations under this Agreement. They shall see to it that the objectives set out in this Agreement are attained.
2. If either Contracting Party considers that the other Contracting Party has failed to fulfil an obligation under this Agreement, it may take appropriate measures. Safeguard measures shall be restricted with regard to their scope and duration to what is strictly necessary in order to remedy the situation or maintain the balance of this Agreement. Priority shall be given to such measures as will least disturb the functioning of this Agreement.
3. A Contracting Party which is considering taking safeguard measures shall notify the other Contracting Parties through the Joint Committee and shall provide all relevant information.
4. The Contracting Parties shall immediately enter into consultations in the Joint Committee with a view to finding a commonly acceptable solution.
5. Without prejudice to Articles 3(d) (Authorisation), Article 4(d) (Refusal, Revocations, Suspension, Limitation of Authorisation) and Articles 13 (Aviation safety) and 14 (Aviation security) of this Agreement, the Contracting Party concerned shall not take safeguard measures until one month has

d alakohdan, 4 artiklan (Lupien epäminen, peruuttaminen kokonaan tai tilapäisesti tai rajoittaminen) d alakohdan, 13 artiklan (Lentoturvallisuus) ja 14 artiklan (Ilmailun turvaaminen) soveltamista.

6. Asianomainen osapuoli ilmoittaa viipymättä toteutetuista toimenpiteistä sekakomitealle ja antaa kaikki olennaiset tiedot asiasta.

7. Kaikki tämän artiklan mukaisesti toteutettavat toimet keskeytetään heti, kun rikkomukseen syyllistynyt osapuoli täyttää tämän sopimuksen määräykset.

elapsed after the date of notification under paragraph 3, unless the consultation procedure under paragraph 4 has been concluded before the expiration of the stated time limit.

6. The Contracting Party concerned shall, without delay, notify the measures taken to the Joint Committee and shall provide all relevant information.

7. Any action taken under the terms of this Article shall be suspended, as soon as the Contracting Party at fault satisfies the provisions of this Agreement.

24 artikla

Sopimuksen maantieteellinen laajentaminen

Osapuolet sitoutuvat jatkuvaan vuoropuheluun, jonka tarkoituksena on varmistaa yhdenmukaisuus tämän sopimuksen ja Barcelonan prosessin välillä ja lopullisena tavoitteena yhteinen Euro–Välimeri-ilmailualue. Sen vuoksi sekakomiteassa tarkastellaan 21 artiklan (Sekakomitea) 11 kohdan mukaisesti mahdollisuutta sopia yhteisistä muutoksista vastaavankaltaisten Euro–Välimeri-ilmailusopimusten huomioon ottamiseksi.

25 artikla

Suhde muihin sopimuksiin

1. Tämän sopimuksen määräykset korvaavat Jordanian ja jäsenvaltioiden kahdenvälisen sopimusten vastaavat määräykset. Sellaisten näihin kahdenvälisiin sopimuksiin perustuvien voimassa olevien liikenneoikeuksien käyttämistä, jotka eivät kuulu tämän sopimuksen soveltamisalaan, voidaan kuitenkin jatkaa sillä edellytyksellä, että Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajien välillä ei esiinny syrjintää kansalaisuuden perusteella.

2. Sen estämättä, mitä tämän artiklan 1 kohdassa määrätään, ja ellei 27 artiklasta (Voimassaolon päättyminen) muuta johdu, jos

Article 24

Geographic extension of the Agreement

The Contracting Parties commit to conduct a continuous dialogue to ensure the coherence of this Agreement with the Barcelona process and aim, as an ultimate goal, a common Euro Mediterranean Aviation Area. Therefore, the possibility of mutually agreeing amendments to take into account similar Euro Mediterranean Aviation agreements shall be explored within the Joint Committee in accordance with paragraph 11 of Article 21 (The Joint Committee).

Article 25

Relationship to other Agreements

1. The provisions of this Agreement supersede the relevant provisions of existing bilateral agreements between Jordan and the Member States. However, existing traffic rights which originate from these bilateral agreements and which are not covered under this Agreement can continue to be exercised, provided that there is no discrimination between air carriers of the European Union on the basis of nationality.

2. Notwithstanding Paragraph 1 of this Article, and subject to Article 27 (Termination), if this Agreement is terminated or ceases to

tämän sopimuksen voimassaolo tai väliaikainen soveltaminen päättyy, osapuolet voivat sopia alueidensa väliseen lentoliikenteeseen sovellettavista järjestelyistä ennen voimassaolon päättymistä.

3. Jos osapuolet liittyvät johonkin monenväliseen sopimukseen tai hyväksyvät ICAOn tai jonkin muun kansainvälisen järjestön tekemän päätöksen, joka koskee tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvia kysymyksiä, ne ottavat asian esille sekakomiteassa sen selvittämiseksi, olisiko tätä sopimusta tarkistettava asian huomioon ottamiseksi.

4. Tämän sopimuksen soveltaminen ei rajoita kummankaan osapuolen päätöksiä, joita tehdään ICAOn tulevaisuudessa mahdollisesti antamien suositusten täytäntöönpanemiseksi. Osapuolet eivät vetoa tähän sopimukseen tai mihinkään sen osaan perusteena ICAOssa esiin tuotaville vastustaville näkemyksille, jotka koskevat vaihtoehtoisia toimintatapoja tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa.

be provisionally applied, the regime applicable to air services between the Contracting Parties' respective territories may be agreed by them prior to termination.

3. If the Contracting Parties become parties to a multilateral agreement, or endorse a decision adopted by ICAO or another international organisation, that addresses matters covered by this Agreement, they shall consult in the Joint Committee to determine whether this Agreement should be revised to take into account such developments.

4. This Agreement shall be without prejudice to any decision by the two Contracting Parties to implement future recommendations that may be made by the ICAO. The Contracting Parties shall not cite this Agreement, or any part of it, as the basis for opposing consideration in the ICAO of alternative policies on any matter covered by this Agreement.

26 artikla

Muutokset

1. Jos jompikumpi osapuoli haluaa muuttaa tämän sopimuksen määräyksiä, se ilmoittaa asiasta sekakomitealle. Tämän sopimuksen muutokset tulevat voimaan, kun molempien osapuolten sisäiset menettelyt on saatu päätökseen.

2. Sekakomitea voi toisen osapuolen ehdotuksesta ja tämän artiklan mukaisesti päättää muuttaa tämän sopimuksen liitteitä.

3. Tällä sopimuksella ei rajoiteta osapuolten oikeutta antaa yksipuolisesti uutta lainsäädäntöä tai muuttaa voimassa olevaa lainsäädäntöään lentoliikenteen alalla tai siihen liittyvällä tämän sopimuksen liitteessä III mainitulla alalla, edellyttäen, että tämä tapahtuu

Article 26

Amendments

1. If one of the Contracting Parties wishes to amend the provisions of this Agreement, it shall notify the Joint Committee accordingly. The amendment to this Agreement shall enter into force after completion of the respective internal procedures of each contracting party.

2. The Joint Committee may, upon the proposal of one Contracting Party and in accordance with this Article, decide to modify the Annexes to this Agreement.

3. This Agreement shall be without prejudice to the right of each Contracting Party, subject to compliance with the principle of non-discrimination to unilaterally adopt new legislation or amend its existing legislation in the field of air transport or an associated area

syRJimättömyyden periaatetta noudattaen.

4. Jos jompikumpi osapuoli valmistelee lentoliikenteen alalla tai siihen liittyvällä tämän sopimuksen liitteessä III tarkoitettulla alalla uutta lainsäädäntöä, joka voisi vaikuttaa tämän sopimuksen asianmukaiseen toteutumiseen, se ilmoittaa viipymättä asiasta toiselle osapuolelle ja kuulee sitä niin tiivistä kuin mahdollista. Näkemyksiä voidaan vaihtaa alustavasti sekakomiteassa, jos toinen osapuoli pyytää sitä.

5. Jos jompikumpi osapuoli on hyväksynyt lentoliikenteen alalla tai siihen liittyvällä liitteessä III mainitulla alalla sellaista uutta lainsäädäntöä tai lainsäädännön muutoksen, joka voisi vaikuttaa tämän sopimuksen asianmukaiseen toteutumiseen, se ilmoittaa asiasta toiselle osapuolelle viimeistään kolmenkymmenen (30) päivän kuluttua tällaisesta hyväksymisestä. Kumman tahansa osapuolen pyynnöstä sekakomitea järjestää tämän jälkeen kuudenkymmenen (60) päivän kuluessa näkemysten vaihdon tällaisen uuden lainsäädännön tai muutoksen mahdollisista vaikutuksista sopimuksen asianmukaiseen toteutumiseen.

6. Tämän artiklan 5 kohdassa tarkoitetun näkemysten vaihdon jälkeen sekakomitea

a) tekee päätöksen, jolla tarkistetaan tämän sopimuksen liitettä III siten, että siihen sisällytetään, tarvittaessa vastavuoroisuutta noudattaen, kyseinen uusi lainsäädäntö tai muutos;

b) tekee päätöksen, jolla kyseinen uusi lainsäädäntö tai muutos katsotaan tämän sopimuksen mukaiseksi; tai

c) suosittelee muita kohtuullisessa ajassa toteutettavia toimenpiteitä, joilla varmistetaan tämän sopimuksen asianmukainen toteutuminen.

27 artikla

Voimassaolon päättyminen

mentioned in Annex III to this Agreement.

4. As soon as new legislation in the field of air transport or an associated area covered by Annex III that could impact the proper functioning of this Agreement is being drawn up by one of the Contracting Parties, it shall inform and consult the other Contracting Party as closely as possible. At the request of one of the Contracting Parties, a preliminary exchange of views may take place in the Joint Committee.

5. As soon as a Contracting Party has adopted new legislation or an amendment to its legislation in the field of air transport or an associated area mentioned in Annex III that could impact the proper functioning of this Agreement, it shall inform the other Contracting Party not later than thirty days after its adoption. Upon the request of any Contracting Party, the Joint Committee shall within sixty days thereafter hold an exchange of views on the implications of such new legislation or amendment for the proper functioning of this Agreement.

6. Following the exchanges of view referred to in paragraph 5 above, the Joint Committee shall:

(a) adopt a decision revising Annex III of this Agreement so as to integrate therein, if necessary on a basis of reciprocity, the new legislation or amendment in question;

(b) adopt a decision to the effect that the new legislation or amendment in question shall be regarded as in accordance with this Agreement; or

(c) recommend any other measures, to be adopted within a reasonable period of time, to safeguard the proper functioning of this Agreement.

Article 27

Termination

1. Tämä sopimus tehdään rajoittamattomaksi ajaksi.

2. Kumpikin osapuoli voi milloin tahansa ilmoittaa kirjallisesti diplomaattiteitse toiselle osapuolelle päätöksestään irtisanoa tämä sopimus. Tällainen ilmoitus on toimitettava samanaikaisesti ICAO:lle. Tämän sopimuksen voimassaolo lakkaa keskiyöllä (GMT) sen IATA:n liikennöintikauden päättyessä, joka oli käynnissä vuoden kuluttua sopimuksen irtisanomista koskevan ilmoituksen päiväyksestä, jollei

a) ilmoitusta peruuteta osapuolten sopimuksella ennen tämän ajanjakson päättymistä tai

b) toinen kuin ilmoittanut osapuoli pyydä enintään 18:aa kuukautta lisää aikaa varmistukseen tyydyttävät neuvottelut osapuolten alueiden väliseen lentoliikenteeseen tämän jälkeen sovellettavista järjestelyistä.

28 artikla

Rekisteröinti ICAO:ssa ja Yhdistyneiden kansakuntien pääsihteeristössä

Tämä sopimus ja sen muutokset rekisteröidään ICAO:ssa ja YK:n pääsihteeristössä.

29 artikla

Voimaantulo

1. Tämä sopimus tulee voimaan kuukauden kuluttua viimeisen sellaisen nootin päiväyksestä, jolla osapuolet vahvistavat, että kaikki sopimuksen voimaantumisen edellyttämät tarvittavat menettelyt on saatettu päätökseen. Tätä noottienvaihtoa varten Jordanian hašemiittinen kuningaskunta toimittaa Euroopan unionille ja sen jäsenvaltioille osoitetun nootin Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristölle ja Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristö toimittaa Jordanian hašemiittiselle kuningaskunnalle Euroopan unionin ja sen

1. This Agreement is concluded for an unlimited period.

2. Either Contracting Party may, at any time, give notice in writing through diplomatic channels to the other Contracting Party of its decision to terminate this Agreement. Such notice shall be sent simultaneously to ICAO. This Agreement shall terminate at midnight GMT at the end of the IATA traffic season in effect one year following the date of written notification of termination, unless:

(a) the notice is withdrawn by agreement of the Contracting Parties before the expiry of this period; or

(b) the Contracting Party other than the one giving the notice for termination requests a longer period of time, not exceeding 18 months, in order to ensure satisfactory negotiation of the subsequent regime applicable to air services between their respective territories.

Article 28

Registration with the International Civil Aviation Organisation and the United Nations Secretariat

This Agreement and all amendments thereto shall be registered with the ICAO and with the UN Secretariat.

Article 29

Entry into force

1. This Agreement shall enter into force one month after the date of the last note in an exchange of diplomatic notes between the Contracting Parties confirming that all necessary procedures for entry into force of this Agreement have been completed. For purposes of this exchange, the Hashemite Kingdom of Jordan shall deliver to the General Secretariat of the Council of the European Union its diplomatic note to the European Union and its Member States, and the General Secretariat of the Council of the Europe-

jäsenvaltioiden nootin. Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden nootin on sisällettävä kunkin jäsenvaltion tiedonanto, jossa vahvistetaan, että jäsenvaltio on saattanut päätökseen tämän sopimuksen voimaantulon edellyttämät menettelyt.

2. Sen estämättä, mitä tämän artiklan 1 kohdassa määrätään, osapuolet sopivat soveltavansa tätä sopimusta väliaikaisesti alkaen sitä päivää seuraavan kuukauden ensimmäisestä päivästä, joka on aikaisempi seuraavista ajankohdista: i) päivä, jona on päivätty viimeinen niistä nooteista, joilla osapuolet ovat ilmoittaneet toisilleen sopimuksen väliaikaisen soveltamisen edellyttämien menettelyjen päätökseen saattamisesta, tai ii) jollei osapuolten mahdollisista sisäisistä menettelyistä ja/tai kansallisesta lainsäädännöstä muuta johdu, päivä, jona on kulunut 12 kuukautta sopimuksen allekirjoittamisesta.

TÄMÄN VAKUUDEKSI alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty Brysselissä viidentenätoista päivänä joulukuuta vuonna kaksituhattakymmenen kahtena kappaleena bulgarian, englannin, espanjan, hollannin, italian, kreikan, latvian, liettuan, maltan, portugalin, puolan, ranskan, romanian, ruotsin, saksan, slovakian, sloveenin, suomen, tanskan, tšekin, unkarin, viron ja arabian kielellä, ja jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen.

an Union shall deliver to the Hashemite Kingdom of Jordan the diplomatic note from the European Union and its Member States. The diplomatic note from the European Union and its Member States shall contain communications from each Member State confirming that its necessary procedures for entry into force of this Agreement have been completed.

2. Notwithstanding Paragraph 1 of this Article, the Contracting Parties agree to provisionally apply this Agreement from the first day of the month following the earliest of (i) the date of the latest note of which the Parties have notified each other of the completion of the procedures necessary to provisionally apply this Agreement, or (ii) subject to the internal procedures and/or domestic legislation, as applicable, of the Contracting Parties, the date that falls 12 months from the date of signature of this Agreement.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorised, have signed this Agreement.

Done at Brussels on the fifteenth day of December in the year two thousand and ten, in duplicate, in the Bulgarian, Czech, Danish, Dutch, English, Estonian, Finnish, French, German, Greek, Hungarian, Italian, Latvian, Lithuanian, Maltese, Polish, Portuguese, Romanian, Slovak, Slovene, Spanish, Swedish and Arabic languages, each text being equally authentic.

LIITE I

SOVITUT LENTOLIIKENNEPALVELUT JA MÄÄRÄTYT REITIT

1. Tähän liitteeseen sovelletaan tämän sopimuksen liitteessä II olevia siirtymämääräyksiä.
2. Kumpikin osapuoli myöntää toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajille oikeuden tarjota lentoliikennepalveluja seuraavilla reiteillä:
 - a) Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajat: Paikat Euroopan unionissa – yksi tai useampi välillä oleva paikka Euromed-maissa, ECAA-maissa tai liitteessä IV luetelluissa maissa – yksi tai useampi paikka Jordaniassa.
 - b) Jordanian lentoliikenteen harjoittajat: Paikat Jordaniassa – yksi tai useampi välillä oleva paikka Euromed-maissa, ECAA-maissa tai liitteessä IV luetelluissa maissa – yksi tai useampi paikka Euroopan unionissa.
3. Tämän liitteen 2 kohdan mukaisesti harjoitettavien lentoliikennepalvelujen lähtö- tai päätepisteen on sijaittava Jordanian lentoliikenteen harjoittajien tapauksessa Jordanian alueella ja yhteisön lentoliikenteen harjoittajien osalta Euroopan unionissa.
4. Kummankin osapuolen lentoliikenteen harjoittajat voivat valintansa mukaan joillakin tai kaikilla lennoillaan:
 - a) liikennöidä jompaankumpaan tai molempiin suuntiin;
 - b) yhdistää samaan lentoon eri lennonnumeroita;
 - c) liikennöidä missä yhdistelmässä ja missä järjestyksessä tahansa tämän liitteen 2 kohdassa tarkoitettuihin välillä oleviin paikkoihin sekä osapuolten alueilla oleviin paikkoihin;
 - d) jättää väliin minkä tahansa paikan tai mitkä tahansa paikat;
 - e) siirtää missä tahansa kohteessa ilma-aluksestaan liikennettä toiseen ilma-alukseensa;
 - f) tehdä välilaskuja mihin tahansa paikkaan kummankin osapuolen alueella tai sen ulkopuolella;
 - g) harjoittaa kauttakulkuliikennettä toisen osapuolen alueen halki; ja
 - h) yhdistää liikennettä samaan ilma-alukseen riippumatta siitä, mistä tällainen liikenne on lähtöisin.
5. Kumpikin osapuoli antaa lentoliikenteen harjoittajien määritellä tarjoamansa kansainvälisen lentoliikenteen tiheyden ja määrän markkinoilla vallitsevien kaupallisten näkökohtien perusteella. Tämän oikeuden mukaisesti kumpikaan osapuoli ei yksipuolisesti rajoita liikenteen määrää, tiheyttä tai palvelun säännöllisyyttä taikka toisen osapuolen lentoliikenteen harjoitta-

jien käyttämien ilma-alusten tyyppiä tai tyyppejä muista kuin tullitoimintaan, teknisiin, operatiivisiin tai ympäristönäkökohtiin tai terveyden suojeluun liittyvistä syistä.

6. Kummankin osapuolen lentoliikenteen harjoittajat voivat liikennöidä erityisesti mutta ei yksinomaan yhteistunnuksin mihin tahansa paikkaan sellaisessa kolmannessa maassa, joka ei sisälly määrättyihin reitteihin, sillä edellytyksellä, että ne eivät harjoita viidennen vapauden liikenneoikeuksia.

LIITE II

SIIRTYMÄMÄÄRÄYKSET

1. Euroopan unioni tekee arvion kaikkien tämän sopimuksen määräysten – erityisesti liitteessä III tarkoitettujen vaatimusten, sen B osan vaatimuksia lukuun ottamatta – täytäntöönpanosta ja soveltamisesta, ja kyseinen arvio vahvistetaan sekakomitean päätöksellä. Arvio tehdään aikaisempana seuraavista ajankohdista: i) päivä, jona Jordania ilmoittaa sekakomitealle toteutta-neensa tämän sopimuksen liitteeseen III perustuvan yhdenmukaistamisen, tai ii) vuoden kulut-tua tämän sopimuksen voimaantulosta.

2. Sen estämättä, mitä tämän sopimuksen liitteessä I määrätään, tässä sopimuksessa vahvistet-tuihin sovittuihin lentoliikennepalveluihin ja määrättyihin reitteihin ei sisälly tässä liitteessä II olevassa 1 kohdassa tarkoitetun päätöksen antopäivään asti kaikkien osapuolten lentoliiken-teen harjoittajien oikeutta harjoittaa viidennen vapauden liikenneoikeuksia; tämä koskee myös Jordanian lentoliikenteen harjoittajien toimintaa Euroopan yhteisön alueella sijaitsevien paik-kojen välillä. Kaikkia Jordanian ja Euroopan unionin jäsenvaltioiden kahdenvälisillä sopimuk-silla myönnettyjä kaikkia liikenneoikeuksia saa kuitenkin edelleen harjoittaa edellyttäen, että siihen ei liity kansallisuuteen perustuvaa syrjintää Euroopan unionin lentoliikenteen harjoitta-jien välillä.

3. Sen estämättä, mitä tämän liitteen 1 kohdassa määrätään, Euroopan unioni tekee arvion liit-teessä III olevassa B osassa tarkoitettujen turvavaatimusten täytäntöönpanosta ja soveltamises-ta, ja kyseinen arvio vahvistetaan sekakomitean päätöksellä. Liitteessä III olevassa B osassa ilmoitetun ilmailun turvaamista koskevan lainsäädännön luottamukselliset osat annetaan Jor-danialle vasta, kun kyseinen päätös on hyväksytty.

4. Kummankin osapuolen kaikki lentoliikenteen harjoittajat saavat 8 artiklan 3 kohdan a ala-kohdan i alakohdassa ("omahuolinta") vahvistetun oikeuden Queen Alian kansainvälisellä len-toasemalla viimeistään 1 päivästä tammikuuta 2016. Siihen asti kaikkien maahuolintapalvelu-jen kyseisellä lentoasemalla on oltava kaikkien lentoliikenteen harjoittajien saatavilla tasaver-taisin ja syrjimättömin perustein eivätkä palvelujen hinnat saa ylittää niiden täysiä kustannuk-sia, joihin kuuluu kohtuullinen tuotto poistojen jälkeen.

LIITE III

LUETTELO SIVIILI-ILMAILUA KOSKEVISTA SÄÄNNÖISTÄ

A. LENTOTURVALLISUUS

N:o 3922/91

Neuvoston asetus (ETY) N:o 3922/91, annettu 16 päivänä joulukuuta 1991, teknisten sääntöjen ja hallinnollisten menettelyjen yhdenmukaistamisesta siviili-ilmailun alalla sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— Komission asetus (EY) N:o 2176/96, annettu 13 päivänä marraskuuta 1996, neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 mukauttamisesta tieteen ja tekniikan kehitykseen

— Komission asetus (EY) N:o 1069/1999, annettu 25 päivänä toukokuuta 1999, neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 mukauttamisesta tieteen ja tekniikan kehitykseen

— Komission asetus (EY) N:o 2871/2000, annettu 28 päivänä joulukuuta 2000, teknisten sääntöjen ja hallinnollisten menettelyjen yhdenmukaistamisesta siviili-ilmailun alalla annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 mukauttamisesta tieteen ja tekniikan kehitykseen

— Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1592/2002, annettu 15 päivänä heinäkuuta 2002, yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan lentoturvallisuusviraston perustamisesta

Sovellettavat säännökset: 1–10 ja 12–13 artikla, lukuun ottamatta 4 artiklan 1 kohtaa ja 8 artiklan 2 kohdan toista virkettä, sekä liitteet I–III. Sovellettaessa 12 artiklaa tarkoitetaan ilmaisulla ”jäsenvaltiot” ilmaisua ”Euroopan unionin jäsenvaltiot”.

— Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1899/2006, annettu 12 päivänä joulukuuta 2006, teknisten sääntöjen ja hallinnollisten menettelyjen yhdenmukaistamisesta siviili-ilmailun alalla annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 muuttamisesta

— Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1900/2006, annettu 20 päivänä joulukuuta 2006, teknisten sääntöjen ja hallinnollisten menettelyjen yhdenmukaistamisesta siviili-ilmailun alalla annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 muuttamisesta

— Komission asetus (EY) N:o 8/2008, annettu 11 päivänä joulukuuta 2007, neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 muuttamisesta kaupallisiin lentokoneella suoritettaviin ilmakuljetuksiin sovellettavien yhteisten teknisten vaatimusten ja hallinnollisten menettelyjen osalta

— Komission asetus (EY) N:o 859/2008, annettu 20 päivänä elokuuta 2008, neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 muuttamisesta kaupallisiin lentokoneella suoritettaviin ilmakuljetuksiin sovellettavien yhteisten teknisten vaatimusten ja hallinnollisten menettelyjen osalta

Sovellettavat säännökset: 1–10 ja 12–13 artikla, lukuun ottamatta 4 artiklan 1 kohtaa ja 8 artiklan 2 kohdan toista virkettä, sekä liitteet I–III. Sovellettaessa 12 artiklaa tarkoitetaan ilmaisulla ”jäsenvaltiot” ilmaisua ”Euroopan unionin jäsenvaltiot”.

N:o 216/2008

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 216/2008, annettu 20 päivänä helmikuuta 2008, yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan lentoturvallisuusviraston perustamisesta sekä neuvoston direktiivin 91/670/ETY, asetuksen (EY) N:o 1592/2002 ja direktiivin 2004/36/EY kumoamisesta

Sovellettavat säännökset: 1–68 artikla, lukuun ottamatta 65 artiklaa, 69 artiklan 1 kohdan toinen alakohta, 69 artiklan 4 kohta, liitteet I–VI

N:o 94/56

Neuvoston direktiivi 94/56/EY, annettu 21 päivänä marraskuuta 1994, siviili-ilmailun onnettomuuksien ja vaaratilanteiden tutkiminnan peruseräkkeistä

Sovellettavat säännökset: 1–12 artikla

N:o 2003/42

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/42/EY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 2003, poikkeamien ilmoittamisesta siviili-ilmailun alalla

Sovellettavat säännökset: 1–11 artikla, liitteet I ja II

N:o 1702/2003

Komission asetus (EY) N:o 1702/2003, annettu 24 päivänä syyskuuta 2003, ilma-alusten ja niihin liittyvien tuotteiden, osien ja laitteiden lentokelpoisuus- ja ympäristöhyväksyntää sekä suunnittelu- ja tuotanto-organisaatioiden hyväksyntää koskevista täytäntöönpanosäännöistä

—Komission asetus (EY) N:o 381/2005, annettu 7 päivänä maaliskuuta 2005, ilma-alusten ja ilmailualan tuotteiden, osien ja laitteiden lentokelpoisuutta ja ympäristöhyväksyntää sekä suunnittelu- ja tuotanto-organisaatioiden hyväksyntää koskevista täytäntöönpanosäännöistä annetun asetuksen (EY) N:o 1702/2003 muuttamisesta

—Komission asetus (EY) N:o 706/2006, annettu 8 päivänä toukokuuta 2006, asetuksen (EY) N:o 1702/2003 muuttamisesta sen ajanjakson osalta, jona jäsenvaltiot voivat myöntää hyväksyntöjä rajoitetuksi ajaksi

—Komission asetus (EY) N:o 335/2007, annettu 28 päivänä maaliskuuta 2007, asetuksen (EY) N:o 1702/2003 muuttamisesta ilma-alusten ja niihin liittyvien tuotteiden, osien ja laitteiden ympäristöhyväksyntää koskevien täytäntöönpanosääntöjen osalta

—Komission asetus (EY) N:o 375/2007, annettu 30 päivänä maaliskuuta 2007, ilma-alusten ja ilmailualan tuotteiden, osien ja laitteiden lentokelpoisuutta ja ympäristöhyväksyntää sekä suunnittelu- ja tuotanto-organisaatioiden hyväksyntää koskevista täytäntöönpanosäännöistä annetun asetuksen (EY) N:o 1702/2003 muuttamisesta

—Komission asetus (EY) N:o 287/2008, annettu 28 päivänä maaliskuuta 2008, asetuksen (EY) N:o 1702/2003 2 c artiklan 3 kohdassa tarkoitetusta voimassaoloajan pidentämisestä

—Komission asetus (EY) N:o 1057/2008, annettu 27 päivänä lokakuuta 2008, asetuksen (EY) N:o 1702/2003 liitteessä olevan lentokelpoisuuden tarkastustodistusta (EASA 15a

Sovellettavat säännökset: 1–4 artikla, liite. Sekakomitea määrittää asetuksessa tarkoitetut siirtymäkaudet.

N:o 2042/2003

Komission asetus (EY) N:o 2042/2003, annettu 20 päivänä marraskuuta 2003, lentokelpoisuuden ja ilmailutuotteiden, osien ja laitteiden ylläpidosta, ja näihin tehtäviin osallistuvien organisaatioiden ja henkilöstön hyväksymisestä

Sovellettavat säännökset: 1–6 artikla, liitteet I–IV

sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

—Komission asetus (EY) N:o 707/2006, annettu 8 päivänä toukokuuta 2006 asetuksen (EY) N:o 2042/2003 muuttamisesta sellaisten hyväksyntöjen osalta, joiden kesto on rajoitettu, sekä liitteiden I ja III osalta

—Komission asetus (EY) N:o 376/2007, annettu 30 päivänä maaliskuuta 2007, lentokelpoisuuden ja ilmailutuotteiden, osien ja laitteiden ylläpidosta, ja näihin tehtäviin osallistuvien organisaatioiden ja henkilöstön hyväksymisestä annetun asetuksen (EY) N:o 2042/2003 muuttamisesta

—Komission asetus (EY) N:o 1056/2008, annettu 27 päivänä lokakuuta 2008, lentokelpoisuuden ja ilmailutuotteiden, osien ja laitteiden ylläpidosta, ja näihin tehtäviin osallistuvien organisaatioiden ja henkilöstön hyväksymisestä annetun asetuksen (EY) N:o 2042/2003 muuttamisesta

Sovellettavat säännökset: 1–6 artikla, liitteet I–IV

B. ILMAILUN TURVAAMINEN

N:o 300/2008

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 300/2008, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2008, yhteisistä siviili-ilmailun turvaamista koskevista säännöistä ja asetuksen (EY) N:o 2320/2002 kumoamisesta

Sovellettavat säännökset: 1–18 artikla, 21 artikla, 24 artiklan 2–3 kohta, liite

N:o 820/2008

Komission asetus (EY) N:o 820/2008, annettu 8 päivänä elokuuta 2008, toimenpiteistä ilmailun turvaamista koskevien yhteisten perusvaatimusten täytäntöönpanemiseksi

Sovellettavat säännökset: 1–6 artikla, liite, lisäys 1

N:o 1217/2003

Komission asetus (EY) N:o 1217/2003, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2003, kansallisia siviili-ilmailun turvaamisen laadunvalvontaohjelmia koskevista yhteisistä vaatimuksista

Sovellettavat säännökset: 1–11 artikla, liitteet I ja II

N:o 1486/2003

Komission asetus (EY) N:o 1486/2003, annettu 22 päivänä elokuuta 2003, siviili-ilmailun turvaamisen alalla suoritettavissa komission tarkastuksissa noudatettavista menettelyistä

Sovellettavat säännökset: 1–16 artikla

N:o 1138/2004

Komission asetus (EY) N:o 1138/2004, annettu 21 päivänä kesäkuuta 2004, lentoasemien turvalvottujen alueiden kriittisten osien yhteisestä määritelmästä

Sovellettavat säännökset: 1–8 artikla

C. ILMALIIKENTEEHÄN HALLINTA

N:o 549/2004

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 549/2004, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2004, yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamisen puitteista (puiteasetus)

Sovellettavat säännökset: 1–4 artikla, 6 artikla ja 9–14 artikla

N:o 550/2004

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 550/2004, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2004, lennonvarmistuspalvelujen tarjoamisesta yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa (palveluntarjonta-asetus)

Sovellettavat säännökset: 1–19 artikla

N:o 551/2004

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 551/2004, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2004, yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan organisoinnista ja käytöstä (ilmatila-asetus)

Sovellettavat säännökset: 1–11 artikla

N:o 552/2004

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 552/2004, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2004, eurooppalaisen ilmailuliikenteen hallintaverkon yhteentoimivuudesta (yhteentoimivuusasetus)

Sovellettavat säännökset: 1–12 artikla

N:o 2096/2005

Komission asetus (EY) N:o 2096/2005, annettu 20 päivänä joulukuuta 2005, lennonvarmistuspalvelujen tarjoamista koskevista yhteisistä vaatimuksista, sellaisena kun se on muutettuna seuraavilla:

—Komission asetus (EY) N:o 1315/2007, annettu 8 päivänä marraskuuta 2007, ilmaliikenteen hallinnan turvallisuusvalvonnasta ja asetuksen (EY) N:o 2096/2005 muuttamisesta

Sovellettavat säännökset: 1–9 artikla, liitteet I–V

—Komission asetus (EY) N:o 482/2008, annettu 30 päivänä toukokuuta 2008, lennonvarmistuspalvelujen tarjoajilta vaadittavasta ohjelmistojen turvallisuuden varmistusjärjestelmästä ja asetuksen (EY) N:o 2096/2005 liitteen II muuttamisesta

Sovellettavat säännökset: 1–5 artikla, liitteet I–II

N:o 2150/2005

Komission asetus (EY) N:o 2150/2005, annettu 23 päivänä joulukuuta 2005, ilmatilan joustavaa käyttöä koskevista yhteisistä säännöistä

Sovellettavat säännökset: 1–9 artikla, liite

N:o 1794/2006

Komission asetus (EY) N:o 1794/2006, annettu 6 päivänä joulukuuta 2006, lennonvarmistuspalvelujen yhteisestä maksujärjestelmästä

Sovellettavat säännökset: 1–17 artikla, 18–19 artikla, liitteet I–VI

D. YMPÄRISTÖ

N:o 2006/93

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/93/EY, annettu 12 päivänä joulukuuta 2006, kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksen liitteen 16 (toinen painos 1988) niteessä I olevan II osan 3 lukuun kuuluvien ääntä hitaammin lentävien lentokoneiden liikennöimisen sääntelystä

Sovellettavat säännökset: 1–6 artikla ja liitteet I ja II

N:o 2002/30

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/30/EY, annettu 26 päivänä maaliskuuta 2002, meluun liittyvien toimintarajoitusten asettamista yhteisön lentoasemilla koskevien sääntöjen ja menettelyjen vahvistamisesta

Sovellettavat säännökset: 1–15 artikla, liitteet I ja II

N:o 2002/49

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/49/EY, annettu

Sovellettavat säännökset: 1–16 artikla, liitteet I–IV

E. KULUTTAJANSUOJA

N:o 90/314

Neuvoston direktiivi 90/314/ETY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1990, matkapaketeista, pakettilomista ja pakettikiertomatkoista

Sovellettavat säännökset: 1–10 artikla

N:o 93/13

Neuvoston direktiivi 93/13/ETY, annettu 5 päivänä huhtikuuta 1993, kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista

Sovellettavat säännökset: 1–10 artikla ja liite

N:o 95/46

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY, annettu 24 päivänä lokakuuta 1995, yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta

Sovellettavat säännökset: 1–34 artikla

N:o 2027/97

Neuvoston asetus (EY) N:o 2027/97, annettu 9 päivänä lokakuuta 1997, lentoliikenteen harjoittajien korvausvastuusta onnettomuustapauksissa

sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 889/2002, annettu 13 päivänä toukokuuta 2002, lentoliikenteen harjoittajien korvausvastuusta onnettomuustapauksissa annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2027/97 muuttamisesta

Sovellettavat säännökset: 1–8 artikla

N:o 261/2004

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 261/2004, annettu 11 päivänä helmikuuta 2004, matkustajille heidän lennolle pääsynsä epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästymisen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevista yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (ETY) N:o 295/91 kumoamisesta

Sovellettavat säännökset: 1–17 artikla

N:o 1107/2006

Sovellettavat säännökset: 1–17 artikla, liitteet I ja II

F. TIETOKONEPOHJAISET PAIKANVARAUSJÄRJESTELMÄT

N:o 80/2009

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 80/2009, annettu 14 päivänä tammikuuta 2009, tietokonepohjaisia paikanvarausjärjestelmiä koskevista käytäntesäännöistä ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2299/89 kumoamisesta

G. SOSIAALISET NÄKÖKOHDAT

N:o 1989/391

Neuvoston direktiivi 89/391/ETY, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1989, toimenpiteistä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen edistämiseksi työssä

Sovellettavat säännökset: 1–16 ja 18–19 artikla

N:o 2003/88

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/88/EY, annettu 4 päivänä marraskuuta 2003, tietyistä työajan järjestämisestä koskevista seikoista

Sovellettavat säännökset: 1–19 artikla, 21–24 artikla ja 26–29 artikla

N:o 2000/79

Neuvoston direktiivi 2000/79/EY, annettu 27 päivänä marraskuuta 2000, Euroopan lentoyhtiöiden liiton (AEA), Euroopan kuljetustyöntekijöiden liiton (ETF), Euroopan ohjaamomiehistöyhdistyksen (ECA), Euroopan alueellisten lentoyhtiöiden yhdistyksen (ERA) ja Kansainvälisen tilauslentoyhtiöiden järjestön (IACA) tekemän, siviili-ilmailun liikkuvien työntekijöiden työajan järjestämisestä koskevan eurooppalaisen sopimuksen täytäntöönpanosta

LIITE IV

**LUETTELO TÄMÄN SOPIMUKSEN 3 JA 4 ARTIKLASSA JA LIITTEESSÄ I
TARKOITETUISTA MUISTA VALTIOISTA**

1. Islannin tasavalta (Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen nojalla)
 2. Liechtensteinin ruhtinaskunta (Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen nojalla)
 3. Norjan kuningaskunta (Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen nojalla)
 4. Sveitsin valaliitto (Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisen sopimuksen nojalla).
-

ANNEX I

AGREED SERVICES AND SPECIFIED ROUTES

1. This Annex is subject to the transitional provisions contained in Annex II to this Agreement.

2. Each Contracting Party grants to the air carriers of the other Contracting Party the rights to provide air transport services on the routes specified hereunder:

(a) for air carriers of the European Union: Points in the European Union — One or more intermediate points in Euromed countries, ECAA countries, or countries listed in Annex IV — One or more points in Jordan;

(b) for air carriers of Jordan: Points in Jordan — One or more intermediate points in Euromed countries, ECAA countries or countries listed in Annex IV — One or more points in the European Union.

3. The services operated, according to paragraph 2 of the present Annex, shall originate or terminate in the territory of Jordan, for Jordan air carriers, and in the territory of the European Union for Community air carriers.

4. The air carriers of each Contracting Party may on any or all flights and at their option:

(a) operate flights in either or both directions;

(b) combine different flight numbers within one aircraft operation;

(c) serve intermediate, as specified in paragraph 2 of this Annex, and points in the territories of the Contracting Parties in any combination and in any order;

(d) omit stops at any point or points;

(e) transfer traffic from any of its aircraft to any of its other aircraft at any point;

(f) make stopovers at any points whether within or outside the territory of either Contracting Party;

(g) carry transit traffic through the other Contracting Party's territory; and

(h) combine traffic on the same aircraft regardless of where such traffic originates.

5. Each Contracting Party shall allow each air carrier to determine the frequency and capacity of the international air transport it offers based upon commercial considerations in the marketplace. Consistent with this right, neither Contracting Party shall unilaterally limit the volume of traffic, frequency or regularity of service, or the aircraft type or types operated by the air carriers of the other Contracting Party, except for customs, technical, operational, environmental, protection of health reasons.

6. The air carriers of each Contracting Party may serve, notably but not exclusively within the framework of code share arrangements, any points located in a third country that is not included on the specified routes, provided that they do not exercise 5th freedom rights.

ANNEX II

TRANSITIONAL PROVISIONS

1. The implementation and application of all the provisions of this Agreement, especially the standards specified in Annex III, except part B of that Annex, shall be verified by an evaluation under the responsibility of the European Union and shall be approved by a decision of the Joint Committee. Such an evaluation shall be conducted on the earliest of (i) the date on which Jordan notifies the Joint Committee of its fulfilment of the harmonisation process based on Annex III of this Agreement, or (ii) one year after the entry into force of this Agreement.

2. Notwithstanding the provisions of Annex I, the agreed services and specified routes of this Agreement, shall not include, until the moment of the adoption of the decision referred to in paragraph 1 of this Annex II, the right for the air carriers of all Contracting Parties to exercise 5th freedom rights, including for the air carriers of Jordan between points within the territory of the European Union. However, all traffic rights already granted by one of the bilateral agreements between Jordan and the Member States of the European Union can continue to be exercised insofar as there is no discrimination between air carriers of the European Union on the basis of nationality.

3. Notwithstanding paragraph 1 of this Annex, the implementation and application of the security standards specified in part B of Annex III shall be verified by an evaluation under the responsibility of the European Union and shall be approved by a decision of the Joint Committee. The confidential parts of the security legislation indicated in Part B of Annex III will be shared with Jordan only once such a decision is adopted.

4. All Air Carriers of both Contracting Parties shall benefit from the right provided in Article 8 paragraph 3(a)(i) ('self-handling') at the Queen Alia International Airport on 1 January 2016 at the latest. In the meantime, all ground-handling services at that airport shall be available on an equal and non-discriminatory basis to all air carriers; prices of such services shall not exceed their full cost including a reasonable return on assets, after depreciation.

ANNEX III

LIST OF CIVIL AVIATION RULES

A. AVIATION SAFETY

No 3922/91

Council Regulation (EEC) No 3922/91 of 16 December 1991 on the harmonisation of technical requirements and administrative procedures in the field of civil aviation as amended by:

—Commission Regulation (EC) No 2176/96 of 13 November 1996 amending to scientific and technical progress Council Regulation (EEC) No 3922/91,

—Commission Regulation (EC) No 1069/1999 of 25 May 1999 adapting to scientific and technical progress Council Regulation (EEC) No 3922/91,

—Commission Regulation (EC) No 2871/2000 of 28 December 2000 adapting to scientific and technical progress Council Regulation (EEC) No 3922/91 on the harmonisation of technical requirements and administrative procedures in the field of civil aviation,

—Regulation (EC) No 1592/2002 of the European Parliament and of the Council of 15 July 2002 on common rules in the field of civil aviation and establishing a European Aviation Safety Agency

Applicable provisions: Articles 1 to 10, 12 to 13 with the exception of Article 4, paragraph 1 and Article 8 paragraph 2, sentence 2, Annexes I, II and III. As regards the application of Article 12 ‘Member States’ shall read ‘Member States of the European Union’.

—Regulation (EC) No 1899/2006 of the European Parliament and of the Council of 12 December 2006 amending Council Regulation (EEC) No 3922/91 on the harmonisation of technical requirements and administrative procedures in the field of civil aviation,

—Regulation (EC) No 1900/2006 of the European Parliament and of the Council of 20 December 2006 amending Council Regulation (EEC) No 3922/91 on the harmonisation of technical requirements and administrative procedures in the field of civil aviation,

—Commission Regulation (EC) No 8/2008 of 11 December

Applicable provisions: Articles 1 to 10, 12 to 13 with the exception of Article 4(1) and Article 8(2) (second sentence), Annexes I to III. As regards the application of Article 12, 'Member States' shall read 'Member States of the European Union'.

No 216/2008

Regulation (EC) No 216/2008 of the European Parliament and of the Council of 20 February 2008 on common rules in the field of civil aviation and establishing a European Aviation Safety Agency, and repealing Council Directive 91/670/EEC, Regulation (EC) No 1592/2002 and Directive 2004/36/EC

Applicable provisions: Articles 1 to 68 with the exception of Article 65, the second subparagraph of Article 69(1), Article 69(4), Annexes I to VI

No 94/56

Council Directive 94/56/EC of 21 November 1994 establishing the fundamental principles governing the investigations of civil aviation accidents and incidents

Applicable provisions: Articles 1 to 12

No 2003/42

Directive 2003/42/EC of the European Parliament and the Council of 13 June 2003 on occurrence reporting in civil aviation

Applicable provisions: Articles 1 to 11, Annexes I and II

No 1702/2003

Commission Regulation (EC) No 1702/2003 of 24 September 2003 laying down implementing rules for the airworthiness and environmental certification of aircraft and related products, parts and appliances, as well as for the certification of design and production organisations as amended by:

—Commission Regulation (EC) No 381/2005 of 7 March 2005 amending Regulation (EC) No 1702/2003 laying down implementing rules for the airworthiness and environmental certification of aircraft and related products, parts and appliances, as well as for the certification

—Commission Regulation (EC) No 287/2008 of 28 March 2008 on the extension of the period of validity of referred to in Article 2c(3) of Regulation (EC) No 1702/2003,

—Commission Regulation (EC) No 1057/2008 of 27 October 2008 amending Appendix II of Annex to Regulation (EC) No 1702/2003 concerning the Airworthiness Review Certificate (EASA Form 15a)

Applicable provisions: Articles 1 to 4, Annex. The transitional periods referred to in this Regulation shall be determined by the Joint Committee.

No 2042/2003

Commission Regulation (EC) No 2042/2003 of 20 November 2003 on the continuing airworthiness of aircraft and aeronautical products, parts and appliances, and on the approval of organisations and personnel involved in these tasks

Applicable provisions: Articles 1 to 6, Annexes I to IV

As amended by:

—Commission Regulation (EC) No 707/2006 of 8 May 2006 amending Regulation (EC) No 2042/2003 as regards approvals of a limited duration and Annexes I and III,

—Commission Regulation (EC) No 376/2007 of 30 March 2007 amending Regulation (EC) No 2042/2003 on the continuing airworthiness of aircraft and aeronautical products, parts and appliances, and on the approval of organisations and personnel involved in these tasks,

—Commission Regulation (EC) No 1056/2008 of 27 October 2008 amending

Regulation (EC) No 2042/2003 on the continuing airworthiness of aircraft and aeronautical products, parts and appliances, and on the approval of organisations and personnel involved in these tasks

Applicable provisions: Articles 1 to 6, Annexes I to IV

No 1217/2003

Commission Regulation (EC) No 1217/2003 of 4 July 2003 laying down common specifications for national civil aviation security quality control programmes

Applicable provisions: Articles 1 to 11, Annexes I and II

No 1486/2003

Commission Regulation (EC) No 1486/2003 of 22 August 2003 laying down procedures for conducting Commission inspections in the field of civil aviation security

Applicable provisions: Articles 1 to 16

No 1138/2004

Commission Regulation (EC) No 1138/2004 of 21 June 2004 establishing a common definition of critical parts of security restricted areas at airports

Applicable provisions: Articles 1 to 8

C. AIR TRAFFIC MANAGEMENT

No 549/2004

Regulation (EC) No 549/2004 of the European Parliament and of the Council of 10 March 2004 laying down the framework for the creation of the single European sky (the ‘framework Regulation’)

Applicable provisions: Articles 1 to 4, 6, and 9 to 14.

No 550/2004

Regulation (EC) No 550/2004 of the European Parliament and of the Council of 10 March 2004 on the provision of air navigation services in the single European sky (the service provision Regulation)

Applicable provisions: Articles 1 to 12

No 2096/2005

Commission Regulation (EC) No 2096/2005 of 20 December 2005 laying down common requirements for the provision of air navigation services as amended by:

—Commission Regulation (EC) No 1315/2007 of 8 November 2007 on safety oversight in air traffic management and amending Regulation (EC) No 2096/2005

Applicable provisions: Articles 1 to 9, Annexes I to V

—Commission Regulation (EC) No 482/2008 of 30 May 2008 establishing a software safety assurance system to be implemented by air navigation service providers and amending Annex II to Regulation (EC) No 2096/2005

Applicable provisions: Articles 1 to 5, Annexes I to II

No 2150/2005

Commission Regulation (EC) No 2150/2005 of 23 December 2005 laying down common rules for the flexible use of airspace

Applicable provisions: Articles 1 to 9, Annex

No 1794/2006

Commission regulation (EC) No 1794/2006 of 6 December 2006 laying down a common charging scheme for air navigation services

Applicable provisions: Articles 1 to 17, Articles 18 to 19, Annexes I to VI

Applicable provisions: Articles 1 to 16, Annexes I to IV

E. CONSUMER PROTECTION

No 90/314

Council Directive 90/314/EEC of 13 June 1990 on package travel, package holidays and package tours

Applicable provisions: Articles 1 to 10

No 93/13

Council Directive 93/13/EEC of 5 April 1993 on unfair terms in consumer contracts
Applicable provisions: Articles 1 to 10 and Annex

No 95/46

Directive 95/46/EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 1995 on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data

Applicable provisions: Articles 1 to 34

No 2027/97

Council Regulation (EC) No 2027/97 of 9 October 1997 on air carrier liability in the event of accidents
as amended by:
—Regulation (EC) No 889/2002 of the European Parliament and of the Council of 13 May 2002 amending Council Regulation (EC) No 2027/97

Applicable provisions: Articles 1 to 8

No 261/2004

F. COMPUTER RESERVATION SYSTEMS

No 80/2009

Regulation (EC) No 80/2009 of the European Parliament and of the Council of 14 January 2009 on a Code of Conduct for computerised reservation systems and repealing Council Regulation (EEC) No 2299/89

G. SOCIAL ASPECTS

No 1989/391

Council Directive 89/391/EEC of 12 June 1989 on the introduction of measures to encourage improvements in the safety and health of workers at work
Applicable provisions: Articles 1 to 16, and 18-19

No 2003/88

Directive 2003/88/EC of the European Parliament and of the Council of 4 November 2003 concerning certain aspects of the organisation of working time

Applicable provisions: Articles 1 to 19, 21 to 24 and 26 to 29

No 2000/79

Council Directive 2000/79/EC of 27 November 2000 concerning the European agreement on the organisation of working time of mobile workers in civil aviation concluded by the Association of European Air carriers (AEA), the European Transport Workers' Federation (ETF), the European Cockpit Association (ECA), the European Regions Air carrier Association (ERA) and the International Air Carrier Association (IACA)

ANNEX IV

**LIST OF OTHER STATES REFERRED TO IN ARTICLES 3 AND 4, AND
ANNEX I**

1. The Republic of Iceland (under the Agreement on the European Economic Area);
 2. The Principality of Liechtenstein (under the Agreement on the European Economic Area);
 3. The Kingdom of Norway (under the Agreement on the European Economic Area);
 4. The Swiss Confederation (under the Agreement between the European Community and the Swiss Confederation).
-